

Årsredovisning

2017

Fastställd av KF

2017-04-26

SÄTERS KOMMUN
Ekonomienheten

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommunchefen sammanfattar året	3
--------------------------------------	---

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunens organisation	4
Gemensam förvaltningsberättelse	6
De kommunala bolagens kommentarer	11
Finansiell analys	12
Avstämning av kommunfullmäktiges mål	18
Kommunens kvalitet i korthet	21
Miljöbokslut	25
Personalbokslut	31
Befolkningsutveckling	33

Verksamheternas kommentarer:

Kommunstyrelsen	34
Samhällsbyggnadsnämnden	36
Miljö- och byggnämnden	42
Kulturnämnden	45
Barn- och utbildningsnämnden	48
Socialnämnden	52
Kommunrevisionen	56

RÄKENSKAPER

Resultaträkning	57
Kassaflödessanalys	57
Balansräkning	58
Nothänvisningar	59
Redovisningsprinciper	64
Ord och uttryck	65
Driftsredovisning	66
Investeringsredovisning	67
Nyckeltal	70
VA-verksamhet Resultaträkning och Balansräkning	71
VA-verksamhet Nothänvisningar	72

REVISIONSBERÄTTELSE	74
----------------------------------	-----------

Bilden på framsidan visar vy över sjön Ljustern i Säter

KOMMUNCHEFEN SAMMANFATTAR VERKSAMHETSÅRET 2017

Jag ser tillbaka på ett spännande och aktivt år. Vi har blivit utmanade i olika sammanhang och vi har också fått och skapat många möjligheter.

Ett samhälles hållbarhet står på flera ben. Tre av dem är ekonomi - miljö- och sociala förutsättningar. Den sociala hållbarheten handlar om att människor ska kunna må bra och kunna leva ett gott liv. Sätters kommun har en vision om att växa och bli 12 000 invånare samt att kommunmedborgarna ska känna trygghet och leva med god livskvalitet. Säter är en trygg och säker plats att leva och bo, men det kräver arbete och idékraft för att det ska fortsätta vara så.

Vi ser Säterbornas behov genom livet och arbetar med att planera och genomföra förbättringar som möter framtidens förändringar och utmaningar.

Arbetet med ett nytt särskilt boende är nu långt framskridet. Det handlar inte om ett hus – det handlar om nya sätt att arbeta och att använda ny kunskap för ett värdigt och meningsfullt liv för de boende. Vi kommer få se ett slutresultat som både kommer överraska och visa att vi har en innovativ förmåga. I andra ändan av livsfaserna hittar vi skolan. Där arbetar vi med att eleverna ska få ännu bättre resultat, så att de kan gå ut i vuxenlivet med de bästa förutsättningarna. Den långsiktiga trenden är positiv.

Däremellan arbetar vi med att skapa förutsättningar för nya bostäder och byggande pågår.

12 000 invånare ska leva i Sätters kommun. Dit kommer vi att nå snabbare än planerat. Det ställer krav på att vi förmår hantera det som ett ökat antal invånare kräver: bostäder, skola, omsorg, kultur och fritid. Det kommer vi att göra. Vi gör det genom att arbeta tillsammans inom organisationen, men även genom många samarbeten med andra. Vi ser till vad som ger Säterborna mest nytta. Om vi ser tillbaka på året ser jag många exempel på detta, och det är så vi behöver fortsätta.

I allt vi gör ser vi framåt. Långsiktigheten är vår styrka. Det är så vi skapar Hållbara Sätters kommun.

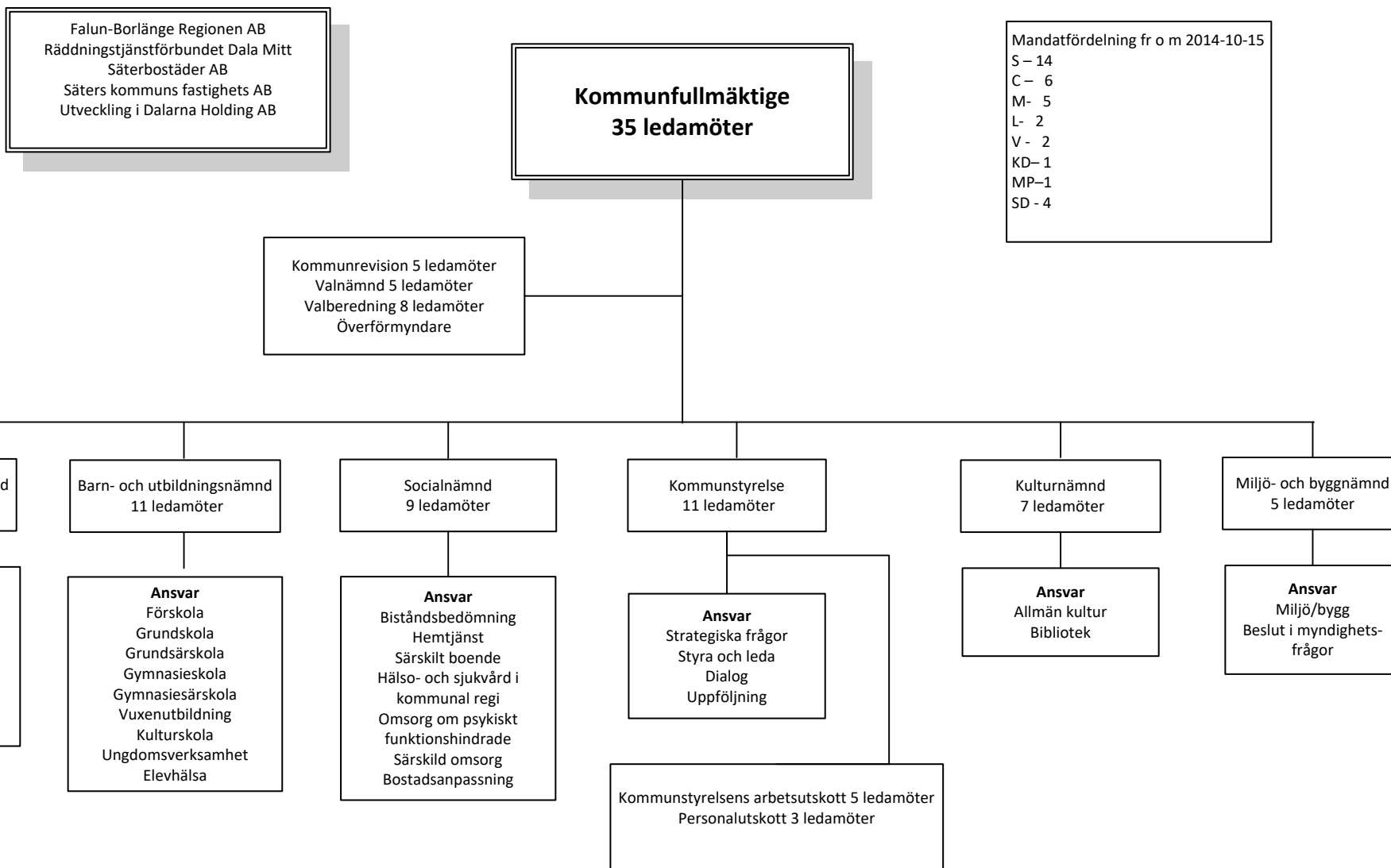
Pär Jerfström

Kommunchef

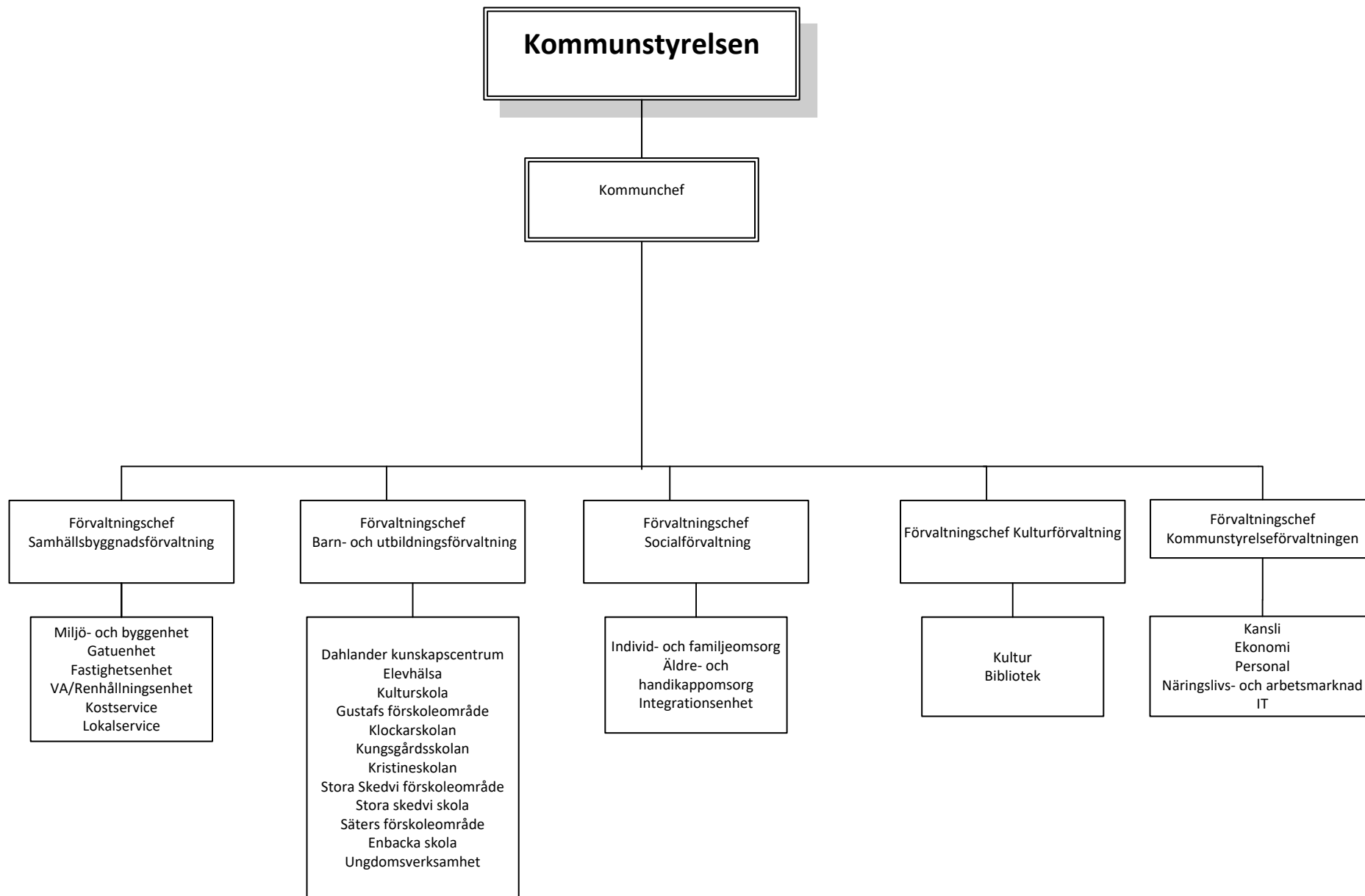
SÄTERS KOMMUN

Politisk organisation fr o m 2017-01-01

Förvaltningsorganisation

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING OCH GEMENSAM VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Kommunerna är enligt Kommunala redovisningslagen KRL 8 kap §§ 1-2 skyldiga att upprätta en sammanställd redovisning och en gemensam förvaltningsberättelse för all kommunal verksamhet, även sådan som drivs av annan juridisk person. Rådet för kommunal redovisning har i sin rekommendation 8.2 gett ytterligare anvisningar hur den sammanställda redovisningen och den gemensamma förvaltningsberättelsen skall utformas.

En gemensam förvaltningsberättelse skall upprättas för den samlade kommunala verksamheten. Sammanställda räkenskaper – resultat- och balansräkning, samt kassaflödesrapport med tilläggsupplysningar skall upprättas för kommunkoncernen.

Med kommunens samlade verksamhet avses all verksamhet som kommunen bedriver i kommunkoncernen och i uppdragsföretag. Med kommunkoncernen avses förvaltningsorganisationen och företag där kommunen har ett bestämmande (mer än 50 % av rösterna) eller ett betydande (mer än 20 % men mindre än 50 % av rösterna) inflytande i företagets beslutande organ.

Huvuddelen av Sätters kommuns verksamhet bedrivs i egen regi och i förvaltningsform. Kommunen har därför valt att i den här delen av förvaltningsberättelsen beskriva den verksamhet som bedrivs på annat sätt. För verksamhet i förvaltningsform hänvisas till övriga kommenterande delar i kommunens årsredovisning.

Kommunkoncernens omfattning

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2017 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Säterbostäder AB, org. nr 556515-8713, har till föremål för sin verksamhet att inom Sätters kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter och tomträtter, samt bygga bostäder, lokaler, kollektiva anordningar, samt därmed förenlig verksamhet. Kommunen äger hela aktiekapitalet om 19 Mkr i Säterbostäder AB. Kommunen har borgensåtagande för bolagets lån med 142,5 Mkr.

Sätters Kommuns Fastighets AB, org. nr 556401-4933, är ett av Säterbostäder AB helägt dotterbolag som till föremål för sin verksamhet har att inom Sätters kommun uppföra, sälja, och förvalta lokaler för vård, undervisning, kontor och småindustri och därmed förenlig verksamhet. Kommunen har ett borgensåtagande för detta bolags lån med 2,4 Mkr.

Säterbostäder AB har under 2017 förvärvat Säter Liljan 4 Fastighets AB, 559032-2771 som innehåller mark för byggande av ny hyresfastighet. Bolaget ska fusioneras in i Säterbostäder AB under 2018.

Koncernbolagens verksamhet 2017 redovisas på sidan 11.

Redovisningsprinciper för sammanställd redovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen.

Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats. Pensionsskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premiereservsystem.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2017 blev + 14,6 Mkr (2016 + 39,2 Mkr). Bolagskoncernen redovisar ett resultat på + 6,3 Mkr (2016 +7,0 Mkr), och kommunen ett resultat på +8,3 Mkr (2016 +32,2 Mkr).

Koncernens nyckeltal

Koncernens soliditet uppgick 2017-12-31 till 53 % (2016 55 %). Att koncernens soliditet är lägre än kommunens beror på bolagens låga soliditet. Bostadsbolag finansierar normalt sitt bostadsbyggande via upplåning och får därigenom en högre skuldsättningsgrad.

Likviditeten uppgick till 17,9 %, (2016 21,5 %). Med likviditet menas här likvida medel/externa kostnader. Kommunen och dess helägda dotterbolag samordnar likviditetshanteringen genom ett koncerngemensamt konto. Koncernkontot ger parterna möjlighet att låna pengar av varandra, vilket gör att den totala likviditetsreserven kan hållas nere. F. n. utnyttjas koncernkrediten av Säterbostäder med 2,5 mkr. Krediten uppgår till totalt 55 mkr för hela kommunkoncernen.

Kommunala uppdragsbolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder och samverkan

Falun-Borlänge Regionen AB

2003 bildades Utvecklingsbolaget Falun-Borlänge Regionen AB (FBR), org. nr 556645-9284, i vilket kommunen är delägare tillsammans med Borlänge, Falun, Gagnef och Ludvika kommuner. Smedjebackens kommun blev under 2011 ny delägare i bolaget. Bolaget arbetar med näringslivsfrågor, och samarbetsprojekt mellan kommunerna.

Under 2017 har en ny vision tagits fram: ”Tillsammans skapar vi en attraktiv och växande Falun-Borlänge-region”. Större delen av året har använts till att skapa förutsättningar för att styra om bolagets verksamhet mot att mer vara motor i kommunernas egna interna arbete kring bolagets arbetsområden. Arbetsområdena för bolaget är numer kompetensförsörjning, bostadsbyggande, infrastruktur, näringslivsutveckling och kommunikation.

De samverkande kommunerna finansierar verksamheten i FBR i proportion till invånarantalet. Säter har under 2017 betalt 208 kkr i grundersättning, samt 401 kkr för olika specifika uppdrag. Kommunens aktiekapital är 37 500 kr vilket utgör en andel på 7,5 % i bolaget.

Räddningstjänstförbundet Dalamitt

Säters kommun har tillsammans med Falun, Borlänge och Gagnef ett kommunalförbund för räddningstjänst, Räddningstjänst Dala Mitt (RDM), org. nr 222000-1099. Förbundet startade sin verksamhet 1998-10-01 och säljer sina tjänster via räddningstjänstavtal till ägarkommunerna. Förbundet driver även genom avtal med Landstinget Dalarna IVP-verksamhet i kommunen (I Väntan På Ambulans).

Totala antalet larm 2017 har minskat något sedan 2016.

- Den nedåtgående trenden av antalet Brand i byggnad vände 2016. 2017 ligger i princip i nivå med 2016. Ingen markant ökning har dock skett.
- En ökning av antalet trafikolyckor har skett under de fyra senaste åren. Under 2016 har antalet trafikolyckor ökat markant. Ökningen har fortsatt under 2017.
- Automatlarm ej brand/gas har minskat under 2017 jämfört med rekordåret 2016.

En ansökan från Ludvika kommun om att ansluta sig till Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM) har ankommit under 2017 och är under utredning.

Säter kommuns andel av Räddningstjänsten Dala Mitt uppgår 2017 till 8,5%. Kostnaden för Säters kommuns räddningstjänst, IVP och översyn av brandposter var 2017 9,5 Mkr.

Dalatrafik

Säters kommun har tillsammans med övriga Dalakommuner och Landstinget Dalarna samägt Dalatrafik AB, org. nr 556206-2470. Dalatrafik AB ansvarar för kollektivtrafiken i länet och är tillsammans med andra trafikbolag i grannlänerna delägare i Tåg i Bergslagen. Under 2012 såldes Dalatrafik till Region Dalarna som blev ny trafik huvudman. Kommunen har ett kvarstående borgensåtagande på totalt 7,1 mkr i Dalatrafik AB och Transitio AB som äger det rullande materiel som används i Tåg i Bergslagen. Säters kommun köpte 2017 kollektivtrafik, färdtjänst och skolskjutsar från Dalatrafik för sammanlagt 18,0 Mkr.

Från 2018 blir Landstinget huvudman för kollektivtrafiken som regleras via skatteväxling på 47 öre.

Överförmyndare i Samverkan

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal förvaltningsmyndighet vars huvuduppgift är att utöva tillsyn över kommunens förmyndare, gode män och förvaltare.

Säter deltar sedan juni 2011 tillsammans med övriga fem kommuner i Falun-Borlänge Regionen, i ett gemensamt överförmyndarkontor, Överförmyndare i samverkan, ÖiS. Varje kommun har kvar en överförmyndare, men handläggningen sker på delegation i det gemensamma handläggarkontoret, som ingår i Borlänge kommuns organisation.

Den 1 oktober infördes en ny ärendefördelning, ett nytt arbetssätt. Det innebär att handläggarna nu arbetar i team som ger en tydligare och jämnare arbetsfördelning. Ett nytt servicecenter i Borlänge ger överförmyndaren ökad tillgänglighet från 2 timmars telefontid per dag till 8 timmar.

Arbetet med ensamkommande barn har ändrat karaktär under året. Anvisningskommuner har tagit tillbaka barn som varit placerade i andra kommuner. Många barn har blivit uppskrivna i ålder samt har flera av de barn som kom under 2015 blivit myndiga. Idag har överförmyndaren i samverkan 176 aktiva ärenden. Då de ekonomiska förutsättningarna för kommunerna har ändrats har arvodet till gode män till ensamkommande barn sänkts.

Under året har det skett en del nyrekryteringar och det är lång introduktionstid innan man når full delegation.

Verksamheten har på helåret visat ett överskott på 62 kkr som fördelas på de 6 kommunerna.

Kostnaderna för ÖiS fördelas per invånare och Säter betalar 6,8 % av de totala kostnaderna. Kostnaden uppgick för Säter 2017 till 504 kkr.

Visit Södra Dalarna AB / Utveckling i Dalarna Holding AB

Säter är sedan 2012-01-01 delägare i Visit Södra Dalarna AB. Bolaget är ett samarbetsorgan mellan kommunerna i Falun-Borlänge Regionen och turismnäringen i området. Näringslivet har majoritetsäggande med 51 % av aktierna och resterande aktier ägs av kommunerna utifrån kommunstorlek. Säter äger ca 3 % av aktierna. Bolaget har bedrivit turistverksamhet inom regionen och drivit via avtal Säter Turistbyrå. För detta har kommunen 2017 betalat 921 kkr till bolaget. Kommunen har haft egna kostnader för lokaler med 171 kkr.

Besöksnäringen i Dalarna går samman

Under 2017 lanserades en helt ny organisation för besöksnäringen i Dalarna med syfte att skapa synergier för destinationsutveckling och tillväxt, Destinationsbolaget Visit Dalarna AB. Uppdraget är att marknadsföra och sälja besöksregionen Dalarna nationellt och internationellt. Företrädare regionens

besöksnäring i nationella och internationella sammanhang. Driva utvecklingsfrågor i samverkan med företag och organisationer samt ansvara för Tourist Centers i Dalarna. Destinationsbolaget Visit Dalarna AB ägs av Dalarnas 15 kommuner (genom Utveckling i Dalarna Holding) i nära samverkan med 850 medlemsföretag i Dalarnas Besöksnäring ek. förening.

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan

Den gemensamma nämnden består av Falun, Borlänge, Ludvika, Gagnef, Hedemora och Sätters kommuner. Den gemensamma nämndens uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och fastställd gemensam upphandlingspolicy och med stöd av UpphandlingsCenter (UhC) svara för alla upphandlingar med undantag av direktupphandlingar och byggtreprenad samt LOU:s (Lag om offentlig upphandling) tjänstekategori 24 Undervisning och yrkesutbildning, tjänstekategori 25 Hälsovård och socialtjänster, samt tjänstekategori 26 Fritids- och idrottsverksamhet samt kulturverksamhet där medverkan från föreningslivet är aktuell. Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje kommun och chef UhC.

Affärsnytta för samverkande kommuner, goda affärer och samtidigt undvika att samma arbete utförs på flera ställen. Det är kortfattat målsättningen för kommunerna som samarbetar kring upphandling. Upphandlings-Center har kontor i Ludvika och satellitkontor i Borlänge, Falun, Gagnef, Säter och Hedemora.

UhC har genomfört ca 230 upphandlingar/uppdrag inkl. direktupphandling till ett årligt upphandlat värde på 2-3 miljarder kronor. Spännvidden är stor, UhC upphandlar allt från kontorsmaterial, konsulter och livsmedel till snöröjning, fordon och fastighetstjänster.

Det blev ett mindre överskott i 2017 års verksamhet med 0,1 mkr, som återbetalas till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet. Högre externa intäkter på grund av mer sålda tjänster avseende direktupphandling och annonsering. Fler samordnade upphandlingar där några icke samverkande kommuner har anslutit t.ex dalagemensam telefonupphandling och strategiska livsmedelsupphandlingar. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader. Sätters kommuns kostnadsandel var 2017 5,6 % vilket innebär en kostnad på 846 kkr. Till detta kommer kostnad för egen och gemensam LOU-försäkring med 30 kkr.

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

En gemensam nämnd ha 2014 bildats för handläggning av ärenden enligt Alkohollagen, Tobakslagen och Läkemedelslagen. Nämnden ingår i Falu kommuns organisation. Utöver kommunerna i FBR ingår även Hedemora kommun i detta samarbete. Respektive kommun finansierar deltagandet i organisationen genom medel motsvarande sin nettokostnad i enlighet med samarbetsöverenskommelsen med tillägg av kostnader för läkemedelsöversyn.

Antal serveringstillstånd och detaljhandelsställen som säljer tobak, folköl och receptfria läkemedel ligger ungefär på samma nivå som när Gemensamma nämnden startade. Tillsynen på restauranger, samt inom detaljhandeln för försäljning av tobak, folköl och receptfria läkemedel har utförts enligt beslutad tillsynsplan. Utbildning för serveringspersonal har genomförts vid ett tillfälle under året. En extra satsning för att informera och utbilda detaljhandeln för de som säljer tobak och folköl har genomförts. Alla näringsidkare har fått en egen utbildningspärm.

Handläggningstiderna för de olika serveringstillstånden har följts enligt Gemensamma nämndens riktlinjer.

Den utförda yttre tillsynen inom samtliga områden har visat att ordningen i huvudsak är god. Vissa tillsyner har skett ihop med polismyndigheten enligt tillsynsplan. Vid enstaka tillfällen har tillsyn skett tillsammans med skatteverket.

I Sätters kommun finns 14 stadigvarande tillstånd för utskänkning av alkohol. 11 tillsynsbesök har utförts. Säter har 11 försäljningsställen av tobak, 9 försäljningsställen av folköl och 7 försäljningsställen för receptfria läkemedel. Tillsynsbesök har gjorts på samtliga försäljningsställen. Sätters kommun har under 2017 betalt 41 kkr till den gemensamma nämnden, där kommunens nettokostnad mot nämnden visar ett underskott på 19 kkr som regleras 2018. Den gemensamma verksamheten gav totalt 2017 ett överskott på 0,5 Mkr.

Övriga gemensamma nämnder för samverkan

Sätters kommun deltar även i Språktolknämnden och Hjälpmedelsnämnden. Dessa nämnders verksamhet finansieras huvudsakligen av tjänsteköp från kommun och landsting. Sätters kommuns kostnad ingår i olika nämnders verksamhetskostnad.

Sätters kommun och Falu kommun har sedan 2016-04-01 en gemensam lönenämnd som ansvarar för löne- och pensionsadministration i de två kommunerna. Kostnaderna för Sätters kommuns löne- och pensionsadministration redovisas i Kommunstyrelsens verksamhetskostnad.

Torbjörn Matsson

Ekonomichef

KONCERNBOLAG

Säterbostäder AB

	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Omsättning, Mkr	80,4	79,7
Resultat före e.o. poster	8,2	9,4
Resultat e. bokslutsdisp. och skatt	6,5	6,8
Nettoinvesteringar, Mkr	18,4	23,8
Soliditet, %	24,5	23,5
Årsarbetare	24,3	23,6

Årets resultat

Resultat efter finansiella poster uppgår till 8,2 Mkr.

Årets verksamhet

Nya bostäder

Planläggningen av fastigheten Liljan 4, som ligger centralt i Säter i anslutning till bolagets fastigheter på Trädgårdsgatan och Gustaf Adolfsvägen, har fortgått under året men med ändrad inriktning. Bolaget har fått lov att överge tankarna på punkthusbebyggelse på grund av att den hustyp som var planerad inte är anpassad till den trafikbullersituationen som råder för fastigheten. I stället har planläggningen inriktats mot bebyggelse av lamellhus anpassade för Liljans speciella miljö. Byggstart är planerad till hösten 2018 som kan komma att omfatta ett 70-tal lägenheter.

Under hösten påbörjades byggnationen av en gruppbostad med sju lägenheter. Byggnaden uppförs inom Åsen-området för kommunens räkning inom verksamheten för LSS. Gruppbostraden beräknas tas i bruk kring halvårsskiftet 2018.

Investeringsplan 2018-2021

I december antog styrelsen investeringsplan för perioden 2018 – 2021. Planen omsluter drygt 255 Mkr. En större andel utgörs av Liljan-projektet, den pågående gruppbostradsbyggnation samt en planerad ombyggnation av Fågelsången till bostäder för äldre. En större post i planen utgörs även av ett stamreoveringsprogram över tid som omfattar drygt 200 lägenheter.

Framtiden

Säters kommuns målsättning om 12 000 invånare till år 2030 ställer krav på att det byggs en hel del bostäder i kommunen under kommande år. Bostadsmarknaden är het i regionen något som även Säter har stark känning av. Ser man till de kommande fyra fem åren har bolaget stora åtaganden när det gäller att få fram bostäder. Liljan är ett enskilt stort projekt som ligger i startgropen och i Storhaga planeras för komplettering av bebyggelse. Samtidigt har kommunen påbörjat planeringen av nytt SÄBO som bolaget troligen får i uppdrag att bygga och med det följer också att n v SÄBO i kv. Fågelsången byggs om till bostäder. Det här är sammantaget ett stort åtagande som innebär att bolaget kommer att exponeras ännu kraftigare än tidigare för finansiell och affärsmässig risk. En avvägning måste därför hela tiden göras som tar hänsyn till bolagets ekonomiska styrka.

Säters kommuns Fastighets AB

	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Omsättning, Mkr	1,6	1,7
Resultat före e.o. poster	0,0	0,3
Resultat e. bokslutsdisp. o skatt	0,1	0,2
Nettoinvesteringar, Mkr	0,0	0,0
Soliditet, %	76,9	75,9

Året resultat

Resultatet efter finansiella poster uppgår till 0,0 Mkr.

Framtiden

Bolagets renodlade uppgift är att producera och sälja fjärrvärme. Produktionsanläggningarna är lokaliserade till Mora och Storhaga i Gustafs.

Leverans säkerställs till Säterbostäders och kommunens fastigheter samt till Isoflex AB.

FINANSIELL ANALYS AV SÄTERS KOMMUN

Säters kommun redovisar för 2017 ett resultat på + 8,3 mkr (2016 + 32,2 mkr).

Säters kommun har sedan 1998 ett finansiellt sparande för ökande kostnader för pensioner intjänade före 1998. Genom att tillskjuta medel från sparandet avlastas kommunens ekonomi från en del av dessa kostnader och mer resurser görs tillgängliga för kommunal verksamhet. Det finns en grundplan för hur sparandet skall användas. Planen revideras årligen och beroende av kommunens resultat kan omDispositioner göras mellan åren. Avkastningen av sparandet och tillskott från sparandet hanteras i avstämningen mot balanskravet. Detta innebär att kommunen kan underbalansera budgeten.

Säters kommun har bokfört 51 mkr i statsbidrag från Migrationsverket på verksamheternas intäkter 2017. Detta ska jämföras med 70 mkr 2016 och 32 mkr 2015.

Säters kommun är inne i en intensiv investeringsperiod. Det är framför allt skolor och förskolor där det finns ett behov av såväl reinvesteringar som nyinvesteringar. 2016 beslutade kommunen om en självfinansieringsgrad av investeringar med 60% över en 4-årsperiod samt en höjd resultatnivå till 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat som och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Säters kommuns samlade investeringsvolym under 2017 uppgick till 92,3 mkr (2016 42,1 mkr). Flera stora investeringsprojekt har pågått under året, som exempel kan nämnas om- och tillbyggnad av Stora Skedvi skola/ förskola som även fortsätter under 2018.

Soliditeten minskar till 63% under 2017 (2016 66%) beroende av stora investeringar som gjorts under året och ökat balansomslutningen.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Säters kommun används en finansiell analysmodell som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Dessa är det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera finansiella möjligheter och problem för Säters, och därigenom kunna klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsen har antagit tre strategiska mål för mandatperioden 2015 – 18. Målen stäms av i nästa avsnitt i årsredovisningen. Där görs även en avstämning mot balanskravet och justerat resultat.

RESULTAT OCH KAPACITET

Årets resultat

	2014	2015	2016	2017	Budget 2018
Årets resultat (mkr)	11,1	2,1	32,2	8,3	5,7
Årets resultat/ skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	2,0%	0,4%	5,3%	1,3%	0,9%
Årets resultat / eget kapital (%)	2,8%	0,5%	8,2%	2,0%	1,3%
Årets inflation - procentuell förändring av KPI (%)	-0,2%	0,0%	1,0%	1,7%	1,9%

Ett vanligt förekommande mått på god ekonomisk hushållning är att resultatet skall vara minst 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Överskotts målet ska bland annat täcka inflationssäkring av eget kapital, finansiellt sparande för framtida behov som investeringar, och pensionsåtaganden, samt ha marginaler för osäkerheter i intäkter och kostnader. Sätters kommun når 2 %- målet 2017.

Nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 % har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Sett över en längre tidsperiod, klarar då kommunen av att finansiera ersättningsinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar. Nettokostnadsandelen 2017 ligger på 99,4%, vilket också var budgeterat.

	2014	2015	2016	2017	Budget 2018
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	559,1	573,8	586,5	630,4	638,7
Varav avskrivningar (mkr)	19,9	21,8	23,6	24,4	29,8
Finansnetto (mkr)	-5,9	-4,2	-14,3	-4,8	-1,6
Skatteintäkter (mkr)	459,6	478,7	499,4	523,9	528,1
Generella statsbidrag & utjämning (mkr)	95,7	93,0	105,0	109,4	114,7
Nettokostnadens andel av skatte-intäkter, generella statsbidrag och utjämning. (%)	99,6%	99,6%	97,0%	99,4%	99,4%

Säters kommun har positiva finansnetton och finansnettot sänker de löpande kostnaderna. I Säters kommun möjliggör det finansiella sparandet till pensionskostnader ett högre uttag i nettokostnadsandel än 100 % enstaka år.

Årets investeringar

	2014	2015	2016	2017	Budget 2018
Investeringsvolym netto (mkr)	43,6	69,2	42,1	92,3	73,0
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar (%)	75,4%	34,5%	132,4%	40,7%	48,6%

Säters kommun har haft höga investeringsvolymerna under de senaste åren och detta kommer att fortsätta även under de närmast kommande åren. En följd av detta blir att behovet av upplåning kommer automatiskt att öka i takt med de höga investeringsnivåerna.

Investeringsnivåerna behöver styras på något sätt. Kommunen har till och med 2016 i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning haft ett lånetak på 100 mkr. Från budget 2017 skall 60 % av investeringarna vara självfinansierade beräknat över en fyraårsperiod. Resultatnivån har också höjts i nivå med 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat som och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Kommunkoncernen	2017-12-31	Kr/invånare
Avsättningar långfristiga	9 326	835
Långfristiga skulder	290 652	26 028
Kortfristiga skulder	123 872	11 093
Extern borgen	18 975	1 699
Ansvarsförbindelse pensioner	236 914	21 216
Kassa/bank	-3 911	-350
Kapitalförvaltning 85 %	-122 637	-10 982
Summa åtaganden 2017-12-31	553 191	49 538
2016-12-31		44 609
2015-12-31		44 821
2014-12-31		35 568
2013-12-31		34 811
2012-12-31		33 772
2011-12-31		32 936
Rikt punkt Kommuninvest		123 000
Kommunens skuldsättningstak 75% av KI:s rikt punkt	1 030 156	92 250

Likviditet

	2014	2015	2016	2017	Budget 2018
Likvida medel/ externa kostnader exklusive pensionsförvaltning	4,5%	0,4%	3,1%	0,7%	-3,4%
Likvida medel/ externa kostnader inklusive pensionsförvaltning	24,4%	19,6%	22,7%	18,9%	14,1%

Likviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Sätters kommun har minskande likviditet som ligger i relation till pågående stora investeringar, men nytt planerade lån i början av 2018 stärker likviditeten för att klara fortsatt investeringsbehov.

Soliditet

	2014	2015	2016	2017
Soliditet enligt balansräkningen	70%	67%	66%	63%
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden och löneskatt	24%	25%	29%	28%

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning.

Sätters kommun har till följd av ett ökat upplåningsbehov och stora investeringar en minskande soliditet. Utgångsläget är dock en jämfört med omvärlden hög nivå. Genomsnittlig soliditet för Sveriges kommuner var 2016 48% respektive 14%. Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden minskar något 2017.

Pensionsförpliktelser

	2014	2015	2016	2017
Pensionsåtagande i ansvarsförbindelse inklusive löneskatt (mkr)	255,0	249,2	240,6	236,9
Pensionsförvaltning bokfört värde (mkr)	137,3	137,0	151,1	144,3
Finansieringsgrad (%)	53,8%	55,0%	62,8%	60,5%

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden skall finansieras de kommande 50 åren. Det totala pensionsåtagandet uppgick vid 2017 års slut till 246,2 mkr. Av dessa

redovisas 9,3 mkr i balansräkningen som en avsättning och 236,9 mkr återfinns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Den avser pensioner intjänade före 1998.

För den del av pensionsåtagandet som utgör ansvarsförbindelse finns en särskild delfinansiering i form av avsatta medel i pensionsförvaltning. Pensionsförvaltningen täcker drygt hälften av åtagandet och används enligt särskild plan för att avlasta kommunens ekonomi.

Borgensåtagande

	2014	2015	2016	2017
Säterbostäder AB (mkr)	87,5	123,5	135,5	142,5
Övriga kommunala bolag (mkr)	21,5	10,2	9,9	9,5
Småhus (mkr)	0,9	0,6	0,5	0,3
Föreningar (mkr)	10,1	12,4	12,4	11,6
Totala borgensåtaganden (mkr)	120,1	146,7	158,3	163,9

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick 2017 till 163,9 mkr, vilket var en ökning med 5,6 mkr i förhållande till 2016. Ökningen ligger på det kommunala bostadsbolaget Säterbostäder AB som har ökat sin upplåning.

Säters kommun har inte infriat några borgensåtaganden under åren 2012 - 17 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren. Då 87 % av den totala borgensförbindelsen utgörs av borgen gentemot det av kommunen helägda bostadsbolaget Säterbostäder AB, är den generella bedömningen, att risken är låg då bolagens verksamhet till största delen omfattas av att äga och förvalta fastigheter. I fastigheter finns ofta stora dolda värden, vilka ofta försvarar ytterligare lån. Vakansgraden är så gott som obefintlig.

Kommuninvest

Säters kommun har i juni 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Borgensförbindelsen bekräftades genom nytt beslut i kommunfullmäktige 2013-09-26. Samtliga 286 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Sätters kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 318 860 840 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 323 731 591 kronor.

Utfall i förhållande till budget

	2014	2015	2016	2017
Avvikelse verksamhet (mkr)	6,5	9,1	15,3	-5,8
Avvikelse resultat (mkr)	15,4	5,9	33,8	3,0

Jämfört med budget redovisade kommunen 2017 ett överskott på 3,0 mkr. Underskott från verksamheten var -5,8 mkr och överskott från finansiellt +8,8 mkr.

Budgetavvikelsen för kommunens nämnder var relativt stor. Kommunstyrelsen och socialnämnden redovisar överskott om 1,8 respektive 1,6 mkr. Barn- och utbildningsnämnden och Samhällsbyggnadsförvaltningen redovisar underskott om 4,6 mkr respektive 2,8 mkr. För ytterligare detaljer och orsaker till avvikelserna se respektive nämnds bokslutskommentarer.

Prognosavvikelser

Jämfört med prognos augusti respektive år (%)	2014	2015	2016	2017
Avvikelse verksamhet	0,5	0,6	0,5	0,5
Avvikelse resultat	0,3	0,8	1,0	1,3

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 % av kostnadsomslutningen innebär en god prognossäkerhet.

AVSTÄMNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

Finansiella mål

Säters kommun har i beslut om budget i Kommunfullmäktige 2016-06-13 fastställt finansiella mål för resultat, investeringsnivåer och skuldsättning, samt hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall tillskjutas 2017. De finansiella målen reviderades i Kommunfullmäktiges beslut om reviderad budget 2016-12-05. Alla de fyra finansiella målen uppfylls.

Resultatmål

Kommunens långsiktiga resultatmål är att resultatet skall värdesäkra kommunens egna kapital vilket innebär ett resultat som överstiger 8 mkr.

Kommunens resultatmål anpassas så att en jämn utveckling av kommunens nettokostnad för verksamheten kan uppnås. Resultatmålet är lagt på det balanskravsavstämda resultatet, där hänsyn tagits till såväl avkastning som tillskott från kommunens pensionsmedelsförvaltning.

Resultat efter balanskravsavstämning

2017: + 13,2 mkr
2018: + 13,1 mkr
2019: + 13,1 mkr

Resultatet uppvisar en ökning av det egna kapitalet med 8,3 Mkr. I resultatet ingår reavinster vid fastighetsförsäljning med 742 kkr som skall avräknas vid en balanskravsavstämning. Resultatet justeras sedan med öronmärkningar av eget kapital; VA:s positiva resultat på 512 kkr, öronmärkning för framtida kostnader för integration 700 kkr, avkastning på pensionsförvaltningen på 2 405 kkr samt tillskott från pensionsförvaltningen 9 200 kkr. Resultat efter balanskravsjusteringar och justeringar för öronmärkning utgör 13,2 mkr. Målet nås

Schematisk jämförelse av budget och utfall:

Balanskravsavstämning	Budget 2017	Utfall 2017
Årets resultat	5 304	8 349
Avgår realisationsvinster	0	-742
Årets balanskravsresultat	5 304	7 607
VA-enhetens resultat	0	-512
Öronmärkning för integrationskostnader	0	-700
Avdrag avkastning från pensionsförvaltning	-1 482	-2 405
Tillskott från pensionsförvaltning	9 200	9 200
Resultat efter öronmärkningar av EK	13 022	13 190

Kommunens resultatmål uppfylls.

Investeringsnivåer och skuldsättning

Säters kommun har i budget för 2017 och plan 2018-19 lagt en treårsplan för kommunens investeringar.

2017: 82,0 mkr (Varav VA/Renhållning 14,6 mkr)
2018: 43,6 mkr (Varav VA/Renhållning 7,9 mkr)
2019: 29,3 mkr (Varav VA/Renhållning 12,1 mkr)

2016 beslutade kommunen om en självfinansieringsgrad av investeringar med 60% över en 4-årsperiod samt en höjd resultatnivå till 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat som och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Sätters kommun hade 2017-01-01 en låneskuld på 90 mkr. Ytterligare ett nytt lån om 30 mkr har tagits upp under 2017 och utgående långfristig låneskuld uppgår till 120 mkr.

Kommunstyrelsen har under början av 2017 beslutat att föra över 27,7 mkr icke förbrukade investeringsmedel för 2016 till 2017 vilket ger en total investeringsbudget på 109,7 mkr. Under året utfördes investeringar för sammanlagt 92,3 mkr med en självfinansieringsgrad på 40,7%. Självfinansieringsgraden ska ses över en 4-årsperiod.

Av de icke förbrukade investeringsmedlen för 2017 planeras 21,8 mkr att föras över till 2018. Flera investeringsprojekt har av olika anledningar blivit förskjutna i tid.

Kommunens mål för investeringsnivåer och skuldsättning uppfylls.

Pensionsförvaltning

Kommunen fastställer följande mål för pensionsförvaltningen för planperioden 2017 - 2019

- Avkastningen på pensionsförvaltningen beräknas under planperioden uppgå till 1 %/år
- Kostnader för utbetalda pensioner finansieras upp till 7,2 mkr/år av skattemedel. För belopp över denna nivå tillskjuts medel från pensionsförvaltningen.
- 2016: 0 kr. Överförs till 2017 och 2018.
- 2017: 9,2 mkr (varav 2,9 mkr från 2016)
- 2018: 8,8 mkr (varav 2 mkr från 2016)
- 2019: 7,3 mkr

Då resultatet för 2016 blev betydligt bättre än planerat har Kommunfullmäktige 2016-12-05 beslutat fördela om planerat uttag för 2016 på 4,9 mkr till 2017 med 2,9 mkr och till 2018 med 2,0 mkr. Avkastningen exklusive reavinst uppgick till 2,4 mkr eller 1,6 %.

Kommunens mål för pensionsförvaltning uppfylls.

Strategiska mål för mandatperioden 2015-18

Kommunstyrelsen har beslutat att fokus ska läggas på tre områden under den innevarande mandatperioden för att kommunen skall utvecklas mot visionen om 12 000 invånare 2030; Bostäder, arbetstillfällen och skola.

Bostäder. En grundläggande förutsättning för att befolkningen ska öka är att utbudet av bostäder ökar. Kommunen har ett relativt stort utbud av byggklara tomter för småhus. Däremot finns det brist på bostadslägenheter. Kommunen har genom sitt bostadsbolag Säterbostäder påbörjat projekt med såväl nybyggnation som ombyggnation som kommer att öka utbudet av hyres-lägenheter. Även andra aktörer på marknaden måste bidra till att utbudet ökar. Arbeta för att det ska finnas attraktiva lägen för såväl privata hyresrätter som bostadsrätter och egna hem i kommunen

Aktiviteter: Fördjupningar av översiktsplanen. Planläggning för flerbostadshus. Framtagande av en bostadsförsörjningsplan. Kartläggning av attraktiva lägen för andra aktörer på bostadsmarknaden och vara aktiv i dialog med nationella organ i bostadsfrågor.

Mål: Utbudet av bostäder skall öka med 200 under mandatperioden.

Avstämning 2017: Inga nya hyresfastigheter har byggts under 2016-2017. Ett planarbete har pågått för kv. Liljan där 70 nya lägenheter planeras byggas. 12 stycken bygglov har sökts för nya småhus under året (2016 18 nya bygglov för småhus).

Arbetsstillfällen. Säter är en pendlingskommun och befolkningsutvecklingen är beroende av hur arbetsmarknaden utvecklas i regionen. Kommunen kan dock inte enbart förlita sig på utvecklingen i regionen utan måste även aktivt arbeta för att öka antalet arbetstillfällen i kommunen.

Aktiviteter: Aktivt arbete med näringslivsutveckling och ett bra företagsklimat. Understödda nyföretagande, och generationsväxling. Nätverksbyggande inom såväl privat som offentlig verksamhet, för att öka förståelsen för näringslivets förutsättningar i den kommunala handläggningen.

Mål: I snitt 7 nya företag/ 1000 invånare skall startas varje år under mandatperioden.

Mått 33 KKiK

Antalet sysselsatta, dagbefolkning skall öka med i snitt 40/år under mandatperioden. SCB Registerbaserade statistik, tabell 5.

Avstämning 2017: Antalet nya företag/1 000 invånare var 2017 6,3 stycken (2016 5,1). Om målet ska nås under mandatperioden måste utvecklingstakten fortsätta öka under resterande del av perioden.

För antal sysselsatta saknas ännu statistik för 2017. 2016 minskade antalet sysselsatta dagbefolkning med 7 jämfört med 2015. Ökningstakten måste ökas för 2017-2018 om målet ska nås.

Skola. Benägenheten att flytta varierar mellan olika åldersgrupper. Den är som störst i åldersgruppen 18 – 40 år. Det är familjer med barn eller unga vuxna som kommer att bilda familj och skaffa sig barn. För dem är det viktigt att den kommun de bosätter sig i erbjuder goda uppväxtvillkor för barnen. En väl fungerande skola är en viktig faktor.

Aktiviteter: Sätters kommun skall genom en aktiv kvalitetsuppföljning och ständig förbättring upprätthålla en hög nivå på skolundervisningen.

Mål: Sätters kommun skall tillhöra de femtio bästa kommunerna i Sverige i SKL:s öppna jämförelser av grundskolan på

- genomsnittligt meritvärde åk 9

- andel elever som klarat alla delprov i ämnesproven i åk 3, och 6.

Avstämning 2017: Resultaten har förbättrats från 2016 men når inte de av kommunfullmäktige beslutade strategiska målen.

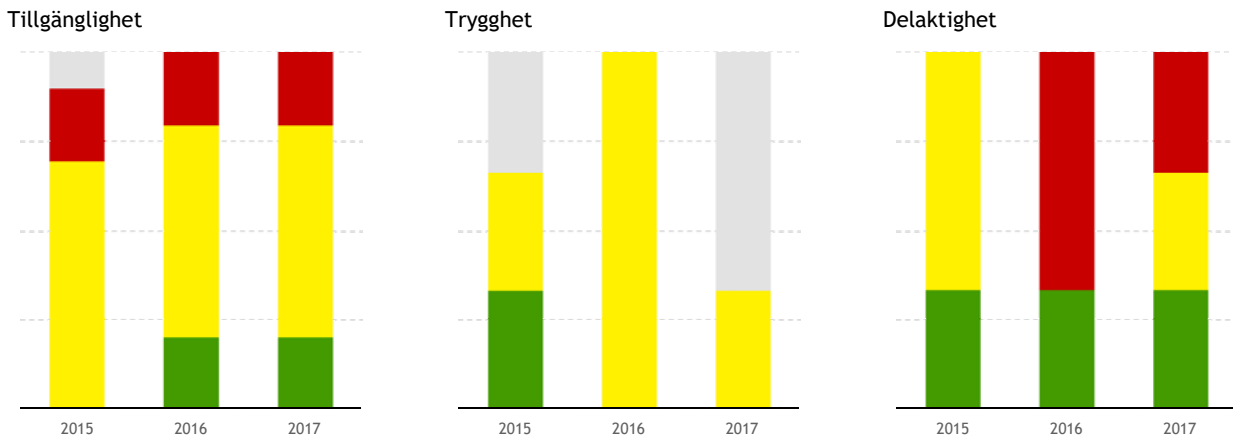
Rangordningen visar resultaten för Sätters kommun i en jämförelse med landets 290 kommuner

	Rangordning	
	2016	2017
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	200	130
Elever i åk 6 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)	137	117
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor (exkl. nyinvandrade och okänd bakgr.), genomsnitt (17 ämnen)	242	202
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	220	164

Kommun- och landstingsdatabasen

Vald kommun / landsting: Säter

Resultatindex för Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK)

Tillgänglighet

	2015	2016	2017
Andel som får svar på e-post inom två dagar, (%)	82	83	91
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	53	45	54
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)		75	79
Bibliotekets öppethållande (inklusive meröppet) utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	11	11	11
Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	20	20	20
Återvinningscentralens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	6	6	6
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	82	100	92
Väntetid i antal dagar för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, medelvärde	17	0	8
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	59	42	143
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	30	23	18

Trygghet

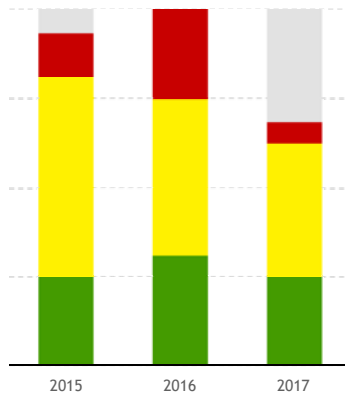
	2015	2016	2017
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		84.5	
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	12	15	17
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5.1	5.3	

Delaktighet

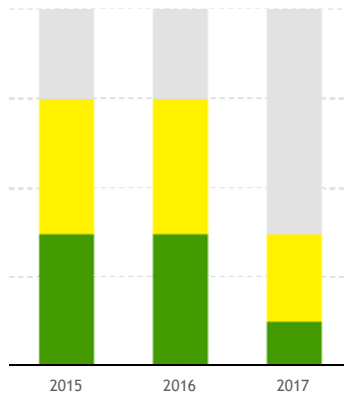
	2015	2016	2017
Informationsindex för kommunens webbplats - Totalt	78	67	74
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	44	31	41
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	85.4	85.4	85.4

Kompletterande mått KKiK

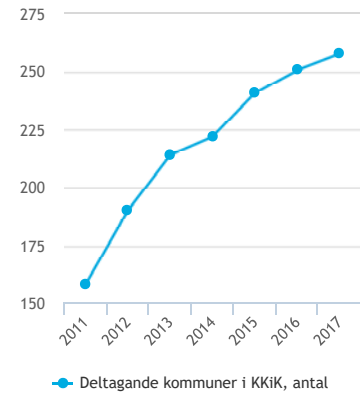
Effektivitet

Samhällsutvecklare

Antal deltagande kommuner i KKiK

Effektivitet

	2015	2016	2017
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	140 344	136 148	
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, andel (%)	94.6	85.6	82.4
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, SV2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%)	75	69	72
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	88.5	85.2	87.4
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)		53.5	
Kostnad per betygspoäng i åk. 9 i kommunala skolor, kr/betygspoäng	377	408	455
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	75.2	76.9	63.2
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	138 398	138 441	
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	68	67	66
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	850 255	954 770	
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	75	89	85
Omsorgs- och serviceutbud hemtjänst äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	61	79	73
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/brukare	245 753	232 482	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	94	95	96
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende , andel (%) av maxpoäng	86	86	92
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	88	67	86

Samhällsutvecklare

	2015	2016	2017
Förvärsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	83.4	84.1	
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av bef.	2.0	2.0	
Nyregistrerade företag helårsprognos utifrån första halvåret, antal/1000 invånare	4.0	5.1	6.3
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	-	-	
Sjukpenningtalet, dagar/registrerad försäkrad	11.8	12.6	
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	-	-	
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl MFS, %	39.5	35.8	37.2
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under årets 6 första månader enligt KKiK, andel (%)	31	33	33

Antal deltagande kommuner i KKiK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Deltagande kommuner i KKiK, antal	158	190	214	222	241	251	258

(Alla år)

	2015	2016	2017
Tillgänglighet			
Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)			72

	2015	2016	2017
Andel som får kontakt med handläggare via telefon inom 61-120 sekunder, (%)	6	8	16
Bibliotekets öppethållande (inklusive meröppet) utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	11	11	11
Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	20	20	20
Återvinningscentralens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	6	6	6
Bibliotekets öppethållande (exklusive meröppet) utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka			11
Väntetider för barn som inte fått förskoleplats på önskat placeringsdatum, väntat längre än 30 dagar, andel (%)	13	0	0
Väntetider från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, väntat längre än 90 dagar (%)	33	19	75
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, väntat längre än 14 dagar (%).	68	65	52
Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), medelvärde	62	19	22
Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insats (alla insatser), median	42	7	10
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde			
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, median			
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende kontaktperson enl. LSS, medelvärde		6	8
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende kontaktperson enl. LSS, median		7	7
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, medelvärde	42	42	10
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, median	18	47	6
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	104	113	85
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, median	122	121	94
Trygghet			
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, över 20 stycken, andel (%)	0	6	19
Nöjd Region-Index - Trygghet	-	66	-
Elever i åk 5: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		90.6	
Delaktighet			
Valdeltagande i senaste europaparlamentsvalet, (%)	45.3	45.3	45.3
Nöjd Inflytande-Index - Helheten	-	45	-
Effektivitet			
Elever i åk 6 med lägst betyget E i svenska inkl. svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	96.4	89.9	90.8
Elever i åk 6 med lägst betyget E i engelska, hemkommun, andel (%)	96.4	89.0	85.9
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, hemkommun, andel (%)	97.3	90.8	90.1
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%)	95.3	85.8	82.3
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	73	66	67
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	78	72	77
Elever i åk 5: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)		84.0	
Kostnad i förhållande till andel elever som uppnått kunskapskraven i åk. 9 i kommunala skolor, kr/%	1 007	1 093	1 237
Kostnad i förhållande till andel som ej fått examen/studiebevis, kr/elever	25 330	29 572	49 790
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	29.8	26.8	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som A. Börjat arbeta, andel (%)		-	
Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	94	64	87
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel (%)	84	81	87
Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	78	64	63
Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	77.8	75.3	74.2
Brukartid hemtjänst äldreomsorg, andel (%)	31	36	-
Förbättrad situation efter kontakt med socialtjänst, andel (%)	-		
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - inflytande, andel (%)		-	-
Samhällsutvecklare			
Företagsklimat enl. Svenskt Näringsliv, ranking	159	172	160
Företagsklimat enl. Svenskt Näringslivs enkät, ranking	163	159	145
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i hela den geografiska kommunen, (%)	15.0	14.1	
Förändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)	1.6	2.1	2.8
Utpendlingsomfattning i kommunen, (%)	55	56	

	2015	2016	2017
Förändring i antalet förvärvsarbetande 16+, per 1000 inv.	6.9	0.3	
Nöjd Region-Index - Helheten	-	65	-

Guide till tabeller och diagram

I vissa tabeller och diagram används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/landsting efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg.

När rött, gult och grönt används i stapeldiagram visar det andel av de ingående nyckeltalen med respektive färg. Klicka på "Visa i tabell" för att se vilka nyckeltal som har vilken färg.

Tänk på att färgsättningen visar om man har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Den talar inte om ifall resultaten är bra eller dåliga. Man kan ha dåliga resultat jämfört med andra, vilket ger röd färg, trots att resultatet egentligen är bra (och vice versa).

Bästa 25%	Visa trend	Bortfall
Mittersta 50%	Jämförelse per kommun / enhet	Ej tillämplig
Sämsta 25%	Ej med i sammanfattande diagram	.. Sekretess
Ingen data	Nyckeltalsinformation	

RKA

RKA är en ideell förening med svenska staten och Sveriges Kommuner och Landsting som medlemmar.
© RKA Rådet för främjande av kommunala analyser.

Kontakt

Besöksadress: Hornsgatan 15
Stockholm
Postadress: c/o SKL 118 82 Stockholm
08-452 70 00 rka@rka.nu

MILJÖBOKSLUT

Inledning

Miljöbokslutet är ett underlag till kommunens årsredovisning där årets händelser inom miljöområdet tas upp. Arbetet med miljöfrågor i Sätters kommun ska bygga på de interna styrdokument, t.ex. Miljöpolicy, Energi- och klimatstrategi och Avfallsplan. Som grund för miljöarbetet finns dels de nationella miljömålen med sina 16 miljö kvalitetsmål och dels de regionala miljömålen som är en följd av de nationella målen. Dalarnas miljömål tas fram av Länsstyrelsen och de nuvarande målen har en åtgärdsplan som sträcker sig från 2013 – 2016 med uppdatering för 2018 – 2021 under införande.

De 16 miljö kvalitetsområden som de nationella målen omfattar är

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Kommunerna bidrar i miljömålsarbetet genom att översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder.

I Miljöpolicy för Sätters kommun (antagen av KF 2013-06-13) framgår bland annat att:

- Miljöarbetet ska inriktas på att uppfylla de lokala, regionala och nationella miljömålen samt följa de lagar och förordningar som gäller inom miljö-området.
- Sätters kommuns verksamhet ska bidra till en uthållig utveckling som omfattar såväl ekologiska som ekonomiska och sociala aspekter.
- Sätters kommun ska aktivt utveckla, förbättra, följa upp och utvärdera miljöarbetet i våra verksamheter.

Vad har hänt 2017?

Övergripande

- Ett nytt strategiskt miljömål för mandatperioden har tagits fram.

Miljö

Säters kommun ska bidra till att förverkliga de nationella miljömålen med syfte att kunna lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Arbetet ska genomsyra alla verksamheter och beslut i förvaltningar och bolag.

Aktiviteter:

Påbörja upprättande av en miljöplan med brett stöd från politiska partier och verksamheter. Planen ska innehålla mätbara mål inom de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen som Säters kommun kan påverka.

Påbörja översyn av energi- och klimatstrategin.

Uppdatera Avfallsplanen tillsammans med Borlänge och Falun.

Driva projektet med samverkansavtalet med Borlänge Energi samt projektet med införande av källsortering av organiskt avfall.

Ett miljöbokslut ska upprättas varje år.

Mål:

- Alla enheter / förvaltningar ska ha egna mätbara miljömål som stödjer något eller några av miljö kvalitetsmålen.

- Ett fullständigt förslag för införande av källsortering av organiskt avfall inkl. finansiering ska finnas färdigt för beslut.

- Miljöfrågorna har fått en egen plats i kommunens samrådsgrupp.
- En deltidstjänst som miljöstrateg har tillsatts.
- I och med att allvaret i klimatfrågan tilltar har bl.a diskussionen om kommunens fordonsflotta fått ökat intresse. Kunskapsinhämtning från andra aktörer pågår vad gäller t.ex gas- och elbilar.

Verksamhet

BUN

- Förskolan lägger stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro präglar förskolans verksamhet. Förskolan medverkar till att barnen tillägnat sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten hjälper barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid. Flera förskolor är miljöcertifierade enligt Grön Flagga: Förskolan Mora By, förskolan Konvaljen, förskolan Borgen, förskolan Myran, förskolan Varggropen, förskolan Äventyret.
- Eleverna i grundskolan ges förutsättningar att utveckla kunskaper om biologiska sammanhang. Genom undervisningen ges eleverna möjlighet att ställa frågor om naturen och människan utifrån egna upplevelser och aktuella händelser. Eleverna utvecklar också förståelse för att påståenden kan prövas och värderas med hjälp av naturvetenskapliga arbetsmetoder. Inom ramen för undervisningen ges eleverna möjlighet att använda och utveckla kunskaper och redskap för att formulera egna och granska andras argument i sammanhang där kunskaper i biologi har betydelse.

Därigenom ges eleverna förutsättningar att hantera praktiska, etiska och estetiska vallsituationer som rör hälsa, naturbruk och ekologisk hållbarhet. Undervisningen bidrar även till att eleverna utvecklar förtrogenhet med biologins begrepp, modeller och teorier samt förståelse för hur dessa utvecklas i samspel med erfarenheter från undersökningar av naturen och människan.

Gustafs förskolor

Det här har pedagogerna arbetat med barnen för att få dem mer miljömedvetna

- Deltagit i skräp plockardagen (Håll Sverige rent)
- Odlat och skördat allt från blommor till potatis.
- Upprättat miljöstationer och gått till återvinningen
- Kompostering
- Matspanarna, närodlat
- Mask hus, en avdelning har maskar i en genomskinlig låda och barnen kan följa maskarnas värld och processen från mat till jord.
- Pratet om att hushålla med det material vi har t.ex. papper osv.

Säters förskolor

Det här har pedagogerna arbetat med barnen för att få dem mer miljömedvetna

- Källsortering
- Prat runt måltider om mängd, om att kasta mat
- Skräpplockardagar
- Att inte slösa med vatten
- Man arbetar med HSRs ”Grön Flagg”; olika teman
- Man har också påbörjat utrensning av tveksamma leksaker tack vare den inventering som gjordes i arbetet med plan för ”Giftfri förskola!”

Dahländer kunskapscentrum

- Matrådet har arbetat aktivt för att få ned matsvinnet i restaurangen vilket har lett till en minskning som personalen är mycket nöjda med – det finns dock inga siffror på hur mycket svinnet har minskat under 2016. (Mellan december 2014 och februari 2016 var det en minskning från 9 kg/dag till 6,1 kg per dag. Därefter har minskningen fortsatt under 2016.)
- Arbetet med odlingsprojektet (beviljade medel från länsstyrelsen) har fortgått under året och har initierats under året med studiecirkel, information på biblioteket, arbete att iordningsställa odlingslotterna, redskapsbod och rast koja har köpts in m.m. Det har även anslutit sig Säterbor till projektet och även en skolklass från Kungsgårdsskolan. Projektet avslutades i april 2016, men SFI kommer även nästkommande år att vara med i utvecklingen av odlingslotterna och vara stöd i en uppstart av en odlingsförening.

SOC

- Arbetar förebyggande med avseende på klimatfrågor. Ett exempel är anpassning av hjälpmedel mot urinläckage vilket minskar avfallsmängden.
- Arbetar mot matsvinn i dialog med kosten.
- Arbetar med förbättrad källsortering.
- Minskning av bilåkande genom samåkning

- Använder lågenergilampor
- Hemtjänsten har införskaffat fyra elcyklar för att minska bilkörning. Det finns två i centrala Säter, en i Skedvi och en i Gustafs. Dessutom finns det vanliga cyklar som används i hemtjänsten för att minska bilåkande.

SBN

Lokalservice

- Inom lokalservice används en polish som är helt fri från metaller, mjukgörare, emulgeringsmedel och flamskyddsmedel. Den är miljömärkt med Svanen. Har använts under 2015 och 2016. Vi använder engångshandskar i nitril som är ftalatfria.
- Den dagliga städningen utförs med micromaterial och vatten. Kem används minimalt. Kem används vid vissa punktinsatser. Polish tas bort vid lättskurning av en vassare rondell och bara vatten. (I bland används dock polishbort när det är många lager av gammal polish.)
- De tvättmedel vi använder för att tvätta moppar och dukar är svanenmärkta.

Fastighet

- Arbetar mot mer energieffektiva fastigheter vid nybyggnad och ombyggnad. T.ex. kommer den nya skolan i Stora Skedvi att vara mycket mer energieffektiv än den föregående.
- Inför lösningar för källsortering. Genomfört i Enbacka skola och planerat i Stora Skedvi skola. Alla byggprojekt har källsortering på arbetsplatsen.
- Fossilfria fastigheter: I och med beslutet att genomföra Skedvi skola så kommer snart Sätters kommun vara helt fossiloberoende avseende uppvärmningen av fastigheterna.
- OVK/kvalitetssäkring av inomhusmiljön: under året har arbete lagts ner för att skapa godkända ventilationsanläggningar. I samband med detta så ställer man även in flöden och i vissa fall leder detta till minskad energianvändning.
- Framtagande av en träbyggnadsstrategi pågår.

Gatukontoret

- Anlagt provytor för ängsmark på Skönviksområdet och platser längs Silverringen som slog väl ut, vilket minskar gräsklippning med koldioxidutsläpp och transporter. Ängsmark bidrar till biologiska mångfalden och bidrar markant med möjligheten att skapa miljöer för pollinerande insekter.
- Påbörjat nybyggnation av ett nytt upplagsområde. Möjligheter för att återvinna mer materiel exempelvis krossad flis och jord. Gamla soptippen ska markberedas och täckas in.
- Förberett vissa platser för faunadepå, vilket innebär att äldre stockar och träd (död ved) bevaras. Många insekter är för sin överlevnad beroende av död ved.
- Införskaffat godkända skåp för att förvara kemikalier och färg, detta för att skydda människors hälsa och miljön.
- Medvetet ställt av fordon som ej är lämpliga ur miljösynpunkt. Två bränsleslukande fordon har ersatts med att elbilen som parken använder nyttjas i ännu större utsträckning.
- Samordnade Entreprenader: mellan bolag & förvaltningar för att skapa samordnade skötselzoner med mera och därmed minska transportmängden.

- Gatubelysningen står för betydande del av Sätters kommuns elförbrukning. Gatuenheten har en elkostnad på ca 1,2 Mkr årligen för gatubelysningsanläggningen. Inom området sker idag ett tekniskifte där en betydande energibesparing är möjlig. Dagens LED-armaturer ger en energireducering med ca 40 % jämfört med dagens armaturer. Sätters kommun ersätter vid större underhållsarbeten de äldre armaturerna med nya LED-armaturer och under 2016 har ett 30-tal armaturer bytts.
- I samband med gallring och röjning av tätortsnära skog använder vi oss av metoder som gynnar mångfalden vad det gäller såväl växt- som djurike.
- Medvetet ställt av fordon som ej är lämpliga ur miljösynpunkt. Två bränsleslukande fordon har ersatts med att elbilen som parken använder nyttjas i ännu större utsträckning.
- Fortsatt arbeta med utveckling av gång och cykelstråken i kommunen för att förbättra möjligheterna på att miljövänligt vis ta sig från punkt A till B.
- Utökad miljökraven på avtalade entreprenörer, detta gällande bland annat motorer och bränslekrav.
- Satsat på nytt växtmaterial vid byggnationer gällande avsmalningar av vägar(timglas-stopp), detta för att minimera skötseln av vägrenar.
- Uppdaterat trädvårdsplanen i syfte med att på långsiktigt arbeta med att förnya och förvalta kommunens trädbestånd.
- Avverkat gran för att gynna lövrik skog.
- I parkverksamheten använder vi uteslutande bekämpningsmedel och rengöringsmedel som är naturligt nedbrytbara. Exempelvis sker ogräsbekämpning med hjälp av hetvatten istället för kemikalier. Även klottersanering sker med hetvatten.
- Utvecklad kollektivtrafik: I samråd med Dalatrafik/Region Dalarna så arbetar vi löpande för att underlätta kollektivt resande samt att skapa effektiva stråk som underlättar pendling med buss.

Kost

- Ekologisk mat: Sätters kommun arbetar löpande för att öka andelen ekologisk mat inom kosten. Under 2017 var andelen ekologisk mat 32,8%

Miljökontoret och VA/Renhållningsenheten har arbete med miljöfrågor och förbättringar inom miljöområdena som en stor del av sin ordinarie verksamhet.

VA-enheten har förutom ordinarie drift bl.a arbetat med:

- Arbete med en ny Avfallsplan i samarbete med Borlänge och Falun samt övriga länet
- Arbete med ett samverkansavtal med Borlänge Energi och därmed möjlighet att införa källsortering av organiskt avfall i Säter
- Påbörjat arbetet med att ta fram en VA-plan
- Renovering av pumpstationer för att minska bräddning av avloppsvatten
- Ledningsförnyelse i Gustafs vilket minskar mängden tillskottsvatten
- Transportlogistik för lass och returlass med lastbilarna för att minimera transporter
- Sopsortering vid permanenta och tillfälliga arbetsplatser
- Samåkning när så är möjligt
- Utveckling av drift- och övervakningssystemet för att få en bättre överblick och därmed kunna minska risken för oönskade utsläpp.
- Arbete med miljömålen drivs också genom Dala VA och Dala Avfall där Säter är medlemmar och deltar.

Miljö- och Byggenheten

- Arbetat med tillsyn på användning av särskilt farliga ämnen
- Påbörjat arbetet med deltagande i nationellt projekt om energieffektivitet
- Inventerat 188 fastigheter med avseende på enskilda avlopp och beslutat om 374 förbud om utsläpp från bristfällig avloppsanordning
- Deltagit i lokala avfallsgruppen med att ta fram en ny Avfallsplan
- Påbörjat ett arbete med grön infrastruktur som innefattat projektering och ansökan om LONA-bidrag
- Informerat om säkerhetsåtgärder för radon vid byggnation

KSF

Näringslivsenheten

- Delaktighet i Matspanarna där barn får ökad kunskap om lokal mat.
- Ökad digitalisering av utskick och inbjudningar.

IT

- Extra arbete med återvinning av dataskrot.

Fortsatt arbete

Åtgärder för en bättre miljö är en ständig förbättringsprocess där politiska värderingar, internationella överenskommelser, forskningsresultat och ekonomiska aspekter ska vägas samman. För 2018 är några av de största fokusområdena följande:

- Att Sätters kommun bryter ner de nationella och regionala miljömålen och upprättar en miljöplan med miljömål enligt det strategiska miljömål som är antaget
- Att fortsätta arbetet med samverkansavtal och planera införandet av ”brun tunna” i Säter
- Att fortsätta det stora arbete som pågår för att uppfylla de regionala och nationella målen och målen i kommunens egna styrdokument

Personalbokslut 2017

Sjukfrånvaro

Kostanden för sjukfrånvaro minskade från 2016 till 2017. Kostnaden för dag 2-14 ökade något medan sjukfrånvarokostnader för dag 15 minskade markant.

Kostnader (inkl sociala avgifter) 2017

Dag 2-14	8 675 118
Dag 15-	<u>737 719</u>
Totalt	9 412 837

Kostnader kr (inkl. sociala avgifter) 2016

Dag 2-14	8 159 931
Dag 15-	<u>1 755 516</u>
Totalt	9 915 446

Årsarbetsbeten

Sätters kommun har under 2017 haft 507 årsarbetare tillsvidareanställda, samt 83 årsarbetare visstid och 102 årsarbetare med timanställning. Under året är det totalt 691 årsarbetare.

Räknat i antal anställda blir det 828 i snitt per månad (691 kvinnor 83 procent och 137 män 17 procent)

Källa: HR plus

Hälsofrämjande arbete och friskvård inkl. företagshälsovård

Under 2017 var det 152 personer som utnyttjade subventionen på 700 kr för träningskort och motionsanläggningar. Detta kan jämföras med 130 personer 2016, 146 personer för 2015 och 120 personer för 2014

Arbetsmiljö

Genomförda utbildningar under 2017

- Två BAM-utbildningar, en på våren och en på hösten. Utbildningen riktar sig till chefer, arbetsledare och skyddsombud.
- Utbildning i Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA), på Chefsforum 8 december.
- Fem utbildningstillfällen i KIA (system för redovisning av arbetsskador och tillbud) under våren och hösten, till chefer och skyddsombud

Jämställdhet

I den gällande Jämställdhet- och mångfaldsplanen för Sätters kommun finns ett antal punkter som har följts upp under året.

- Lönekartläggning och arbetsvärdering med analys har genomförts på 2017 års löner. Det har inte framkommit några osakliga löneskillnader p. g. a. kön. Men arbetet med ökad kunskap om jämställdhetsfrågor har påbörjats med cheferna för att nu gå i den fasen då cheferna ska ta frågorna med till APT.

Medellön

Den genomsnittliga lönen var 2017, 27 347 kr för kvinnor (27 156 kr 2016) och för män 29 050 kr (28 311 kr 2016). Den genomsnittliga lönen för kvinnor var således 94 procent av den genomsnittliga lönen för män. Motsvarande siffra för 2016 var 95,9 procent

Pensionsavgångar

Under 2017 gick 23 personer i pension att jämföra med 32 personer för 2016.

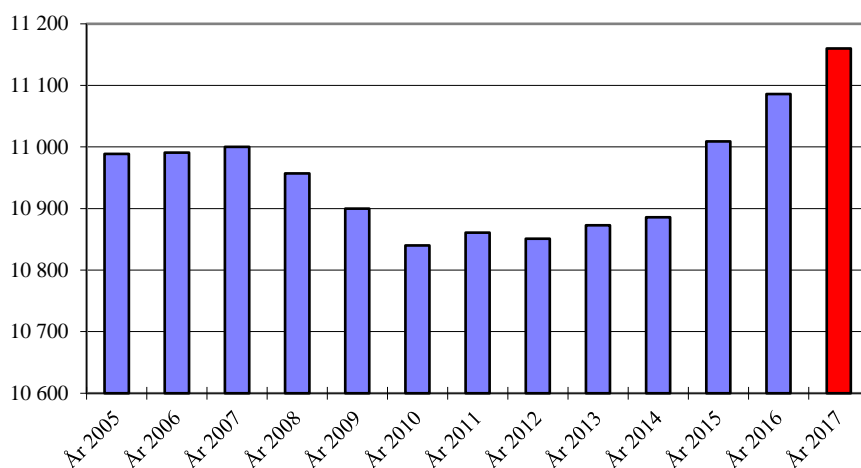

BEFOLKNINGSUTVECKLING

2005-2017

Invånarantal per den 31 december respektive år

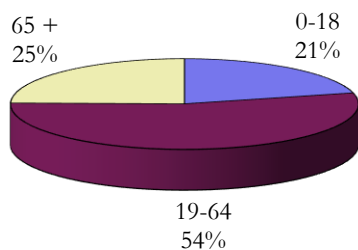
År	Invånarantal	Förändring
År 2005	10 989	-2
År 2006	10 991	-61
År 2007	11 000	9
År 2008	10 957	2
År 2009	10 900	9
År 2010	10 840	-43
År 2011	10 861	-57
År 2012	10 851	-60
År 2013	10 873	21
År 2014	10 886	-10
År 2015	11 009	123
År 2016	11 086	77
År 2017	11 160	74

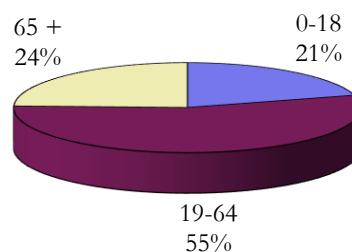
Invånare fördelade på ålder 2017-12-31

Ålder	2017	2016	Förändring	%
0 - 6 år	902	855	47	5,5%
7 - 15 år	1 109	1 093	16	1,5%
16 - 18 år	345	334	11	3,3%
19 - 64 år	6 045	6 092	-47	-0,8%
65 - 79 år	2 125	2 083	42	2,0%
80 - 89 år	504	498	6	1,2%
90 + år	130	131	-1	-0,8%
Summa	11 160	11 086	74	0,7%

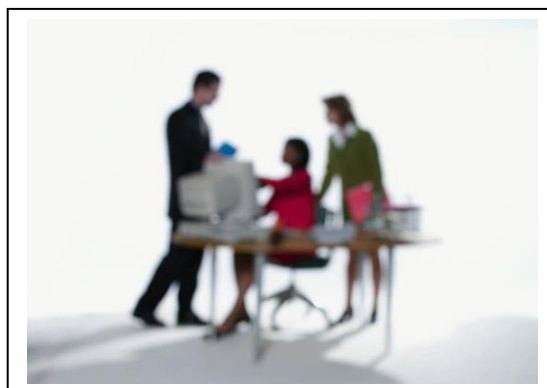
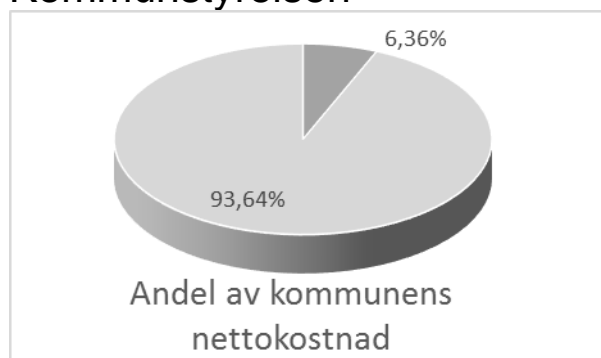
Åldersfördelning 2017

Åldersfördelning 2016

Kommunstyrelsen

Resultaträkning (kkr)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	4 967	7 152	2 185	6 841	5 %
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	62 544	62 888	344	55 628	13 %
Årets resultat	57 577	55 736	1 841	48 787	14 %
Därav utbetalda pensioner	13 500	14 456	-956	13 289	-9 %
Därav kapitalkostnader	2 946	3 012	66	2 594	16 %
Investeringar	15 290	12 103	3 187	3 643	

Viktiga händelser

I juni lanserades Sätters kommuns nya webbplats. Webbplatsen är byggd på en redan existerande webbplats.

www.sater.se

Under året har arbetet att utforma målbilder för "Bilderna av Säter" syftet är att lyfta fram det specifika och unika med Sätters kommun som geografisk plats med alla kommunens olika delar och platser.

Sätters kommun har tillsammans med Dalarnas övriga kommuner startat upp ett arbete med att utveckla E-tjänster. Detta är för att underlätta för medborgare att komma i kontakt med kommunala och regionala tjänster

Utbyggnaden av bredband har varit en viktig process under året, främst med byggande av ERUF sträckor (ortsammanbindande nät). Kommunen har dels en rådgivande funktion mot föreningar som söker statligt stöd, dels en egen roll som medfinansier för ortssammanbindande nät.

Jämställdhetsarbete

Projektet "Jämställt hela tiden" har genomfört utbildning för samtliga chefer. Det fortsatta arbetet är att med stöd av Länsstyrelsen Dalarnas metodmaterial arbetet med frågan i verksamheterna.

Konsumentvägledningen

Under 2017 har konsumentvägledaren arbetat med stöd och vägledning till konsumenter och förebyggande arbete genom föreläsningar.

Rehabilitering

Sjuklönekostnaderna för långtidssjukfrånvaron har minskat med över 60 %, jämfört med 2016. Den totala kostnadsminskningen för sjukfrånvaro är för samtliga kommunens medarbetare är 600 000 kr

Ekonomi

Införandet av nytt personalsystem har bidragit till svårigheter att följa upp personalkostnader under året. Uppstart och överlämning till ny economichef har pågått under hösten inför chefsbyte per årsskiftet.

Arbetsmiljöarbete år 2017

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar huvudsakligen med fyra metoder, skyddsronder, dialog på arbetsplatsträffar, dialog på verksamhetsmöten och dialog på avstämning och medarbetarsamtal. Under året har alla chefer fått utbildning i organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). Förvaltningens chefer har tillsammans inventerat hur arbetsmiljöarbetet bedrivits under 2017. Det systematiska arbetsmiljöarbetet innebär att arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs.

Det ekonomiska resultatet

Kommunstyrelsens förvaltning visar ett överskott jämfört med budget på +1,8 mkr. Överskott av ej utnyttjade medel för löneökningar, medel för integration, vakanta tjänster och ej budgeterade bidrag visar +2,8 mkr. Högre kostnader för utbetalda pensioner på -1,0 mkr, då en överenskommelse om särskild avtalspension har träffats.

Investeringar

Kommunens IT-investeringar uppgår till 3,4 mkr, varav IT i skola 2,2 mkr. Kommunens IT-nätverk har byggts med 0,5 mkr. Investering i nytt personalsystem 1,0 mkr. Utveckling av nya bostadsområden har haft en investering på 2,6 mkr och 5,1 mkr i bredbandsutbyggnad.

3,2 mkr har av budgeterade investeringsmedel har förts över till 2018. Det är medel för bredbandsutbyggnad och utveckling av bostadsområden, där utförandet av investeringarna är fördröjda.

Internkontroll

Internkontroll planen omarbetades inför 2016 eftersom förutsättningarna för förvaltningen var förändrade.

Inga kända avvikelser finns i interkontrollen under 2017.

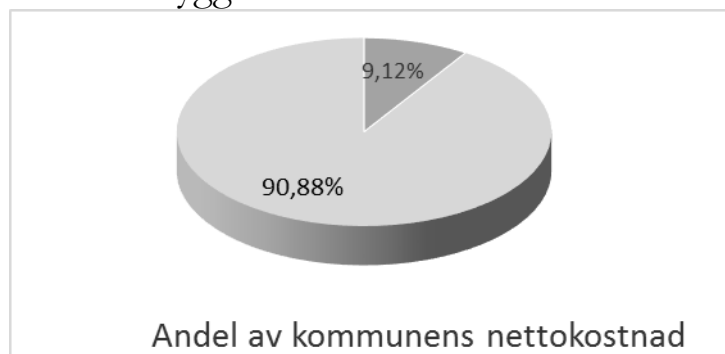
Hur ser framtiden ut 2018 - 19?

Kommunstyrelseförvaltningens arbete kommer även fortsättningsvis att ha fokus på att utveckla den centrala funktionen så att verksamheterna kan få det stöd som behövs för att nå sina mål.

Mycket av utmaningarna framöver handlar om att utveckla digitala tjänster och att skapa bättre förutsättningar för medborgare och näringsliv till insyn och dialog med kommunen. Arbetet med ökat antal e-tjänster fortsätter och också med det gemensamma projektet med e-arkiv.

Arbetet med heltid som norm fortsätter, en plan har tagits fram utifrån SKL och kommunals överenskommelse, nu återstår arbetet med dialog och diskussion på arbetsplatserna för att hitta nya arbetssätt och metoder.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultaträkning (kk)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	107 453	111 101	3 648	109 085	2%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	162 606	169 053	-6 447	163 631	3%
Årets resultat	55 153	57 952	-2 799	54 546	6%
Därav VA-enheten	-5	-513	-508	-590	-13%
Därav kapitalkostnader	25 292	22 841	3 150	22 306	2%
Investeringar	97 366	77 422	19 944	36 990	109%

Viktiga händelser

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för en hållbar och strategisk samhällsbyggnadsprocess. Samhällsbyggnadsförvaltningen är under nämnden ansvarig att förvalta, samt driva och utveckla de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente. Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av Samhällsbyggnadsnämnden det samlade ansvaret för att planera, bygga och förvalta vårt fysiska samhälle. Det gäller allt ifrån att verka för en positiv bebyggelseutveckling till att bygga gång- och cykelvägar till/från nya bostadsområden. Inom Samhällsbyggnad planeras och realiserar planer för vårt framtida samhälle. **Vi är med och utvecklar det hållbara samhället.**

Med det menar vi:

- Säterbon ska förvänta sig att Samhällsbyggnadsnämnden förvaltar och utvecklar de verksamhetsområden som vi ansvarar för
- Vi tar ansvar för att lämna över hållbara anläggningar till nästa generation
- Ständig Medborgarfokus
- Omvärldsbevakning som bidrar till kontinuerlig verksamhetsutveckling som ökar medborgarnytta & verksamhetsnytta

Effektiv Samhällsbyggnadsprocess: med medborgarens i centrum från planering → till genomförande → till förvaltning & tillsyn.

Nedan följer exempel på viktiga händelser inom Samhällsbyggnad 2017:

- Antal medborgare ökade från 11 086 till 11 160 per sista dec
- Investeringar har genomförts för över 80 miljoner (inkl. exploatering KS) inom förvaltningen under 2017.
- Samhällsbyggnadsnämnden har ökat förvaltningens delegation vilket har gett mer tid till strategisk planering/information, utbildning och tid för dialog.

Samrådsgrupp

Den politiskt beslutade samrådsgruppen har under 2017 utvecklats till att bli ett viktigt informations & beredningsorgan till beslutande nämnder. Gruppen stödjer även det uppsiktsansvar som Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen över övriga nämnder. Samtliga stora processer bereds och bearbetas inom samrådsgruppen.

SÄBO-process

Under 2017 så har arbetat med att planera det nya äldreboendet i Sätters kommun fortskridit. Verksamheten har arbetat med en verksamhetsbeskrivning parallellt med att Samhällsbyggnad arbetat med de tekniska förutsättningar samt val av placering. Under våren 2017 genomfördes ett planprogram avseende placeringalternativ. Efter detta togs beslut i Kommunfullmäktige om placering. För att löpande öka kommunikationen och samverkan så har det hållits nämndsöverskridande samrådsgrupper. Resultatet av processen är att under vår 2018 ha en fullständig programhandling innehållande förutsättningar från

verksamhet & övriga förutsättningar → syftande till att kunna upphandla projektering & byggande.

Om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola

2016 startade om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola. Projektet innefattar nybyggnad av förskola, ombyggnad av skola, en ny sporthall samt ett nytt bibliotek. Projektet beräknas klart i maj 2018. I projektet ingår bidragsdelar för ca 7 miljoner kronor.

Bebyggelseutvecklingsprocess

Under våren 2016 så antogs Bostadsplan för Sätters kommun. Planen är tänkt att fungera som en viktig del i den långsiktiga bebyggelseutveckling som Sätters kommun just nu befinner sig i. Under Almedalsveckan ingick Sätters kommun i regionens satsning på att marknadsföra Dalarna som en boende- & utvecklingsregion. Under hösten så fortsatte satsningen genom att, tillsammans med FalunBorlänge Region, delta på fastighetsmässan SBA i Stockholm. Kontakt har i ovanstående processer knutits till en rad olika bostadsföretag som just nu utreder möjlig etablering i Dalarna & Sätters kommun. Ett viktigt område som identifierats för att skapa en bra grund för etableringar är tillgången till detaljplanerad mark. Under 2017 arbetades version 2 av bostadsplanen fram för att gå mot antagande vår 2018.

Lokalplaneringsprocess

Lokalplanen antogs under 2016 och skall framöver fungera som en grund avseende vår planering av kommunala lokaler. 2017 har präglats av en god dialog mellan Samhällsbyggnad och de olika förvaltningarna. Under 2018 planeras Lokalplanen att uppdateras.

Säterdalen

Strategi och Utvecklingsplan för 2018 för Säterdalen har under ledning av kommunens näringslivschef tagits fram under 2017. Planen syftar till att lyfta fram de områden som syftar till att stärka Säterdalens utveckling mot satta visioner och mål.

Genomfart, bytespunkt & dubbelspår Säter

Trafikverket har tidigare tillsammans med Sätters kommun slutfört Åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för genomfarten. Studien är ett första steg mot en ny genomfart samt bytespunkt Säter. Parallellt med detta planerar Trafikverket samtids infart som innebär dubbelspårighet på järnvägen genom Säter. En viktig process för att stödja arbetet med genomfart & bytespunkt Säter är initieringen av Fördjupad översiktsplan Säter samt initiering av berörda detaljplaner. Trafikverket har, för projektet, inrättat en särskild styrgrupp där Sätters kommun ingår.

Dubbelspår & infrastruktur i Gustafs

Trafikverket planer dubbelspår i anslutning till Gustafs tätort. I detta arbete planerar planöverfarter att stängas varpå arbete tillsammans med kommunen pågår för att säkerställa bra kommunikationer som ligger i linje med fördjupad översiktsplan för Gustafs. I detta arbete ses även möjligheten till ny industriinfart över.

Näringslivssamverkan

SBF har i samverkan med näringslivsenheten löpande arbetat med LOTS-funktion för att stödja företag som behöver stöd i olika frågor. Syftet är att kunna erbjuda företag & organisationer ett snabbt och bra stöd i Samhällsbyggnadsfrågor. Till detta har även Miljö & Byggheten deltagit på företagsträffar samt haft öppet kvällstid vissa dagar.

Tillgänglighet inom Samhällsbyggnad

Inom sina ansvarsområden har Samhällsbyggnadsnämnden möjlighet till stor påverkan på kommunens tillgänglighetsarbete. Nedan syns en del av de åtgärder vi arbetar med.

- ✓ **Snöskottning för rörelsehindrade:** är ett stöd för att hjälpa människor med tillgänglighetsproblematik
- ✓ **Tillgänglighetsrådet:** Under året har Samhällsbyggnad handlagt kommunens Tillgänglighetsråd samt agerat för att öka tillgängligheten i Sätters kommun.
- ✓ **10 i topplista:** syftet med listan är att hela tiden belysa de 10 viktigaste åtgärderna för att öka tillgängligheten (oavsett vem som är ansvarig). Allt eftersom åtgärder betas av fylls listan på med nya behov.
- ✓ **Prioritering vinterväghållning:** I Sätters kommun prioriterar vi gång- och cykeltrafikanter högt.
- ✓ **Avstängning Vasagatan sommartid:** för att främja tillgängligheten samt främja oskyddade trafikanter.
- ✓ **Gångfartsområden:** för att främja tillgängligheten samt främja oskyddade trafikanter

Samarbete med Borlänge Energi

Under 2017 har ett stort arbete genomförts för att lägga grunden till det inriktningsbeslut som kommunfullmäktige beslutade om avseende samverkan med Borlänge Energi. I detta arbete så ingår det arbete med gemensamma styrdokument såsom t.ex avfallsplan som möjliggör källsortering. Samverkansavtal godkänns av Kommunstyrelsen under februari 2018.

Skönvikshallens gym, sporthall & kall & varmbad

Skönvikshallens verksamhet är under ständig utveckling och under 2017 var personalen med och startade upp varmvattenbad, avvecklade solarier, implementerade ett nytt gym och började planeringen av inrättande av kommunal simskola 2018.

Totalt sett har Skönvikshallen och dess varmbad gått med plusresultat för 2017. 2018 fortgår planeringen med att utveckla Skönvikshallen till en central plats för all typ fritidsaktiviteter & hälsofrämjande åtgärder.

Integrationsprojekt

Integrationsprojektet gick under hösten in på fas 2. Det innebär att deltagarna i gruppen byttes ut och inriktningen kopplades mot det beslut om extra tjänster som tagits. En viktig del i projektet är att förbereda deltagarna för den svenska arbetsmarknaden och dess system. Under 2018 kommer projektet även att kopplas mot utbildning i samverkan med BUN.

Exempel på åtgärder som genomförts av gruppen 2017:

- Skötsel slogbodas
- Röjning av sly i tätort
- Renovering av 150 parkbänkar
- Målning av pumpstationer
- Skötsel av Säterdalen
- Skötsel av Silverringen
- Handlett skolungdomar
- Renoverat staket
- M.m

Stab

Övergripande har det varit ett intensivt år med många ärenden och intensiv bebyggelseplanering.

- Ny organisation med Miljö & Byggnämnd inrättades 2017.
- Ny förvaltningsrutin & nämndsrutin har arbetats fram likt Örebromodellen.
- Jämställdhetsutbildning har hållits för kommunens alla chefer.
- Fördjupning & utbildning i kommunallag & förvaltningslag har hållits under 2017.

Samverkan med fackliga parter

2017 har speglats av ett nära samarbete mellan parterna i förvaltningens samverkansgrupp. Löpande har verksamheternas arbetsplatsträffar kunnat lyfta in frågor i samverkansorganet.

Miljö & Energi

Säters kommun har inför 2017 ingått i samarbetsavtal med Avesta med flera avseende Klimat & Energirådgivning. Tidigare har detta skett med interna resurser. Miljösamordnartjänsten finns dock kvar på Samhällsbyggnadsförvaltningen som kombinationstjänsten Miljö-samordnare/Biträdande förvaltningschef. Nedan syns några exempel inom Miljö & energiområdet under 2017:

- Nytt strategiskt miljömål är antaget
- Källsortering Fastighet: Alla byggprojekt har källsortering på arbetsplatsen.
- Fossilfria fastigheter: i och med projekt Skedvi skola så kommer snart Säters kommun vara fossiloberoende avseende uppvärmningen av fastigheterna.
- Projekt byta ut gamla fastighetslösningar mot nya mer energieffektiva: i varje projekt där vi går in och byter ut/förnyar/ändrar försöker vi att hitta nya mer energieffektiva lösningar.
- Ekologisk mat: Säters kommun arbetar löpande för att öka andelen ekologisk mat inom kosten. I nuläget uppgår siffran till ca 33%.
- Gatubelysningar: Vid ny eller ombyggnad byter vi successivt ut gamla armaturer mot LED.
- Inventering enskilda avlopp & VA-plan: Vi har under året inventerat enskilda avlopp och arbetet med framtagande av en ny VA-plan initierades under 2017.
- OVK/kvalitetssäkring av inomhusmiljön: under året har arbete lagts ner för att skapa godkända

ventilationsanläggningar. I samband med detta så ställer man även in flöden och i vissa fall leder detta till minskad energianvändning.

- Renovering av pumpstationer m.m. för att minska bräddning av avloppsvatten, ledningsförnyelse (Siggebogatan), projektering av ledningsförnyelse (Gustafs) och energieffektivisering (Ulvshyttans ARV) samt utveckling av drift- och övervakningssystemet. Arbeta med miljömålen drivs också genom Dala VA och Dala Avfall där Säter är medlemmar.

Kost

Under året har både ny Kostchef och ny Biträdande kostchef börjat. Fokus under året har därför varit på att se över verksamhetens interna arbete och strukturer. Ett internt förändrings- och förbättringsarbete med fokus på ledning har påbörjats. Alla köksansvariga kockar har gått en ledarskapsutbildning för att hjälpa dem att bättre kunna leda arbetet i sina kök.

En hög sjukfrånvaro har varit kostenhetens stora problem under året. Stort fokus har lagts på att hitta orsakerna och att minska sjukfrånvaron. Det arbetet kommer att behöva fortgå framöver. Sjukfrånvaron är också den stora anledningen till att kostenheten inte klarar budgeten.

En marginell ökning av andelen ekologiska livsmedel har skett under året (från 32,4 till 32,5%), men på grund av pågående upphandlingar förväntas andelen att kunna öka klart mer under 2018 och 2019 då fler ekologiska produkter kommer vara upphandlade framöver.

Under året har förskolan Äventyret varit evakuerad under en längre tid och köket på förskolan Myran fick en vattenskada och kunde inte användas i drygt en månad. Köket på Klockarskolan användes då för att skicka mat och allt har fungerat som det ska.

Under året har flera stora upphandlingar skett inom områden som rotfrukter, grönsaker och ägg. Upphandling av mejerivaror, frusna livsmedel och nytt kostdatasystem är påbörjade och kött och chark påbörjas nästa år.

VA & Renhållning

2017 har varit ett år då verksamheten rekryterat in mycket ny personal. Dels handlar det om återbesättningar av tjänster dels handlar det om att rigga organisationen för de utmaningar och utveckling som kommer inom de närmaste åren. Trots detta har verksamheten fungerat väl och nedan syns några exempel på utförda åtgärder under 2017:

- Gemensamma avfallsföreskrifter med Borlänge har arbetats fram. I dessa ingår möjligheten till källsortering.
- 118 insatser på ledningsnätet varav 74 var planerade drift och underhållsinsatser/reinvestering. Vi har även utfört 11 nyanslutningar, 39 ventilbyten och lagat 18 brunnsbetäckningar. Målet är att gå från aktu till planerat underhåll & reinvestering.
- 760 m nya VA-ledningar (bl.a kvarteret Odal mannen med 8 nya tomter) och 548 m VA-ledningar som har lagts om.

- Under 2017 har projektet med att ersätta högreservoaren i Mora By tagit form. Projekteringen har avslutats, arbetena har upphandlats. Delar av markarbetena valde vi att göra i egen regi. Arbetena med reservoarbyggnaden startade i augusti och har rullat på. Markarbetena med att byta ut VA-ledningar har gått väldigt bra. Båda entreprenaderna planeras vara klara till april 2018.
- Vi har löpande tagit vattenprover under året
- Vi har satsat mycket på att bygga ut nya övervakningssystemet. Under 2017 har vi anslutit 16 avloppspumpstationer och 5 vattenverk till nytt övervakningssystem.
- Vi har förbättrat vår övervakning av grundvattennivåer runt om vid våra vattentäkter i kommunen. Numera har vi online mätning på fyra platser i kommunen.
- Ny tömningsentreprenör för slambrunnar. Det har genererat en del merarbete för vår kundtjänst då frågor uppstår om hur tömningen kommer att ske.
- Vi har avslutat renoveringen av Pingbo vattenverk, och påbörjat nybyggnationen av Gussarvshyttans vattenverk.
- Vi har hanterat många leverantörsfakturor och skickat ut 24 139 st fakturor till våra abonnenter.
- Vi har tagit fram en kalender för 2018.
- Vi har startat arbetet med en VA- utbyggnadsplan. En extern konsult för att driva projektet har upphandlats.
- Organisationer har riggats för att kunna utföra projektledning i egen regi för mindre exploateringar.
- Ombyggnad och förbättring av pumpstationer
- Vi har fått ny fart i arbetet med förnyelseplanering. En plan finns framme med målsättning för längder. Utifrån denna har ett utredningsarbete påbörjats för att utreda vilka sträckor som bör prioriteras de närmsta åren.
- Vi har påbörjat arbete med att förbättra ledningskartan och det dagliga arbetet med att hålla den uppdaterad.
- Vi har återupptagit arbetet med vattenskyddsområde för Solvarbo - UGGLEBO vattentäkt
- På renhållningen har vi jobbat fram en ny avfallsplan, tillsammans med Borlänge energi. Vi har arbetat för att teckna ett samverkansavtal mellan Sätters kommun och Borlänge Energi. Vi har arbetat med planeringen för att införa utsortering av komposterbart hushållsavfall med en brun tunna.
- På ÅVCn har vi tagit emot och transporterat vidare 696 ton brännbart avfall, 99 ton avfall för deponi och 55 containrar med metallskrot.
- Vi har deltagit i samarbeten med Dala VA och med Dala Avfall vid flera tillfällen under året. En nätverksträff för ÅVC personal har hållits i Säter.

Gatu & Park

Gatuenhetens verksamhet har under 2017 bedrivits enligt plan. Årets händelser har varit många och på det stora hela kan det konstateras att Gatuenheten gjort ett bra år.

Under året har en större satsning på belägningsunderhåll genomförts och många års släpande arbeten har färdigställts. Året har även inneburit ett uppsving i yttre skötsel. Löpande drift- och underhåll av grönytor, torg och gaturum har fungerat bra. Ordinarie personal har gjort ett bra arbete och extra insatser har kunnat genomföras tack vare Integrationsgruppen.

Tyvärr har Gatuenhetens föräldrade maskinpark inneburit en del kostnader under framförallt andra halvan av året. Maskinerna är i dåligt skick vilket för med sig höga underhållskostnader. Vidare har drift och underhåll av Gatubelysningsanläggningen släpat något på grund av en överklagad upphandling. Vid tiden för bokslut har Sätters kommun dock åter en entreprenör kontrakterad.

Under året har flera större investeringsarbeten genomförts. De viktigaste är att en ny upplagsplats färdigställts för Gatuenhetens verksamhet, detta betyder att verksamheten vid den utdömda ”Siggebotippen” kan avvecklas med positiva effekter på miljön som resultat. Området Odal mannen har färdigställts med möjlighet till försäljning av totalt 8-10 tomter. Trafiksäkerhetsbrister utmed Åsenvägen som länge påtalats av ex. Tillgänglighetsrådet har åtgärdats. Passagerna har byggts om i form av ”Timglashållplatser” med säkrare gångpassager. Vidare har Gatuenheten tillsammans med Fastighetsenheten arbetat fram en ny utformning av hållplatsen vid Skedvi Skola. Utformningen fungerar bra och chaufförerna har påtalat att den borde utgöra exempel för hur det ska byggas på andra ställen.

Under 2017 har arbetet med tidig planering och utredning förbättrats. Två goda exempel på detta är arbetet med Strategi för Säterdalen och Bytespunkt Säter. I arbetet med att utveckla Säterdalen har en plan för hur besöksanledning Lek ska utvecklas tagits fram. Planen är en viktig del i att nå utpekade mål i strategin. Planen ska realiseras under de kommande åren. Vidare har arbetet med Bytespunkt Säter tagit bra fart. Sätters kommun har uppvakttat Trafikverket och lyckats starta upp ett samverkansarbete för järnväg, genomfart, Säter centrum och Säterdalen. Målet är att hitta lösningar som skapar en funktionell och attraktiv stadskärna i Säter.

Lokalservice

Verksamheten har fungerat väl under 2017 och en god dialog har hållits med de interna kunderna.

- Första delen på Skedvi skola klar och i bruk
- Påbörjat planering angående nytt SÄBO.
- Användning av giftfri polish på förskolor.
- Fortsatt utbildning av personal.
- Hantering av tillfällig flytt av förskolan Äventyret fungerade bra
- Bytt till en större tvättmaskin på skola (den mindre återanvändes på befintlig förskola) → bättre arbetsmiljö för personalen

Fastighet, exploatering & fritid

Stora Skedvi skola om- och tillbyggnad samt färdigställande projekt Folkets hus är två projekt som utförts av fastighetsenheten under 2017. Utöver detta syns nedan några exempel på andra saker som genomförts under 2017:

- Start varmvattenbad Skönvikshallen
- Nytt gym skönvikshallen
- Framtagande av område Odal mannen & planering av området Folieraren
- Reinvestering i ventilation på Myran, Fyrken & Kenda med syfte att uppnå godkänd OVK
- Skapande av en bostads- /exploateringsgrupp för planering/beredning
- Försäljning av tomter & industrimark
- Nytt avlopp Fäboden Säterdalen
- M.m

Det ekonomiska resultatet

Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade del visar ett underskott mot budget på -2,3 mkr varav Gatuenheten har ett underskott på -1,1 mkr beroende av vinterväghållningen. Fastighetsenheten visar ett underskott på -0,4 mkr beroende på ökade kostnader för renoveringen av förskolan Äventyret. Ärendet ligger hos försäkringsbolaget för utredning om ev ersättning. Staben redovisar ett underskott på -0,2 mkr på grund av ökade kostnader för utredningar. Ett bidrag från Boverket på 1,0 mkr har erhållits för detta och hanterats som ett generellt statsbidrag centralt i kommunen. Kostservice visar ett underskott på -0,8 mkr dels beroende av vikariekostnader, dels p.g.a av för låg utdebitering mot enheterna i relation till volymer. Lokalservice redovisar ett litet överskott på +0,2 mkr. SBN VA redovisar ett överskott på +0,5 mkr och Renhållningen får underskott på -0,9 mkr beroende av tillfälliga förlängningsavtal av entreprenör.

Investeringar

Skattefinansierat

Budget investering:	76 866 kkr
Upparbetad investering	69 104 kkr

Kommentar: Stora Skedvi skola är ett projekt som pågår över flera år och påverkar starkt uppdragsgraden av investeringar 2017. Utöver detta så tas medel för projekt inom Fastighet & Gatu som fortsätter 2017.

?

VA / Renhållning

Budget investering:	20 500 kkr
Upparbetad investering	8 319 kkr

Kommentar: Mora By projektet färdigställs 2018 varpå kvarvarande investeringsmedel överförs till 2018. Även andra projekt pågår och slutförs 2018.

Personalsituationen

Personalen är Samhällsbyggnadsförvaltningens största resurs. Dock är det svårt att rekrytera ny personal med rätt kompetens inom vissa områden. Därför måste fokus ligga på att behålla den personal vi har samt kompetens-

utveckla dem så att de möter nya krav på ett effektivt sätt. För att minimera kompetensbrist bör vi även söka samarbeten över kommungränserna. Ett exempel på detta kan vara att dela på tjänster med andra kommuner alternativt samverka inom bolag. Sett ur rekryteringssynvinkel & omsättning av medarbetare så har 2017 varit ett bra år med bra rekryteringar & låg omsättning av personal.

Viktiga händelser inom personalområdet 2017:

- ✓ Intranätet som kommunikationskanal
- ✓ Löpande Arbetsplatsträffar
- ✓ FSG – förvaltningens samverkansgrupp har varit en viktig grupp för att öka samverkan och delaktighet inom förvaltningen.
- ✓ Påbörjat kommungemensamt projekt för att minska sjukskrivningarna. Under 2018 kommer vi att arbeta med fortsatt stöd åt de verksamheter som har högst sjukfrånvaro. Inom t.ex. kosten pågår ett arbete tillsammans med medarbetarna för att skapa en bättre arbetsmiljö.

Internkontroll

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att lära av sina misstag och skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll.

Resultatet av internkontroll 2017 är övergripande bra och inga större avvikelser har rapporterats från enheterna. Internkontrollen är uppdelad i följande huvudprocesser

- ✓ Ledningsprocess:
- ✓ Personalprocess
- ✓ Verksamhetsprocess
- ✓ Ekonomiprocess

Dock har vi identifierat områden där vi behöver bli effektivare. Bland annat så förtydligas det i internkontrollplan 2018 om hur rapporteringen av kontrollen rapporteras. Arbetet för att få internkontrollen att bli en naturlig del av verksamheten fortsätter 2018. Ett exempel är att ha internkontroll som en stående punkt på verksamheternas APT.

Under året har det även genomförts olika revisionsrapporter och utredningar. Dessa har rapporterats till Samhällsbyggnadsnämnden.

Hur ser framtiden ut 2018 - 2019?

I nämndsplanen för 2018 så har Samhällsbyggnadsnämnden antagit 4 strategier för att nå kommunens mål & vision:

- Bebyggelseutvecklingsstrategi: Genom att bygga och förvalta vårt fysiska samhälle och därmed skapa en grund som möjliggör 12 000 invånare år 2030.
- Miljö-och hållbarhetsstrategi: Våra resurser är ändliga och vi behöver skapa ett samhälle som i allt mindre grad förbrukar fossila resurser med mera.
- Utvecklande förvaltning: Vi förvaltar de anläggningar vi har samtidigt som vi hela tiden

försöker att effektivisera vårt utbud till våra kunder/medborgare.

- **Hela Säter: 1+1=3:** I vår planering så tänker vi Säter som en helhet där alla delar behöver utvecklas för att skapa en attraktiv kommun där helheten är större än sina beståndsdelar.

Tydlig organisation: Under 2018 så fortsätter arbetet med att anpassa organisationen till de gränsöverskridande processer som identifierats stödja arbetet mot kommunens Vision & mål. I detta ingår bland annat att stärka upp tidig planering samt att utöka samverkan med Näringslivskontoret för att kunna erbjuda företagare ett ännu bättre stöd.

Ställningstagande över hur mycket som bör göras i egen regi gentemot handlas upp behöver fortsätta diskuteras. Ett strategiskt viktigt drag kan vara att i vissa fall renodla verksamheten till en renare beställningsorganisation där det idag är blandat beställare/utförare. Med de stora investeringar som behöver utföras så är det viktigt att befintlig organisation är väl förberedd att möta kommande utmaningar. Vi behöver rusta organisationen så att den klarar att driva den planerade utvecklingen mot 12 000 invånare år 2030.

Kompetensförsörjning: Fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen.

Drift och underhåll av befintliga anläggningar: samtidigt som vi bygger många nya anläggningar är det viktigt att förvalta och sköta de anläggningar som finns sedan tidigare. Respektive enheter behöver fortsätta arbeta för att få ut så mycket underhåll som möjligt av befintliga resurser. Inom vissa områden såsom t.ex. fastighetsunderhåll så behöver underhållet förstärkas framåt

Samverkan: genom att i större grad samverka med andra parter och därmed skapa synergieffekter så kan man effektivisera delar av verksamheten. En utökad samordning skulle även kunna minska organisationens störningskänslighet.

Säkerhet: kopplad till våra verksamheter. Allt eftersom många av våra anläggningar börjar bli ålderstigna samtidigt som vi står inför ett förändrat klimat så ökar säkerhetsriskerna. Vilka åtgärder behöver utföras för att säkra tillgången till rent vatten i framtiden? Vilka åtgärder behöver utföras för att öka säkerheten i våra fastigheter? En rad frågor kommer att behöva utredas samt tas med i framtida planering samt budgetarbete för att minimera kommande säkerhetsrisker.

Energieffektivisering: satsning inom området innebär en stor möjlighet att minska både våra verksamheters miljöpåverkan samt frigöra tidigare bundna driftsmedel som kan omfördelas till där behoven finns.

Kompetensutveckling: 2018 kommer det att läggas resurser för att kompetensutveckla förvaltningen samt förtroendevalda inom förvaltningslag & kommunallag samt detaljplaneplanering.

Mål för verksamheten – metoder för uppföljning

Plan- och byggverksamhet: God planberedskap för att möta mål om 12 000 invånare.

Mätmetod: Uppföljning av planlagda områden utifrån behov.

Nås målet: Delvis

Kommentar: Arbetet med Fördjupade översiktsplaner fortskrider 2018 för att framledes kunna hålla en god planberedskap mot kommunens vision. Där vi har haft planlagda områden är också där det funnits externa intressenter. Under 2017 har efterfrågan på planlagda områden ökat varpå detaljplaneringen under 2018 behöver öka i kapacitet. En åtgärd är att rekrytera ännu en planarkitekt.

Avloppsverksamhet: Ta hand om avloppsvatten samt arbeta för att minimera dess miljöpåverkan, anpassa och utveckla avloppverksamheten mot satt mål om 12 000 invånare och ett förändrat klimat.

Mätmetod: Uppföljning sker genom förmåga att möta aktuella behov.

Nås målet: Ja

Kommentar: Sett utifrån behovet och utvecklingen 2017 så har målet nått. Dock återstår mer arbete för att säkra anläggningarna mot kommunens vision.

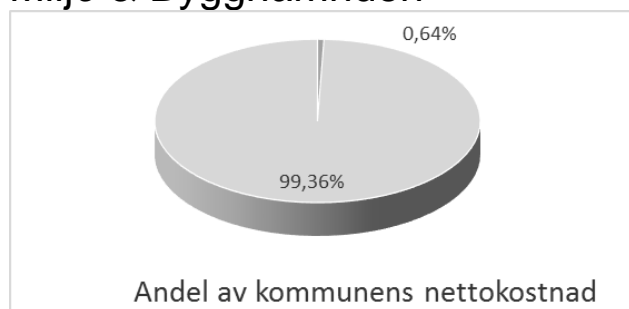
Arbetsmiljöuppföljning

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter skiljer sig åt och det praktiska arbetsmiljöarbetet anpassas efter förhållandena på varje arbetsplats. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är detsamma oavsett arbetsplats. Arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Sammanställningen visar att verksamheterna arbetar med arbetsmiljön genom arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, skyddsronder, psykosocial arbetsmiljökartläggning, enkäter och dagliga diskussioner på arbetsplatser.

Exempel på sätt inom förvaltningen att följa upp & förbättra arbetsmiljön för våra medarbetare:

- Löpande arbeta med arbetsmiljöfrågor på APT
- Arbeta med handlingsplaner
- Ta fram riskanalyser & inventeringar
- Skyddsronder
- Medarbetarsamtal
- Samverkan i förvaltningens samverkansgrupp FSG
- Specifika utredningar vid tillbud → förändrade rutiner
- Rapportering av tillbud
- Stöd till medarbetarna avseende val av prioriteringar inom verksamheten
- Arbeta med uppdragsbeskrivningar
- Minimering av kemikalier inom verksamheterna
- M.m.

Miljö & Byggnämnden

Resultaträkning (kk)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	2 947	2 886	-61	3 296	-12,4%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	7 171	6 953	-218	6 585	5,6%
Årets resultat	4 224	4 067	-157	3 289	23,6%

Viktiga händelser

Miljö- och byggnämnden ansvarar för myndighetsutövning. Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och byggenhet är under nämnden ansvarig att driva de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente. Enheten är en viktig pusselbit i samhällsbygget Säters och är många gånger den första kommunala instans både privatpersoner och näringsidkare kommer i kontakt med. Alla som bor eller verkar inom Sätters kommun är miljö- och byggnadsnämndens kunder. Utöver direkta kunder finns många andra intressenter med behov av våra tjänster.

Vi är med och utvecklar det hållbara samhället.

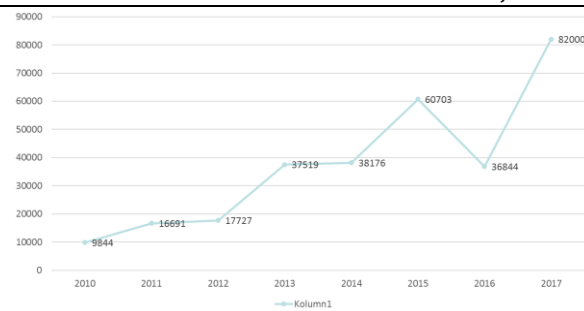
Med det menar vi:

- Säterbon ska förvänta sig att Samhällsbyggnadsnämnden förvaltar och utvecklar de verksamhetsområden som vi ansvarar för
- Vi tar ansvar för att lämna över hållbara anläggningar till nästa generation
- Ständig Medborgarfokus
- Omvärldsbevakning som bidrar till kontinuerlig verksamhetsutveckling som ökar medborgarnyttan & verksamhetsnytta

Effektiv Samhällsbyggnadsprocess: med medborgarens i centrum från planering → till genomförande → till förvaltning & tillsyn.

Nedan följer exempel på viktiga händelser inom Samhällsbyggnad 2017:

- Antal medborgare ökade från 11 086 till 11 160 per sista dec
- Investeringar har genomförts för ca 82 miljoner (inkl. exploatering KS) inom förvaltningen under 2017. Investeringarna leder till ökat antal bygglov och handläggning med mera.

Samrådsgrupp

Den politiskt beslutade samrådsgruppen har under 2017 utvecklats till att bli ett viktigt informations & beredningsorgan till beslutande nämnder. Gruppen stödjer även det uppsiktsansvar som Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen över övriga nämnder. Samtliga stora processer bereds och bearbetas inom samrådsgruppen.

Samverkan: I nuläget pågår arbete inom många strategiska områden såsom exempelvis arbetet med fördjupad översiktsplan samt arbetet med VA-plan för Sätters kommun. Arbetet kräver en hög grad av samverkan vilket medför att tid investeras i projekten för att tillsammans nå bästa möjliga slutresultat.

Grupputveckling: enheten har genomfört ett stort förändringsarbete under året med fokus på ökat samarbete och få mer samhörighet. (Önskan är att sårbarheten ska minskas genom att ”stuprören” slopas och att en utbildningsinsats görs för att bredda kunskapen inom gruppen.)

OVK: Det har gjorts ett stort jobb med OVK (obligatorisk ventilationskontroll). Genomgång av register och pärmar samt utskick i 2 omgångar av påminnelser till fastighetsägare vars fastighet inte har ett godkänt, gällande protokoll. 102 påminnelser skickades ut i första

omgången och 90 i andra påminnelsen. 57 fastighetsägare har i skrivandets stund ännu ej varken hört av sig eller inkommit med ett nytt protokoll. 20 st fastigheter har ca 6 månader kvar innan de måste göra ett nytt OVK. Arbetet kommer att behöva fortgå en stor del utav nästa år också. Sätters kommun är en av få kommuner i länet som har ett uppdaterat OVK-register.

Avsluta & arkivera: Det har gjorts ett stort jobb med att avsluta och arkivera gamla bygglovsärenden (ärenden som påbörjats före 2013).

Bygglovs- och anmälningsärenden: Strax över 300 ärenden har inkommit under året (300 st 2017-12-12) 64 av dessa var eldstäder. 264 stycken bygglovsbeslut har tagits på delegation tom 2017-12-22.

Tillsyn inom byggområdet: begränsad tillsyn har genomförts då det har varit tvunget att prioriteras ner för att hinna med bygg- och anmälningsärenden.

Miljö- och hälsoskyddsärenden: 245 ärenden har inkommit och 224 ärenden har upprättats under året. 749 ärenden har avslutats under året. Totalt har 548 beslut fattats.

Livsmedelsärenden: 17 ärenden som har inkommit och 73 upprättade ärenden under året. 107 ärenden har avslutats under året. Totalt har 33 beslut fattats.

Värmepumpar: 39 beslut har tagits under året.

Enskilda avlopp: 373 antal förbud har beslutats. 92 ansökningar har inkommit och 86 tillstånd för enskilda avloppsanläggningar har utfärdats.

Klagomål: 17 klagomål har inkommit under 2017. Det finns 78 pågående ärenden.

Tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedel: begränsad tillsyn och kontroll har genomförts då det har varit tvunget att prioriteras ner för att hinna med inkommande ärenden och stödjande verksamhet.

Miljöskydd: 36 av 56 planerade besök har hunnits med (64%). Hälsoskydd: 6 av 18 besök (33%). Lantbruk: 4 av 30 besök (14%). Livsmedel: 54 av 161 besök (33,5%) samt 6 uppföljande besök har gjorts.

Sjukfrånvaro: 4 personer på enheten har inte haft en enda sjukdag på hela året. 3 personer har varit sjuka vid 1-3 tillfällen under året. 1 person har varit sjuk vid 4 tillfällen (rehab-samtal kommer att hållas).

Miljö- och byggnämnden: 40 ärenden har lyfts till nämnden, varav 9 förhandsbesked.

Det ekonomiska resultatet

Det ekonomiska resultatet är bra med ett resultat på enhetsnivå som ligger något under budget. Sammanfattningsvis så kan man kommentera det ekonomiska resultatet att utfallet är enligt plan.

Personalsituationen

4 stycken nya personer har börjat under året varav 1 har en projektanställning. En av de nyanställda har fått titeln Miljö- och bygghandläggare (för att poängtera samarbetet mellan de olika arbetsområdena inom enheten).

Högkonjunkturens och mängden byggnationer m.m som pågår i kommunen gör att arbetsbelastning är väldigt hög hos enhetens personal. Sett till framtagna behovsanalys så räcker tillgängliga resurser i nuläget inte till för att genomföra all planerad verksamhet. Mer tid än tidigare läggs i dagsläget på kommunövergripande planer.

Internkontroll

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att lära av sina misstag och skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll.

Resultatet av internkontroll 2017 är övergripande bra. Dock finns det ett glapp mellan tillgängliga resurser och upprättad verksamhetsplan vilket skapar en tillsynsskuld. Internkontrollen är uppdelad i följande huvudprocesser

- ✓ Ledningsprocess:
- ✓ Personalprocess
- ✓ Verksamhetsprocess
- ✓ Ekonomiprocess

Vi har även identifierat områden där vi behöver bli effektivare. Bland annat så förtydligas det i internkontrollplan 2018 om hur rapporteringen av kontrollen rapporteras. Arbetet för att få internkontrollen att bli en naturlig del av verksamheten fortsätter 2018.

Hur ser framtiden ut 2017 - 2018?

I nämndsplanen för 2018 så har Samhällsbyggnadsnämnden antagit 4 strategier för att nå kommunens mål & vision:

- Bebyggelseutvecklingsstrategi: Genom att bygga och förvalta vårt fysiska samhälle och därmed skapa en grund som möjliggör 12 000 invånare år 2030.
- Miljö- och hållbarhetsstrategi: Våra resurser är ändliga och vi behöver skapa ett samhälle som i allt mindre grad förbrukar fossila resurser med mera.
- Utvecklande förvaltning: Vi förvaltar de anläggningar vi har samtidigt som vi hela tiden försöker att effektivisera vårt utbud till våra kunder/medborgare.
- Hela Säter: 1+1=3: I vår planering så tänker vi Säter som en helhet där alla delar behöver utvecklas för att skapa en attraktiv kommun där helheten är större än sina beståndsdelar

Förebyggande och långsiktigt arbete för en hållbar framtid genomsyrar självklart våra verksamheter. Miljötillsyn kommer att bedrivas med utgångspunkt ibland annat åtgärdsprogrammet för Bottenhavets vattendirektiv i syfte att säkra grundvattenkvaliteten. Det handlar om att få olika aktörer i samhället att minska sina utsläpp parallellt med att tillsynen ökar vad gäller lantbruk och enskilda avloppsanläggningar. Vi ska också bidra till att små och medelstora företag ökar sin energieffektivisering. Det är ett initiativ från Energimyndigheten via projektet ”Incitament för

energieffektivisering” där kommunen ska erbjuda den information och de verktyg som företagen behöver. Förvaltnings- och kommunövergripande samarbete för att dra lärdom av varandra och få en samlad kompetens är viktiga parametrar för att kunna möta våra kunder på ett professionellt sätt. Även dialogen med våra kunder genom Öppet Hus för bygglovskunder, LOTS-träffar och andra forum är oerhört viktig för att skapa ömsesidig förståelse. Genom att fokusera på rätt saker och vilka vi är till för kommer vi att kunna möta de utmaningar vi står inför. Effektivare arbetssätt och en god arbetsmiljö för våra medarbetare ger bättre tillgänglighet och högre servicegrad, vilket ökar förutsättningarna för nöjdare kunder.

Tydlig organisation: Under 2018 så fortsätter arbetet med att anpassa organisationen till de gränsöverskridande processer som identifierats stödja arbetet mot kommunens Vision & mål. I detta ingår bland annat att stärka upp tidig planering samt att utöka samverkan med Näringslivskontoret för att kunna erbjuda företagare ett ännu bättre stöd.

Vi behöver rusta organisationen så att den klarar att driva den planerade utvecklingen mot 12 000 invånare år 2030.

Kompetensförsörjning: Fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen.

Samverkan: genom att i större grad samverka med andra parter och därmed skapa synergieffekter så kan man effektivisera delar av verksamheten. En utökad samordning skulle även kunna minska organisationens störningskänslighet.

Kompetensutveckling: 2018 kommer det att läggas resurser för att kompetensutveckla förvaltningen samt förtroendevalda inom förvaltningslag & kommunallag samt detaljplaneplanering.

Mål för verksamheten – metoder för uppföljning

Miljö- och byggnämnden ska genom sin tillsyn bidra till en hållbar utveckling i kommunen

Mål: Alla företag ska få den inplanerade tillsynen och kontrollen som planerats.

Mätmetod: Uppföljning enligt antagna tillsyns-/verksamhetsplaner

Nås målet: Nej

Kommentar: Verksamheten har följt plan men en tillsynsskuld har skapats pga av förhållande tillgängliga resurser gentemot behov/verksamhetsplan.

Miljö- och byggnämndens verksamhet håller hög kvalitet för att leva upp till de lagkrav som ställs på nämnden som myndighet. Kunderna upplever att det är enkelt och rättssäkert att få sina ärenden handlagda.

Mål: Andelen standardärenden som beslutas av nämnden respektive förvaltningen ska till 90 %

hålla i överprövande.

Mätmetod: Uppföljning av överprövande

Nås målet: Ja

Kommentar: Under 2018 är det få överprövade ärenden

Miljö- och byggnämnden ska ha tillsyn på svartbyggen, OVK och återvinningscentraler under 2017.

Mål: Minst 9 tillsynstillfällen under 2017.

Mätmetod: Uppföljning av tillsynsärenden

Nås målet: Nej

Kommentar: På grund av hög arbetsbelastning med många ärenden har inkommande ansökningar fått prioriteras för att kunna hålla 10-veckor på bygglovshandläggning. Utöver detta pågår just nu ett arbete där FTI söker nya bygglov för sina återvinningscentraler. Inom detta arbete förs dialog mellan FTI och Sätters kommun.

Arbetsmiljöuppföljning

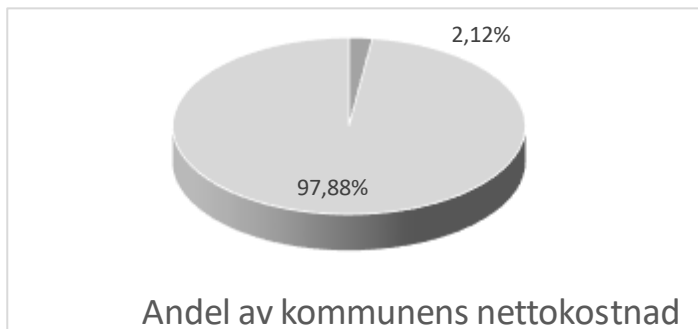
Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter skiljer sig åt och det praktiska arbetsmiljöarbetet anpassas efter förhållandena på varje arbetsplats. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är detsamma oavsett arbetsplats. Arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Sammanställningen visar att verksamheterna arbetar med arbetsmiljön genom arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, skyddsronder, psykosocial arbetsmiljökartläggning, enkäter och dagliga diskussioner på arbetsplatser.

Exempel på sätt inom förvaltningen att följa upp & förbättra arbetsmiljön för våra medarbetare:

- Löpande arbeta med arbetsmiljöfrågor på APT
- Arbeta med handlingsplaner
- Ta fram riskanalyser & inventeringar
- Skyddsronder
- Medarbetarsamtal
- Samverkan i förvaltningens samverkansgrupp FSG
- Specifika utredningar vid tillbud → förändrade rutiner
- Rapportering av tillbud
- Stöd till medarbetarna avseende val av prioriteringar inom verksamheten
- Arbete med uppdragsbeskrivningar
- Minimering av kemikalier inom verksamheterna
- M.m.

Kulturnämnden

Resultaträkning (kk)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	200	522	322	330	58%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	13 908	13 961	53	13 809	1%
Årets resultat	13 708	13 439	269	13 479	0%
Därav kapitalkostnad	118	123	5	143	-14%
Investeringar	695	592	103	219	170 %

Viktiga händelser

En av de viktigaste händelserna under 2017 är byggandet av den nya filialen i Stora Skedvi. Biblioteksverksamheten har utökats med en medie- och informationsbibliotekarie och kulturverksamheten med en kultursekreterare. Det medger att de allmänkulturella uppdragen kan utvecklas enligt nämndes mål. Ett nytt bibliotekssystem har installerats både på skolbiblioteket och i folkbiblioteket. Ett Fixotek som ska vara ett redskap för samtliga mål är under uppbyggnad på biblioteket i Säter. Förvaltningen har också renodlat det administrativa arbetet som har blivit mer effektivt. Det är en stor utmaning att rekrytera till den vakanta tjänsten som barn- och ungdomsbibliotekarie. Orsaken till det är att det råder stor brist på bibliotekarier i hela landet.

Mål 1: Med stärkt demokrati motverkas utanförskap i samhället.

Strategi: Utveckla biblioteket som mötesplats för kunskap (folkbildning) och medborgarkommunikation.

Resultat:

- En ny fin biblioteksfilial i Stora Skedvi ger möjlighet att utveckla verksamheten för barn och unga samt äldre.
- På biblioteket i Säter utvecklas Fixoteket som är ett Makerspace, därmed stärks bibliotekets roll som mötesplats för digital delaktighet, läsfrämjande, bildning och föreningsliv.
- Arbetet för barn och unga har utvecklats med medvetna satsningar som stärker biblioteket som mötesplats.
- En tjänst har gjorts om till kultursamordnare som ska utveckla biblioteksrummet som mötesplats.
- Inom bibliotekets jämställhetsarbete har författaren Hampus Nessvold anlitats som höll ett föredrag för alla killar i nionde klass. Biblioteket har också en tjejgrupp samt deltar i DalaPride.
- Biblioteket erbjuder advokatjour gratis.

Strategi: Delta i kommunens arbete med *Bilden av Säter*.
Resultat:

- Sätters kommun satsar på kultur vilket ger en positiv bild av Säter som boendekommun.
- Under året har Säter påbörjat ett utvecklingsarbete tillsammans med Länsbibliotek Dalarna inom medie- och informationskunskap samt hur MakerSpaces kan bidra till utveckling av biblioteksverksamheten i länet. Säter börjar ligga i framkant inom området.
- Den nya biblioteksfilialen i Stora Skedvi skapar en positiv bild av Säter som satsar på bibliotek.
- Under slutet av 2017 rekryterades en kultursekreterare som ska jobba med konstområdena dans, film och konst för i huvudsak barn och unga.
- En upphandling av ett offentligt konstuppdrag har gjorts till den nya skolan i Stora Skedvi. Konsten ska tas fram i samarbete med skolans elever samt bygdens seniorer.
- Elever får ta del av kultur genom skolkultur.
- Arrangemang som Julmarknaden, Stampen, tidsresor och konserten vid Silvberg ger en positiv bild av Säter samtidigt som det ger Säter en identitet.

Strategi: Delta i kommunens integrationsarbete.

Resultat:

- Biblioteket har arrangerat *Språkvän* där nyanlända träffar personer som har bott i Sverige under en längre tid.
- En tjejgrupp träffas varje torsdag eftermiddag tillsammans med personal.
- Med integrationsarbetet har samarbetet med studieförbunden ökat.

Mål 2: Folkbiblioteket främjar läsning för alla.

Strategi: Ha medvetna och riktade läsfrämjandesatsningar i och utanför biblioteket.

Resultat:

- Verksamheten gör medvetna satsningar för barn som kontakt med BVC och ordnar bebiscafé, sagostunder, bokgåvor, bokprat för barn, författarbesök i skolan.
- För unga arrangeras författarbesök, tjejgrupp och dansföreläsningar.
- För personer med funktionsvariationer arrangeras utställningar, teaterföreläsningar.
- Bibliotekarierna gör hembesök hos äldre läsare.

Mål 3: Folkbiblioteket främjar medie- och informationskunskap för alla.

Strategi: Erbjuder fler digitala hjälpmedel och tjänster.

Resultat:

- En ny tjänst har inrättats som utvecklar området.
- Det nya Fixoteket är ett redskap för uppdragen läsfrämjande och digital delaktighet.
- Fixoteket har sedan inrättandet i december 2017 haft flertalet workshoppar med barn och unga.

Strategi: Ökad handledning i informationskunskap och teknik.

Resultat:

- Medie- och informationsbibliotekarien samarbetar med Länsbibliotek Dalarna för att utveckla området i Dalarna.
- Medie- och informationsbibliotekarien samarbetar med skolförvaltningen och Framtidsmuseet i Borlänge ifråga om programmering och datalogiskt tänkande.
- Allmänheten bokar bibliotekarierna för att få stöd i hur datorer kan användas.
- Samarbeten med föreningar, tex Daladevelop, har gett möjlighet för barn att prova på programmering på fritiden.

Öka medie- och informationskunskapen hos bibliotekspersonalen och utveckla nya arbetssätt.

Resultat:

- Under året har studiebesök, kurser och workshops ökat kunskapen hos personalen.
- Nya arbetssätt för läsfrämjande och digital delaktighet uppstår i gränslandet mellan det traditionella lånediskarbetet och det nya verkstadslikande arbetet.

Det ekonomiska resultatet

För 2017 har Kulturnämnden ett överskott på 269 000 kr. Det beror på att verksamheten på filialen i Stora Skedvi har legat nere på grund av ombyggnation samt högre intäkter än beräknat.

Investeringar

Investeringarna har gjorts enligt plan. Dock finns ett överskott i investeringsbudgeten med 103 000 kronor, det beror på att det nya bibliotekssystemet inte har belastat investeringsbudgeten enligt beräkning.

Personalsituationen.

Vid ingången av 2017 utökades förvaltningen med 1 person, från 10 personer till 11 då en medie- och informationsbibliotekarie anställdes. Förvaltningen har en vakant tjänst med läsfrämjande inriktning för barn och unga, ett rekryteringsförsök gjordes under 2017 eftersom det är brist på bibliotekarier i hela landet så misslyckades det. Ett nytt rekryteringsförsök ska göras under våren 2018. Under slutet av 2017 rekryterades en kultursekreterare för dans, konst och film med inriktning barn och unga och vid ingången av 2018 utökades antalet anställda till 12 personer.

Arbetsmiljö

För att skapa en så god arbetsmiljö för på förvaltningen används systematiska metoder som APT, verksamhetsmöten, medarbetarsamtal och kontinuerliga samtal mellan medarbetare och chef. Skyddsronder följs upp systematiskt och brister som upptäcks åtgärdas enligt lagen om arbetsmiljö, Systematiskt arbetsmiljöarbete, AFS: 2001:1. För att öka kunskapen om det systematiska arbetsmiljöansvaret så har filmer från Arbetsmiljöverket visats på APT. För att skapa en god arbetsmiljö har tydligare mål, strategier samt genomförandeplaner utarbetats. Samtliga medarbetare har uppdragsbeskrivningar som har tagits fram tillsammans med chef och medarbetare och utifrån Organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) AFS 2015:4.

Statistik

Antalet besökare på biblioteket har minskat under 2017 och det beror på att de personer som kom under flyktingvågen 2015/16 inte är kvar i Säters. Trots det har antalet utlån ökat, det gäller för både fysiska medier (böcker) och e-böcker.

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Verksamhetens totala kostnad	1398	1319	1298	1171	1125	719	678	662
Antal lån per invånare	8,8	7,3	6,7	8,9	8,7	8,8	8,5	9,1
Antal besökare biblioteket Säters Kommun	70 971	81 367	74 622	75 248	75 025	74 605	70 257	72 689
Sammantaget öppethållande på biblioteken tim/vecka	74	74	74	74	74	74	77	77
Utlån antalet e-böcker	1742	1423	1150	1651	1591	1040	405	402
Utlån antalet fysiska medier	96 760	87 298	89 746	93 123	92 897	107 147	92 591	

Hur ser framtiden ut 2018–2020?

Konsten i det nya särskilda boendet; Konst skapar mötesplatser, dialoger och personlig utveckling och ska i första hand vara till för de boende och anpassat efter deras behov och förutsättningar. Den ska skapa välbefinnande, trygghet, sinnesstimulering samt bidra till både gemensamma och enskilda upplevelser. Konsten ska vara en källa till dialog mellan de boende, anhöriga och personal. Den ska placeras ut som i en tänkt vandringsslinga i de gemensamma utrymmena, vilket skapar mötesplatser i samklang med arkitektur och design.

Kultur för äldre och för personer med funktionsvariationer; En process pågår på kulturförvaltningen om hur arbetet med äldre kan utvecklas. Kultursekreterarna och biblioteket arbetar tillsammans med studieförbund och föreningar som ska leda till ökat utbud för personer med funktionsvariationer. I samarbete med Mentalvårdsmuseet ska en utveckling inom området ske.

Barn och unga;

för personer med funktionsvariationer och äldre. Samverkan ska ske med Landstingets kulturverksamheter, studieförbund, föreningsliv, konst/kulturutövare, kommunens förvaltningar och andra kommuner.

Verksamhet i hela kommunen;

Bibliotekets kanske viktigaste mål är att motverka utanförskap. För att öka personers delaktighet och möjlighet till eget skapande och bildning så ska filialerna utvecklas än mer som mötesplatser för de prioriterade målgrupperna barn och unga, personer med funktionsvariationer och äldre. Vi kommer att starta utvecklingen i det nya biblioteket i Stora Skedvi som är både folkbibliotek och skolbibliotek. Biblioteket ska vara en arena för skolans elever med läsfrämjande, kulturupplevelser och eget skapande som inriktning. Kultursekreteraren med barn och ungdomsinriktning kommer att vara en resurs för de som bor i Stora Skedvi. Vi vill också utveckla samarbetet med bygdens föreningar som ska få tillgång till bibliotekets lokaler också när biblioteket är stängt.

Kulturnämnden har fått förmånen utöka budgeten inför 2017 vilket möjliggjort rekrytering av ytterligare en kultursekreterare. Den har barn och unga som sin viktigaste målgrupp och har konstformerna konst, film, dans som verksamhetsområde. Under 2017 så har en tjänst inom förvaltningen gjorts om till kultursamordnare med unga som den viktigaste målgruppen. Rekrytering av en barn- och ungdomsbibliotekarie pågår, förhoppningsvis finns den på plats till hösten 2018. Barn och unga är en prioriterad målgrupp i bibliotekslagen, för kultursekreterarna och för kulturnämnden. Genom ökad samverkan med Landstingets kulturförvaltning, kommunens förvaltningar, studieförbund och föreningsliv kan arbetet utvecklas ytterligare.

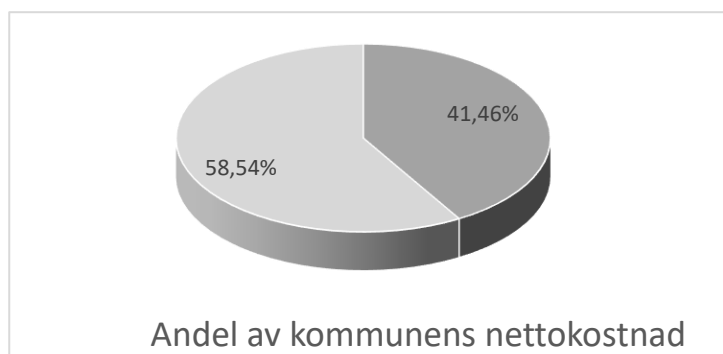
Ökad samverkan;

I framtiden kommer det att krävas stärkt samverkan för att säkerställa kommunens kulturutbud. Eftersom kulturen är mindre i förhållande till andra kommunala verksamheter så är samverkan en förutsättning för kulturens fortlevnad. Samverkan behövs för att säkerställa kompetens, utbud och kvalitet för de prioriterade målgrupperna barn och unga samt

Kulturarv och kulturmiljö;

I reglementet för kulturnämnden står att nämnden är ansvarig för kommunens arbete med kulturarv och kulturmiljö. En kulturmiljöplan saknas i kommunen och beslut finns i kulturnämnden att ta fram en sådan. En kulturmiljöplan ska vara ett hjälpmedel i kommunens arbete med att ta översiktsplan och detaljplaner. Översiktsplanen (ÖP) är en vägledande, men inte bindande, plan för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. I översiktsplanen anges alltid områden som är av riksintresse för kulturmiljövården. Kommunen har en skyldighet att ange hur värdena ska tas om hand så att de säkerställs för framtiden. I översiktsplanen beskrivs även andra områden med höga kulturmiljövården. För att underhålla och utveckla kulturmiljön i Säters krävs det en budgetpost, idag finns inte ett sådant kostnadsställe i kommunen.

Barn- och utbildningsnämnd

Resultaträkning (kk)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, Inkl. interna poster	34 645	42 276	7 631	41 821	1%
Verksamhetens kostnader, Inkl. interna poster	293 383	305 652	-12 269	293 335	4%
Årets resultat	258 738	263 376	-4 638	251 514	5%
Därav kapitalkostnader	1435	1480	-45	1 474	0%
Nettoinvesteringar	2 900	1 664	1 236	852	95%

Viktiga händelser

Skolinspektionens granskning av Sätters kommun

Skolinspektionen har under 2017 genomfört tillsyn i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, förskola, fritidshem och vuxenutbildning. Vid tillsynen bedömer inspektioner hur väl kommunen uppfyller nationella mål och krav. Resultatet av tillsynen visar att huvudmannen helt utan anmärkning uppfyller författningarnas krav inom samtliga verksamheter som granskats.

Förskola och pedagogisk omsorg

Under året har alla barn till föräldrar som anmält behov av barnomsorg erbjudits plats inom fyra månader. Öppetiderna inom förskola och fritidshem har under året utökats till att gälla 06:00-18:00.

Förskoleklass/grundskola/fritidshem

Under hösten 2017 stod delar av Stora Skedvi nya skola klar att tas i bruk. Arbete inleddes därefter med att renovera gamla delen av skolan. Kunskapsresultaten visar en förbättring jämfört med föregående år för eleverna i åk 9 medan resultatet för åk 6 är lägre än föregående år.

Tabell 1. Betygsresultat skolår 9, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund
källa: Skolverket.

	2017	2016	2015
Genomsnittligt meritvärde	218,3	212,7	223,2
Andel (%) behöriga till gymnasiet	88,1	87,2	88,4

Tabell 2. Preliminära meritvärden skolår 6, källa: Sätters kommun.

Skola	2017	2016	2015
Enbacka skola	220,6	220,6	215,9
Kungsgårdsskolan	182,5	205,7	218,9
Stora Skedvi skola	185,5	218,6	225,5
Total	198,7	212,7	218,9

Grundsärskolan

Grundsärskolan i Sätters kommun är organiserad i två undervisningsgrupper, en vid Kungsgårdsskolan för elever åk 1-6 och träningsskola, samt en för åk 6-9 vid Klockarskolan. Andelen elever i verksamheten är oförändrad från föregående år 7 elever vid Kungsgårdsskolan och 6 elever vid Klockarskolan.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan vid Dahlander kunskapscentrum omfattade läsåret 2016/17 tre nationella program och fem introduktionsprogram. De nationella programmen utvecklades 2017-07-01. I samband med minskat mottagande av nyanlända har också andelen elever vid språkintrouktion minskat under året.

Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen vid Dahlander kunskapscentrum har under verksamhetsåret erbjudit lärarledd utbildning inom SFI, Läravux, grundläggande vuxenutbildning och omvårdnadsutbildning på gymnasial nivå. Övriga lärarledda gymnasiala kurser har erbjudits att studeras tillsammans med ungdomsgymnasiets kursutbud samt via distansutbildning mot NTI och Hermods, utbildning som köpts via Hede-mora vuxenutbildning. Under läsåret har det bedrivits uppdragsutbildning mot Landstinget Dalarna, Rättspsykiatriska kliniken. Skolans leverantör av distansutbildning inom SFI, grundvux och Komvux är fr.o.m. januari 2017 Miroi

Kulturskolan

Kulturskolan har under året breddat verksamheten med aktiviteter i anslutning till skoldagens slut i samverkan med fritidshemmen. Musikverkstad för åk 1-2 har utvecklats och upplägget förstärkts genom att tre specialiserade lärarlager, "Kling och Klang", "Strängospel" och "Blåsbus" undervisat i olika perioder på olika skolor. Nytt för året var

Musikverkstad åk 3-6 och åk 7-9 samt ”Öppen musikverkstad” som riktat sig till nyanlända unga. Verksamheten har varit avgiftsfri genom att man fått statliga medel. Musik- och dramaundervisning har också erbjudits förberedelseklasserna för att utveckla de nyanländas språk och förbereda eleverna inför ämnet musik i skolan men även för att öka de nyanländas självkänsla samt ge trygghet.

Skapande skola

Säters kommun fick även under 2017 del av Kulturrådets statsbidrag Skapande skola, ett statsbidrag till kultur- och skapande verksamhet i skolan som har sin utgångspunkt i skolans kulturuppdrag enligt gällande läroplan. I första hand har man erbjudit kulturaktiviteter kopplade till arbetet med skolans värdegrund och kulturupplevelser genom professionella föreställningar men även att gett eleverna möjlighet att prova på eget skapande i olika former och uttryck.

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Det kommunala aktivitetsansvaret omfattar ungdomar som har fullgjort sin skolplikt men inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskola eller gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Under första halvåret 2017 har KAA omfattat 76 personer. Av dessa går 47 på olika introduktionsprogram.

Ungdomsverksamheten, Ung i Säter

Ungdomsverksamheten har under året haft samarbete med ett flertal aktörer; kommunala förvaltningar, BRÅ, föreningar, näringsliv m.fl. samt arbetet med Ungdomens Hus.

Ungdomens hus har under året riktat sig till ungdomar i åldern 13-19 år samt till LSS fritidsverksamhet. Ungdomens hus hade sommaröppet under veckorna 28-32. Summer Camp arrangerades under de tre första veckorna på sommarlovet, vecka 25-27. Samarbete har skett med båtklubben och bågskytteklubben. Summer Fun junior genomfördes under veckorna 28-31, gratis sommarlovsaktiviteter för barn 6-12 år som arrangerades med hjälp av statliga bidrag. Verksamheten genomfördes i centrala Säter, Slättgården, Gustafs, Kyrkbyn, Stora Skedvi. Man hade i genomsnitt 77 besökare per dag.

Konventionen om barnets rättigheter

Sommarutbildningen för barnkonventionen fokuserade på Artikel 12 i konventionen. Ungdomarna fick sedan berättas för eleverna i åk 5 om sitt sommarjobb. Utöver det fick ungdomarna utbildning i Konventionen om barnets rättigheter. Utbildningen omfattade som tidigare år även en träff med kommunchef och kommunalråd. Samarbete skedde med socialtjänstens individ- och familjeomsorg samt samhällsbyggnadsförvaltningen.

Föräldrastöd

Föräldrastöd, COPE 3-12 år, har genomförts under året och COPE-caféer har hållits, ett under hösten och ett under våren. Under läsåret har flera av personalen inom elevhälsa även utbildats i COPE tonår med målet att läsåret 2017/2018 kunna ha även den utbildningen till föräldrar i Säters kommun.

Det ekonomiska resultatet

Resultatet för 2017 uppvisar ett underskott på 4 638 kkr.

Tabell 3. Ekonomiskt resultat, barn- och utbildningsnämnden 2017.

Verksamhetsområde	tkr
Administration & politik	7 647
Förskola & pedagogisk omsorg	-3 255
Fritidshem	-2 670
Förskoleklass	606
Grundskola	-2 463
Gymnasieskola	-5 974
Vuxenutbildning	3 380
Grund- och gymnasiesärskola	-2 524
Kulturskola	-20
Ung i Säter	636
	-4 638

Överskottet på administration och politik grundar sig på externa statsbidrag, ex. schablonersättning från Migrationsverket, ett antal mindre statsbidrag från Skolverket.

För förskola & pedagogisk omsorg blev underskottet 3 255 tkr och för grundskolan 2 463 tkr. Anledningen till underskotten inom båda verksamhetsområdena grundar sig på högre personalkostnader än budgeterat. Därutöver uppkom merkostnader vid nybyggnation i Stora Skedvi samt oförutsedda lokalkostnader för centrala Säter, kostnader som saknades i budget. För grundskolan del minskade även vissa statsbidrag under budgetåret.

För gymnasiet blev underskottet 5 974 tkr med anledning av högre interkommunala kostnader. Överskottet för vuxenutbildningen är kopplat till bidrag från Migrationsverket samt avvecklingen av de nationella programmen balanserar Dahlanders och verksamhetsområdets resultat.

Underskottet för grund- och gymnasiesärskolan, 2 524 tkr., beror främst på ökade interkommunala kostnader för elevhemsplaceringar.

En försvärande faktor under året har varit att verksamheterna inte kunnat följa upp personalkostnaderna med anledning av brister i det administrativa personalsystemet.

Investeringar

Investeringarna uppgick till 2 900 tkr. Av dessa har 1 664 tkr förbrukats. En ramöverföring på 700 tkr har sedan gjorts avseende nybyggnation av förskola i Stora Skedvi.

Lokaler

Ny förskola i Stora Skedvi har färdigställts. Förskolan tas till delar i bruk under januari 2018. Verksamheten vid Fäggeby förskola avvecklas vid halvårsskiftet 2018.

Förskolan Äventyret har under året evakuerats med anledning av byte av golvmatta. Verksamheten evakuerades till lokal vid Skönvik.

Planering har inletts för att flytta moduler från Stora Skedvi till Säter (Trollskogen) för att täcka behovet av förskoleplatser 2018.

Personalsituationen

Under perioden 2018-2022 fyller ca 54 anställda 65 år. Barn- och elevutvecklingen bedöms öka vilket innebär att det kommer uppstå ett rekryteringsbehov. Ett flertal personalkategorier är svåra att rekrytera. Exempel är skollärdare,

förskollärare, lärare, studie- och yrkesvägledare, skolskötterskor, specialpedagoger och speciallärare. Genom kravet på lärarlegitimation har konkurrensen om legitimerade lärare ökat i regionen. Bedömningen är att detta kan komma att verka lönedrivande vid framtida rekryteringar.

I syfte att bidra till personalförsörjningen har barn- och utbildningsförvaltningen beslutat en rekryteringsstrategi. Strategin innehåller bl.a. en utveckling av samarbetet med Högskolan Dalarna och lärarutbildningen.

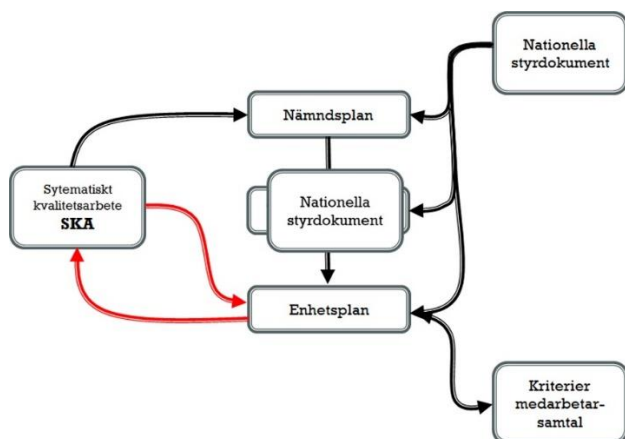
Sätters förskoleområde har antagits som partnerförskoleområde med Högskolan Dalarna och tog emot nio förskollärarstudenter till hösten 2017. Säter ingår även i en samverkan med skolhuvudmännen i Dalaregionen och Högskolan Dalarna i ett koncept med avsikt att rekrytera fler lärare och samtidigt utveckla en ny form av lärarutbildning. Säter har under året haft två lärarstudierande med i satsningen. Lärarna har kombinerat sina studier med arbete som lärare och fått lön under studietiden.

Karriärtjänster

Karriärtjänsterna ska göra läraryrket mer attraktivt och säkra god undervisning för elever. Säter har valt att anställa 15 förstelärare. Säter har också valt att söka statsbidrag för lärarlönelyftet, totalt 58 lärare har fått del av denna satsning som innebär en lönehöjning på mellan 1 800 – 3 900 kr per månad.

Det systematiska kvalitetsarbetet (SKA)

Inom ramen för Skolverkets satsning *Samverkan för bästa skolan* har Sätters kommun med stöd från högskolan Dalarna under 2017 arbetat med att utveckla SKA. Processen har involverat personal på enheterna. Vidare har enheternas kvalitetsredovisningar legat till grund för en dialog mellan förvaltning och personal på enheterna. En dialog som uppskattas av alla parter. Grunden för SKA är att utvecklingen på varje enhet bygger på de nationella styrdokumentet och den kommunala nämndsplanen.

Figuren beskriver hur verksamhetens systematiska kvalitetsarbete hänger ihop

Internkontroll

Internkontrollplan är upprättad, riskanalys genomförd och fastställd av nämnden. Planen innehåller 22 kontrollmoment. Redovisning till nämnden görs månatligen av genomförda kontrollmoment. Vid behov har nämnden fattat beslut om åtgärder med anledning av resultatet av gjorda iakttagelser. Med utgångspunkt från risk- och konsekvens-

bedömningar har en årlig sammanfattande uppföljning genomförts. Uppföljningen ligger till grund för ny plan för 2018. Beslut fattas av nämnden i februari månad.

Hur ser framtiden ut?

Nämnden har beslutat om tre strategier som långsiktig skall bidra till en framgångsrik utbildning för Sätters invånare. Strategierna utgår från de nationella styrdokumentet, forskning och beprövad erfarenhet och kommunala ambitioner. Nämnden har också beslutat om strategi för ungdomsverksamheten.

Resursfördelning

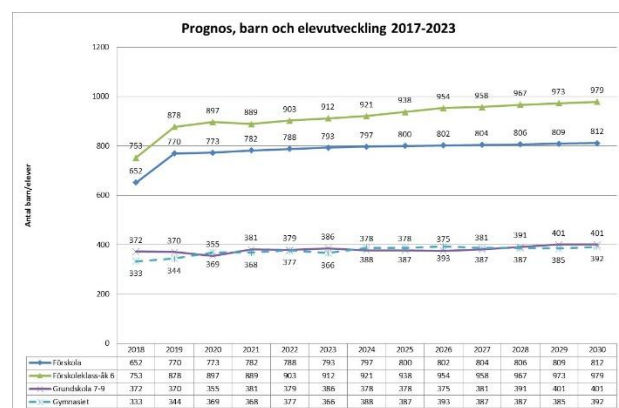
Under 2017 fördelades resurserna till grundskolan enligt en ny modell för behovsstyrd resursfördelning, så att resursfördelningen mellan skolenheterna anpassas efter skolornas skiftande behov och förutsättningar. Nästa steg är att utarbeta en ny resursfördelningsmodell för förskolan.

Personalsituationen

Universitetskanslersämbetet visar att ungefär 14 000 lärare skulle behöva examineras från lärarutbildningen per år jämfört med dagens cirka 8 000 lärare för att möta arbetsmarknadens behov. SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) konstaterar att för att möta den brist i landet som kommer vara i många år framöver behöver huvudmännen organisera verksamheten på ett sätt så att legitimerade och icke legitimerade kan arbeta på ett sätt så att de kompletterar varandra.

Barn- och elevutveckling

Barn- och elevantalet i kommunen är ökande de kommande åren. Det är också fortsatt viktigt att ha ett utrymme för ytterligare barn och elever då förhållande kan komma att ändras bl.a. utifrån in- och utflyttning och mottagning av nyanlända barn och elever. Prognosen nedan innehåller det faktiska barnantalet 2018 medan övriga år innehåller prognostiserat antal barn/elever för målbilden 12 000 invånare år 2030.

Figur 1. Prognos barn- och utbildningsnämnden och elevutveckling perioden 2018-2030

Förskolan och grundskolan

Prognosen visar att behovet av förskoleplatser kommer att vara fortsatt stort främst i Sätters tätort och i Gustafs.

Obligatorisk förskoleklass

Från höstterminen 2018 kommer skolplikten börja gälla ett år tidigare än idag, alltså från det kalenderår barnet fyller

sex år och skolplikten blir därmed tioårig. Den första omgången med obligatorisk förskoleklass startar höstterminen 2018.

Nationella prov

I syfte att utjämna variationer i betygssättning i landet införs lagändringar som ska klargöra de nationella provens funktion. Till att börja med säger lagändringen att lärare inte bör rätta sina egna elevers nationella prov. För det andra ska de nationella proven vara avidentifierade vid rättningstillfället. Vidare införs nya paragrafer i skollagen som klargör att resultatet på ett nationellt prov särskilt ska beaktas vid betygssättning. Slutligen ska proven även digitaliseras. Digitala prov ska öka likvärdigheten i betygssystemet och göra hanteringen av de nationella proven effektivare.

Stadieindelad timplan

Från halvårsskiftet juni/juli 2018 t återinförs stadieindelningen med låg, mellan och högstadium i skollagen och timplanen i grundskolan delas upp i dessa stadier. Stadieindelningen innebär att undervisningen i moderna språk som exempelvis spanska, franska och tyska ska påbörjas senast i årskurs 6. Det innebär också att betyg i grundskolan och sameskolan ska sättas i samtliga ämnen från och med årskurs 6.

Politiska partier i skolan

Under 2018 införs nya bestämmelserna om hur skolan ska agera om de vill bjuda in politiska partier. De nya bestämmelserna utgår från objektivitetsprincipen vilket innebär att en skola som vill bjuda in politiska partier får begränsa antalet partier som bjuds in om urvalet av partier görs på objektiv grund.

Forsknings- och utvecklingsprogram

Enbacka skola och Gustafs förskoleområde deltar i ett forsknings- och utvecklingsprogram (FoU) under ledning av Ifous¹. Syftet är att utifrån forskning och beprövad erfarenhet förbättra skolans förutsättningar att skapa inkluderande lärmiljöer, dvs. att barn och elever på medverkande förskolor/skolor får ökad insikt i demokratins villkor och processer och upplever sig som delaktiga och medskapande i förskolan och skolan. Syftet är också att de medverkande forskarna får tillgång till den kunskap och de erfarenheter som finns hos skolhuvudmännen och låta detta utgöra grund för ny forskning och ytterligare kunskapsbyggande.

Dahlander kunskapscentrum

Skolan kommer att anpassa lokalerna efter hur elevsammansättning förändras i och med avslutandet av de nationella programmen.

Under nästa läsår kommer all personal på Dahlander kunskapscentrum delta i ”Plugga klart 1” som bl.a. handlar om att motverka att elever kommer i riskzon för att avbryta sina studier.

Skolan strävar efter att även fortsättningsvis erbjuda utbildning inom vård och omsorg inom individuella programmens ram men även som vuxenutbildning och uppdragsutbildning.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

KAA är organiserat inom ”Fler i egen försörjning” där samverkan mellan fler kommunala insatser sker. Detta arbete utvecklas och kommer fortsätta att skapa nya möjligheter för de ungdomar som ”hoppat av” gymnasiet. Kommunens Närvaroteam som är under uppbyggnad kommer också bli en viktig samarbetspartner och ska enligt uppdrag minska inflödet till KAA.

Ungdomsverksamheten - Ung i Säter

Ung i Säter fortsätter att bedriva sin grundverksamhet med Ungdomens Hus, sommaraktiviteter och bidra till positiva ungdomsinitiativ. Ett utökat samarbete med kulturförvaltningen planeras. Förhoppningsvis kan planerade aktiviteter för ungdomar komma till stånd i Stora Skedvi och Gustafs.

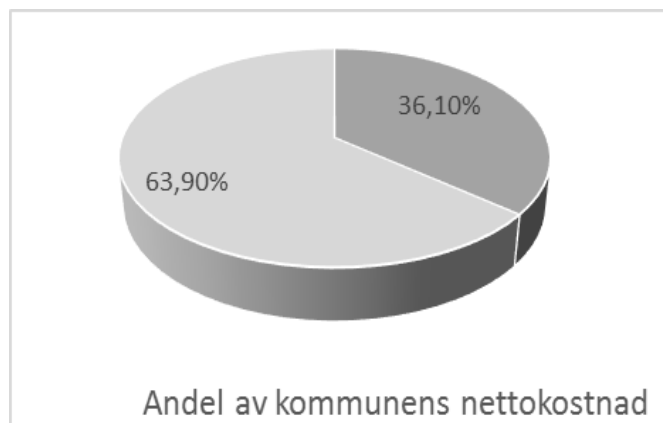
Lokalbehov

I Stora Skedvi beräknas den nya förskolan att öppna under senare delen av hösten. I samband med detta avvecklas Fäggeby förskola.

Översyn av förskolans och skolans lokalbehov i centrala Säter pågår och utgör en del av arbetet med ny lokalplan för Säter kommun. Förberedelserna för en ny förskola i centrala Säter påbörjas våren 2018 med förhoppning om byggstart under 2019 eller tidigt 2020.

¹ Ifous – Innovation, forskning och utveckling i skola och förskola. Ifous är ett fristående forskningsinstitut som verkar för att skapa nytta för svensk skola och förskola. Särskilt fokus läggs på utvecklingsområden som har stor betydelse för lärandet.

Socialnämnd

Resultaträkning (kkr)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	60 088	73 005	12 917	96 380	-24%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	291 064	302 336	11 272	303 547	-0,4%
Årets resultat	230 976	229 331	1 645	207 167	11%
Därav kapitalkostnader	435	464	29	427	
Investeringar	600	557	43	402	

Viktiga händelser

Bostäder för äldre personer och personer med funktionsnedsättning, har det inte kunnat erbjudas inom lagstadgad tid. Den planerade gruppboenden enligt LSS som skulle vara klar sommaren 2016 har blivit försenad och beräknas bli klart till sommaren 2018. Antalet äldre som ansökt och fått beslut om särskilt boende ökade under senare delen av 2016 och har varit fortsatt hög under större delen av 2017. Orsaken till ökningen är bl.a. att allt fler personer lever länge och antalet personer över 90 år har ökat, vilket lett till ökade behov av vård- och omsorgsinsatser.

Antalet placerade barn har varit stort under 2017, vilket har lett till stora ekonomiska konsekvenser och har varit påfrestande för personalen som arbetar inom barn- och ungdomsgruppen. Vuxengruppen inom individ- och familjeomsorgen har arbetat aktivt med att få ut personer i egen försörjning, bl.a. genom samverkan med andra aktörer både internt och extern så som ”Fler i egen försörjning”, Försäkringskassan, Arbetsförmedling, landstinget och Samordningsförbundet.

Införandet av välfärdsteknik har fortsatt inom olika verksamhetsområden. Hälso- och sjukvårdsteamet har som enda kommun i Dalarna infört en digital mätteknik vid inkontinensutredningar. För att kvalitetssäkra den palliativa vården, har förvaltningen under våren börjat använda NVP som är nationell vårdplan vid livets slutskede. Inom verksamheten funktionsnedsättning har en teknikutvecklingsgrupp startats tillsammans med Myndigheten för Delaktighet. Fyra anställda har utbildats till teknikcoacher för att kunna stötta enskilda individer

till att bli mer självständiga med hjälp av tekniska hjälpmedel.

Kunskapen om demenssjukdomar har haft stort fokus även under 2017. Samtalsgrupper samt utbildning om demenssjukdomar har erbjudits till närstående till personer med demenssjukdomar. Socialförvaltningen har erhållit stimulansmedel från staten och har genom det kunnat erbjuda kvalificerade utbildningar för personalen. Under 2017 har utbildning till Silviasystrar fortsatt och nio undersköterskor totalt har utbildats eller har påbörjat en utbildning till Silviasystrar som är en specialistutbildning för undersköterskor inom demensvården. Genom utbildningarna har kunskapsnivån inom demensvården ökat och förvaltningen kan erbjuda mera professionella insatser för målgruppen och deras anhöriga.

Inom verksamheten funktionsnedsättning har en stor utbildningsinsats gjorts för att höja spetskompetensen inom verksamheterna. Personal har erbjudits olika högskoleutbildningar och andra utbildningar för att kunna ge individanpassat stöd och service för personer med funktionsnedsättningar. Fyra personer har avslutat en vård- och stödsamordningsutbildning på högskolan. Genom utbildningen får personalen inom kommunen och landstingets öppenvård psykiatri en gemensam kunskapsgrund och ett arbetssätt som utgår från en evidensbaserad praktik.

Förvaltningen har arbetat med att förstärka samverkan, både externt och internt. Socialförvaltningen har samverkat med andra förvaltningar i olika frågor, t.ex.

byggandet av särskilt boendet och gruppboendestad, tillskapande av närvaroteam och fler i egen försörjning. Externt har samverkan med landstinget förstärks bl.a. gemensam planering för den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna vårderna. Internt inom förvaltningen har samverkansgrupp bildats mellan individ- och familjeomsorgen och verksamheten funktionsnedsättning för att hitta möjligheter för mer effektiv nyttjande av kompetens och andra resurser.

Under 2017 har integrationsenheten arbetat med att minska verksamheten avseende mottagandet av ensamkommande flyktingbarn. Det har inneburit uppsägning av personal och lokaler. Mottagande av vuxna och familjer har fortsatt i ungefär samma takt som tidigare. Det har blivit allt svårare att ordna bostäder för målgruppen och under sommaren togs Kungsvägens gamla gruppboendestad över för att tillgodose behovet av egen bostad för fyra unga som inte längre hade behov av placering på hem för vård eller boendet (HVB) Älvan. Under året har planering fortsatt gällande ett nytt särskilt boende för äldre och en gruppboendestad för personer med funktionsnedsättning.

Det ekonomiska resultatet

Socialnämnden redovisar ett överskott på totalt 1,6 miljoner kronor i bokslutet 2017, trots att flera verksamheter visar underskott.

- Socialnämndens gemensamma verksamhet redovisar ett överskott på 1,7 mkr. Detta beror på att man kunnat använda stimulansmedel från staten till utbildningar.
- Individ- och familjeomsorgen redovisar ett underskott på nästan 4 mkr. De beror till stor del på att antal placerade barn och ungdomar, men även familjer och vuxna ökande kraftigt under året. Dessutom har kostnader för försörjningsstödet ökat.
- Biståndsenheten redovisar ett underskott på 330 tkr till följd av tillfälligt inhyrd personal.
- Särskilda boende redovisar ett underskott på 1,6 mkr för personalkostnader på grund av för mycket schemalagd personal i verksamheten. Otydliga regler för heltidssatsningen, har gjort att verksamheterna har anställt personal på heltid, trots att medel har saknats. Införandet av nya personalsystem har bidragit till svårigheter att göra uppföljning av personalkostnader under året.
- Hälso- och sjukvårdsteamet redovisar ett +/- 0 resultat
- Verksamheten för personer med funktionsnedsättning (LSS och SoL) redovisar ett underskott på 360 tkr främst på grund av köp av plats och förstärkning av personalresurser på en gruppboendestad.
- Vård- och omsorg/hemtjänst i ordinärt boende redovisar ett underskott på 681 tkr, trots minskat antal årsarbetare natttid. Underskottet beror på brukare med stora behov, upp till 5 årsarbetare

per brukare och att antal omsorgs-tagare har ökat under senare delen av året.

- Bostadsanpassning redovisar ett överskott på 379 tkr.
- Integration redovisar ett överskott på 6,4 mkr, vilket till stor del beror på att ersättning från Migrationsverket återbetalades med nästan 100% mot uppbokade 85% i bokslutet 2016 och att avvecklingen har gått enligt plan.

Investeringar

Inga större investeringar har gjorts under året, förutom vissa arbetsmiljöåtgärder och reinvesteringar.

Personalsituationen

Verksamheterna har känt av att konkurrensen om personal ökar inom alla verksamheter. Det har varit särskilt svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper, bl.a. enhetschefer och biståndshandläggare. Inhyrd personal har använts för att täcka vikariat både inom individ- och familjeomsorgen och biståndsenheten. Det har även varit svårt att rekrytera semestervikarier inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Sjukfrånvaron har minskat under året, men bristerna i det nya lönesystemet har gjort att enheterna inte ha kunnat följa frånvaron på ett bra sätt.

Internkontroll

Socialförvaltningen har fullföljt interkontrollen enligt av nämndens fastställd plan. Månadsvis rapportering av statistik från olika verksamheter har gjorts till socialnämnden. Verksamheterna har även gjort egna kontroller av verksamheten. Det som har kontrollerats är bl.a. dokumentationen under verkställighet, efterlevande av rutiner och kvaliteten på utredningar.

Arbetsmiljöarbete år 2017

Socialförvaltningens verksamheter skiljer sig åt och det praktiska arbetsmiljöarbetet anpassas efter förhållandena på varje arbetsplats. Under året har alla chefer fått utbildning i organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA). En sammanställning har gjorts av arbetsmiljöarbete inom socialförvaltningen under 2017. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är detsamma oavsett arbetsplats. Arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Sammanställningen visar att verksamheterna arbetar med arbetsmiljön genom arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, skyddsronder, psykosocial arbetsmiljökartläggning, enkäter och dagliga diskussioner på arbetsplatser.

Under 2017 har kommunen bytt risk- och händelserapporteringssystem från Risk Prio till KIA-systemet. Under 2017 (from april 2017) har följande händelser rapporterats in KIA:

• Olycka	6 st (varav 1 med frånvaro)
• Färdolycksfall	4 st (varav 1 med frånvaro)
• Tillbud	6 st

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021

Kommunen står inför stora utmaningar inom nära framtid. Demografin förändras och antalet äldre av befolkningen kommer att öka kraftigt. Ökning i åldern + 80 år kommer smygande till en början och ökar i slutet av perioden fram till 2030. Med ökande ålder växer behoven, vilket innebär stora utmaningar för äldreomsorgen och samhället i stort. Behovet av anpassade bostäder, vård-, stöd- och serviceinsatser ökar. Det är viktigt att Sätters kommun tar fram en kommunövergripande plan för hur äldreomsorgen ska planeras, genomföras och följas upp i framtiden för att säkerställa en god och säker vård och omsorg.

Den nya lagen om samordnad utskrivning från slutenvården som trädde i kraft den 1 januari 2018, innebär att kommunen och landstinget ska i nära samarbete ge vård och stöd till personer som har vistats inom slutenvården. Troligtvis leder förändringen till att efterfrågan på insatser från kommunen ökar.

Nya ersättningsregler för ensamkommande flyktingbarn innebär en snabbare utskrivning från hem för vård eller boende (HVB). Det måste därför finnas bostäder för ungdomar över 18 år.

Enligt omvärldsanalys kommer mottagandet av ensamkommande barn och unga att fortsätta vara lågt. Kommunerna övertar ansvaret för vuxenkommande först när de fått uppehållstidstånd. Mottagande av vuxna och familjer kommer att ligga högre nivå än motsvarande siffror från 2015, detta på grund av en förskjutning i mottagningssystemet, vilket beror på Migrationsverkets långa handläggningstider. Med de förändringar som sker gällande mottagandet av nyanlända och asylsökande barn, måste arbetet inriktas från mottagandet till integration, med fokus på integrations-, arbetsmarknads- och kulturfrågor.

Försörjningsstödet är omvärldsberoende och påverkas av bl.a. ändrade statliga ersättningsregler för nyanlända. Det finns flera grupper i samhället som riskerar ett utanförskap. Socialförvaltningens arbete med att alla Säterbor ska ges möjlighet till egen försörjning, kunna behålla sina funktioner och sin psykiska hälsa och genom det kunna leva ett självständigt liv. Det är glädjande att Södra Dalarnas Samordningsförbundet fått utökade resurser och planerar att starta ett Samverkansteam Säter, vilket inledningsvis kommer att kräva en del resurser, men kommer att innebära en förstärkning i arbetet till egen försörjning.

När det gäller insatser för barn och ungdomar fortsätter utvecklingen med allt mer komplexa ärenden. Samma utveckling finns även inom verksamheter för funktionsnedsättningar, där antalet personer med komplexa behov ökar.

Arbetsförmedlingens prognoser visar att de kommer att bli brist på personal inom de närmaste åren. Konkurrensen om personal kommer att öka varför förvaltningen behöver arbeta för att bli attraktiv som arbetsgivare. Inom förvaltningen kommer flera personer i ledningsgruppen, staben och biståndsenheten att nå

pensionsåldern under 2018 - 2019. Det kommer innebära ett stort rekryteringsbehov av kvalificerade medarbetare.

Arbetet fortsätter med att planera för hur fler medarbetare, utifrån verksamhetens resurser och behov, ska kunna erbjudas heltidstjänster. En övergripande handlingsplan för heltider finns framtagen för Sätters kommun. Av planen framgår att heltid ska vara normen, vilket innebär en normförflyttning som kräver dialog mellan medarbetare och arbetsgivare om verksamhetens och individens behov och förutsättning. Planen kommer att stämmas av kontinuerligt.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med teknikutveckling inom vård och omsorg. Initialt finns ett investeringsbehov för tekniken, men all ny teknik som kan underlätta kvarboendet bör prioriteras.

Mål för verksamheten – metoder för uppföljning

Socialnämndens övergripande mål för verksamheten för 2017 har följts upp genom utvalda mått som utgår från Socialstyrelsens årliga brukarenkät samt mått tagna från Kommunens kvalitet i Korhet (KKiK).

Mål 1. Brukarnas nöjdhetsgrad i äldreomsorgen följs upp varje år genom Socialstyrelsens brukarenkät. Måttet för nöjdhetsgrad är helhetsmått på hur brukarna uppfattar äldreomsorgen och måttet innehåller flera delmål.

Socialnämndens mål var att 95% av brukarna i hemtjänsten ska vara nöjda med verksamheten. Resultatet visar att 96 % är nöjda med hemtjänsten. Målet är uppfyllt.

Socialnämndens mål var att 89 % av brukarna på särskilt boende ska vara nöjda med verksamheten. Resultatet visar 85 % av boende är nöjda med insatserna på särskilt boende. Målet är inte uppfyllt. En bidragande orsak till resultatet är att den minskade läkartiden, som påverkade helhetsresultatet. Läkartiden på särskilda boenden minskade under året med ca. 40 %, det på grund av att vårdcentralen har haft brist på läkare.

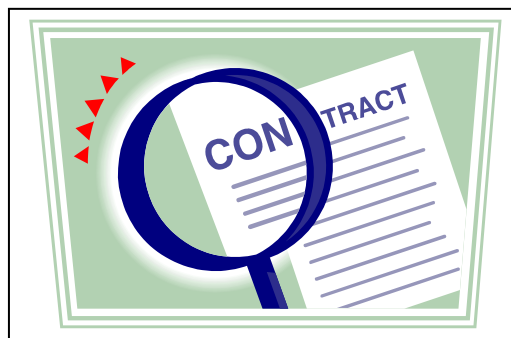
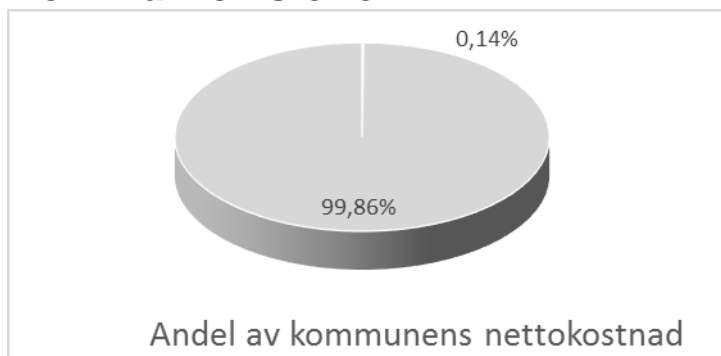
Mål 2. Målet är att väntetiden för plats i särskilt boende inte överstiger 50 dagar. Väntetiden i antal dagar 2017 var 143 dagar. Målet är inte uppnått, vilket beror på det stora antalet sökande med behov av särskilt boende under i stort sett hela 2017 varit högt. Under 2017 har nya rutiner tagits fram gällande utredning och beslut om särskilt boende och delegationen för att fatta beslut att flyttas upp till chefsnivå. Förändringen har gjorts för att säkerställa att förvaltningen följer socialtjänstlagen och dess intentioner, samt för att de enskildas rättssäkerhet tillgodoses, trots det stora antalet sökande.

Mål 3. Andelen biståndstagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, mer än 10 - 12 månader, ska under 2017 ej överstiger 30 %. KKiK:s resultat för år 2017 saknas fortfarande, men förvaltningens egen uträkning visar att resultatet är 29,45%. Målet är uppnått.

Andelen barn 0–12 år som ej återaktualiserats ett år efter avslutad utredning eller insats ska under 2017 inte

understiga 94 %. Enligt KKiK, var resultatet 87 %, vilket är bättre än likande kommuner i landet, vilket är 82 %. Målet är inte uppfyllt. Orsaken till det är att barn- och ungdomsgruppen har haft familjer med flera barn som återkommit inom ett år efter avslutad utredning. Det kan handla om familjer som tackat nej till insatser i det inledande skedet och där det inte funnits fog för mer omfattande insatser, men där det senare visar sig att familjen inte klarat sig på egen hand. Det handlar också om ärenden där den initiala insatsen inte varit tillfyllest.

Kommunrevisionen

Resultaträkning (kkr)	Budget 2017	Redovisning 2017	Avvikelse	Redovisning 2016	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	0	0	0	0	
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	900	874	26	609	44%
Årets resultat	900	874	26	609	44%

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag är att i den omfattning som följer av god revisionssed granska verksamheten som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om nämndernas verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig. Ett effektivt revisionsarbete förutsätter dialog och förtroende mellan de förtroendevalda revisorerna och de som granskas.

2017 års revisionsarbete har planerats och genomförts efter en genomförd risk- och väsentlighetsanalys av de verksamheter och områden som revisorerna på uppdrag av kommunfullmäktige och kommunallagen ska granska. En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision.

Genom utsedda lekmannarevisorer granskas i den omfattning som följer av god revisionssed verksamheten i de kommunala företagen.

Årets viktiga händelser

Årets viktigaste händelse är avlämnandet av revisionsberättelsen för Sätters kommun och granskningsrapporterna för kommunens bolag. För att kunna avlämna revisionsberättelsen och granskningsrapporterna har bl.a. följande granskningar genomförts:

- Bokslut och årsredovisning för år 2017
- Översiktlig granskning av delårsrapport 2017-08-31.
- Kommunens arbetsmiljöarbete
- Förstudie – koncerninterna affärer
- Överförmyndarverksamheten
- Inköp av konsulttjänster

- Detaljplaneprocessen
- Framtidens äldreomsorg
- Uppföljning ”Behörighet och loggkontroll”
- Samgranskning – Mest sjuka äldre. Granskningen har genomförts gemensamt av kommuner i Dalarna och landstinget
- Årlig granskning – presidie möten
- Intern kontroll

Under året har revisorerna även löpande tagit del av protokoll, haft informations- och andra träffar med fullmäktiges presidium, presidier och tjänstemän i nämnder samt genomfört besök vid nämndernas sammanträden. Vi har även gjort verksamhetsbesök.

Revisorerna har deltagit i olika former av kompetensutveckling, utbildning och utbyten med revisionskollegier från andra kommuner.

Löpande under året har information lämnats om de kommunala bolagen som en följd av den samordning som finns mellan kommunens revisorer och lekmannarevisorer i de kommunala bolagen.

Framtiden

Kommunens revisorer arbetar med att utveckla sina arbetsformer och att förbättra kommunikationen med sina uppdragsgivare, kommunfullmäktige.

Kommunen bedriver alltmer verksamhet tillsammans med andra kommuner. Revisorerna kommer även under kommande år att delta i kommungemensamma granskningar.

RESULTATRÄKNING

Specifikation (kk)	Not	Koncernen		Kommunen		Budget 2017
		Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016	
Verksamhetens intäkter:	1	219 621	238 374	162 041	182 379	138 689
Jämförelsestörande intäkt	1					
Verksamhetens kostnader	2	-807 634	-782 175	-768 022	-745 300	-734 162
Avskrivningar	3	-31 279	-30 640	-24 393	-23 586	-28 527
Verksamhetens nettokostnader		-619 291	-574 441	-630 374	-586 507	-624 000
Skatteintäkter	4	523 921	499 390	523 921	499 390	519 735
Generella statsbidrag	5	109 427	105 021	109 427	105 021	107 572
Finansiella intäkter	6	1 913	1 602	2 327	2 025	1 659
Jämförelsestörande finansiell intäkt		742	975	742	975	
Finansiella kostnader	7	-2 185	-2 141	-99	-117	-1 144
Pensionsförvaltning	8	2 405	11 374	2 405	11 374	1 482
Resultat för e o poster		16 931	41 781	8 349	32 162	5 304
Skatteskuld		-2 302	-2 589			
Årets resultat	9	14 629	39 192	8 349	32 162	5 304

KASSAFLÖDEANALYS

		Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		14 629	39 192	8 349	32 162
Utbetalningar för ianspråkstagna avsättningar					
Justering för ej likviditetspåverkande poster	10	26 759	30 115	19 873	23 346
Medel från verksamheten för förändring av rörelsekapitalet		41 389	69 307	28 222	55 508
Ökning (-)/ minskning (+) kortfr fordringar	18	13 218	-6 008	7 065	-5 500
Ökning (-)/ minskning (+) pensionsförvaltning	19	6 794	-14 075	6 794	-14 075
Ökning (-)/ minskning (+) förråd		-21	-37		
Ökning (-)/ minskning (+) exploateringsfastigheter		-1 709	2 108	-1 709	2 108
Ökning (+)/ minskning (-) korta skulder		-931	-6 975	1 876	-4 314
Kassaflöde från den löpande verksamheten		58 740	44 320	42 248	33 727
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-1 117	-248	-1 117	-248
Investering i materiella anläggningstillgångar	11	-109 925	-64 513	-88 791	-41 858
Försäljning av materiella anl tillgångar	12	1 579	676	1 347	676
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	13	-2 715	-2 351	-2 713	-2 351
Försäljning av finansiella anl tillgångar					
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-112 178	-66 436	-91 275	-43 781
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		37 000	42 000	30 000	30 000
Amortering av skuld					
Ökning av långfristiga skulder	23	424	906	651	829
Minskning av långfristiga fordringar	17	-1 732			
Kassaflöde från investeringsverksamheten		35 692	42 906	30 651	30 829
Likvida medel vid årets början		24 100	3 312	23 875	3 100
Likvida medel vid årets slut		6 354	24 100	5 499	23 875
Årets Kassaflöde		-17 746	20 788	-18 376	20 775

BALANSRÄKNING

Specifikation	(kk)	Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
TILLGÅNGAR					
	Not				
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	14	1 283	248	1 283	248
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15,16	647 550	570 578	401 104	338 242
Maskiner och inventarier	15,16	22 748	22 431	21 609	20 955
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Värdepapper, aktier o bostadsrätter	17	8 401	5 686	34 099	31 386
Långfristiga fordringar	17	4 408	2 676	2 256	2 256
Summa anläggningstillgångar		684 390	601 620	460 350	393 088
Omsättningstillgångar:					
förråd		241	220		
expl mark och fastighetsförsäljning		6 401	4 692	6 401	4 692
fordringar	18	54 048	64 432	63 739	70 804
pensionsförvaltning	19	144 279	151 073	144 279	151 073
kassa och bank	20	6 354	24 100	5 499	23 875
Summa omsättningstillgångar		211 323	244 517	219 918	250 443
SUMMA TILLGÅNGAR		895 713	846 136	680 269	643 531
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		457 234	422 082	421 767	393 406
Resultat		14 629	39 192	8 349	32 162
Summa eget kapital	21	471 863	461 274	430 116	425 567
Avsättningar					
Avsättningar långfristiga	22	9 326	9 665	9 326	9 665
Summa avsättningar		9 326	9 665	9 326	9 665
Skulder					
Långfristiga skulder	23	290 652	253 228	125 892	95 241
Kortfristiga skulder	24	123 872	121 969	114 934	113 058
Summa skulder		414 524	375 197	240 827	208 299
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		895 713	846 136	680 269	643 531
Panter och ansvarsförbindelser					
Borgen och andra förpliktelser mot kommunens företag	25	7 118	7 477	152 018	145 377
Ställda säkerheter	26	24 069	24 069		
Övriga förpliktelser	27	11 857	12 924	14 339	15 194
Pensionsutfästelser inkl löneskatt	28	236 914	240 160	236 914	240 160

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2017	2016	2017	2016
RESULTATRÄKNING				
<u>Not 1: Verksamhetens intäkter</u>				
Försäljningsintäkter	5 117	13 709	8 861	7 810
Taxor och avgifter	49 057	47 955	49 057	47 955
Hyror och arrenden	69 054	57 827	7 730	7 732
Bidrag	89 535	109 989	89 535	109 989
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	6 858	8 894	6 858	8 893
Jämförelsestörande intäkt				
Summa kommunens intäkter	219 621	238 374	162 041	182 379
<u>Not 2: Verksamhetens kostnader</u>				
Löner och sociala avgifter	457 366	440 373	445 384	429 143
Pensionskostnader	35 316	33 948	34 426	33 077
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	5 145	5 036	5 178	5 046
Bränsle, energi och vatten	31 399	26 389	12 335	12 120
Köp av huvudverksamhet	112 731	115 244	113 362	116 971
Lokal- och markhyror	10 898	10 417	24 293	24 035
Övriga tjänster	32 905	25 478	34 253	28 123
Lämnade bidrag	19 712	18 428	19 712	18 428
Realisationsförluster och utrangeringar				
Bolagsskatt				
Övriga kostnader	102 164	106 862	79 079	78 358
Summa kommunens kostnader	807 634	782 175	768 022	745 300
<u>Not nr 3: Av- och nedskrivningar</u>				
Avskrivningar:				
Avskrivning immateriella tillgångar	83	0	83	0
Avskrivning mark, byggnader o tekniska anläggningar	25 219	24 899	18 540	18 240
Avskrivning maskiner och inventarier	5 978	5 741	5 770	5 346
Nedskrivning maskiner och inventarier				
Summa	31 279	30 640	24 393	23 586
<u>Not 4: Skatteintäkter och generella statsbidrag</u>				
Preliminär kommunalskatt	525 598	501 201	525 598	501 201
Preliminär slutavräkning innevarande år	-2 261	-2 268	-2 261	-2 268
Slutavräkningsdifferens föregående år	583	456	583	456
Summa skatteintäkter	523 921	499 390	523 921	499 390
<u>Not 5 Generella statsbidrag och utjämning</u>				
Inkomstutjämningsbidrag	100 372	98 806	100 372	98 806
Strukturbidrag	0	0		
Kommunal fastighetsavgift	23 749	23 214	23 749	23 214
Kostnadsutjämningsavgift	-19 968	-19 893	-19 968	-19 893
Avgift för LSS-utjämningen	-1 435	-1 987	-1 435	-1 987
Konjunkturstöd	0	0		
Byggbonus	1 042	0	1 042	
Flyktingbidrag, tillfälligt	5 776	5 258	5 776	5 258
Regleringsbidrag	-108	-377	-108	-377
Summa generella statsbidrag och utjämning	109 427	105 021	109 427	105 021
<u>Not 6: Finansiella intäkter</u>				
Ränteutdelning	247	256	58	54
Borgensavgift kommunens bolag			356	341
Aktieutdelning	288	175	535	459
Ersättn från kommunkontosystemet äldreboende	1 378	1 171	1 378	1 171
Övriga finansiella intäkter	742	975	742	975
Summa	2 655	2 577	3 069	3 000
<u>Not 7: Finansiella kostnader</u>				
Räntor på lån	2 007	2 047	-80	23
Övrigt	179	94	179	94
Summa	2 185	2 141	99	117

Not 8: Kommunens pensionsförvaltning

Pensionsförvaltningen avser framtida pensions-
utbetalningar. *Se även ekonomisk översikt.*

2 405	11 374	2 405	11 374
-------	--------	-------	--------

Not 9: Årets resultat**Årets resultat enligt resultaträkningen**

14 629	39 192	8 349	32 162
- därav resultat kapitalförvaltning pensioner	2 405	11 374	11 374
- därav resultat va-enheten	512	590	590

Avstämning mot balanskrav

- Realisationsvinst		8 349	32 162
- Utnyttjande av pensionsmedel		-742	-975
- Avgår resultat VA-enheten		9 200	
- Öronmärkning Integration		-512	-590
- Kapitalförvaltning pensioner		-700	-5 000
		-2 405	-11 374

Justerat resultat

13 190	14 223
--------	--------

KASSAFLÖDESRAPPORT**Not 10 Ej likviditetspåverkande poster**

Avsättning för pensioner, se balansräkning not 22	-339	311	-339	311
Avskrivningar	31 279	30 640	24 393	23 586
Realisationsvinst/förlust	-381	-551	-381	-551
Justering eget kapital se not 9				
Balansjusteringar - eget kapital	-3 800	-285	-3 800	
Summa	26 759	30 115	19 873	23 346

Not 11: Investering i materiella anläggningstillgångar

Fasta anläggningstillgångar	103 450	59 462	82 367	36 851
Inventarier, inköp	6 475	5 052	6 424	5 008
Summa	109 925	64 513	88 791	41 858

Not nr 12: Försäljning av materiella anläggningstillgångar

Utrangeringar	212	524		524
Såld markreserv	1 347	152	1 347	152
Såld maskin/inventarie	20			
Summa	1 579	676	1 347	676

Not 13: Investering i finansiella tillgångar

Dalarna Holding AB	220		220	
Kommuninvest	2 450	2 359	2 450	2 359
Inera AB	43		43	
Övrigt	2			
Bostadsrätter		-8		-8
Summa	2 715	2 351	2 713	2 351

BALANSRÄKNING**Not : 14 Immateriala anläggningstillgångar****Förvärvade IT-licenser**

Anskaffningsvärde	2 103	986	2 103	986
Akkumulerade avskrivningar	-820	-738	-820	-738
Bokfört värde	1 283	248	1 283	248
Avskrivningstid	3 år	3 år	3 år	3 år
Redovisat värde vid årets början	248	0	248	0
Årets investeringar	1 117	248	1 117	248
Årets avskrivningar	-83	0	-83	0
Redovisat vid årets slut	1 283	248	1 283	248

Not 15. Materiella anläggningstillgångar**Mark, byggnader, tekniska anläggningar**

Anskaffningsvärde	953 713	852 376	552 735	471 387
Akkumulerade avskrivningar	-306 163	-281 799	-151 632	-133 145
Bokfört värde	647 550	570 578	401 104	338 242
Avskrivningstid	10-100 år	10-100 år	10-100 år	10-100 år

*Linjär avskrivning tillämpas. Mark avskrivs ej***Maskiner och inventarier**

Anskaffningsvärde	70 867	65 853	67 847	61 525
Akkumulerade avskrivningar	-48 119	-43 422	-46 238	-40 570
Bokfört värde vid årets slut	22 748	22 431	21 609	20 955
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-10 år	3-10 år

*Linjär avskrivning tillämpas. Konst avskrivs ej***Not 16 Materiella anläggningstillgångar, årets händelser****Mark, byggnader, tekniska anläggningar**

Redovisat värde vid årets början	570 578	536 125	338 242	319 757
Årets investeringar	99 671	60 587	82 367	36 851
Avyttring/Utrangering	-1 106	-1 269	-966	-125
Årets avskrivningar	-25 058	-24 866	-18 540	-18 240
Överföring från annan slags tillgång				
Pågående investeringar	3 779			
Övrigt	-313			

Redovisat värde vid årets slut	647 550	570 578	401 104	338 242
---------------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Maskiner och inventarier

Redovisat värde vid årets början	22 464	23 152	20 955	21 293
Årets investeringar	6 475	5 052	6 424	5 008
Avyttring/Utrangering	-20	1		
Nedskrivning				
Årets avskrivningar	-6 138	-5 741	-5 770	-5 346
Överföring från annan slags tillgång				

Bokfört värde vid årets slut	22 781	22 464	21 609	20 955
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Not 17: Finansiella anläggningstillgångar**Värdepapper, aktier och bostadsrätter**

Aktier Säterbostäder AB			19 000	19 000
Aktieägartillskott Säterbostäder			6 700	6 700
Falun Borlänge-regionen AB	38	38	38	38
Andelskapital Kommuninvest	7 983	5 533	7 983	5 533
Visit Södra Dalarna AB	65	65	65	65
Utveckling i Dalarna Holding AB	220		220	
Inera AB	43		43	
Övriga aktier och andelar	53	51	51	51
Summa	8 401	5 686	34 099	31 386

Långfristiga fordringar

Andelar i Kommuninvest ekonomisk förening	1 788	1 788	1 788	1 788
Region Dalarnas övertagande av Dalatrafik	468	468	468	468
Husbyggnads varor HBV	40	40		
Övriga långfristiga fordringar	2 111	380		
Summa	4 408	2 676	2 256	2 256

Not 18 : Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	2 029	1 970	7 525	6 891
Skattefordringar	12 913	17 376	12 913	14 956
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	16 287	14 768	16 287	14 480
Övriga kortfristiga fordringar	22 819	30 317	27 014	34 476
Interimsfordringar				
Summa	54 048	64 432	63 739	70 804

Not 19: Pensionsförvaltning

Bankmedel avsedda för fondering till framtida pensionsutbetalningar				
Upplupna ränteintäkter	-7 648	536	-7 648	536
Obligationer, förlagsbevis mm	144 765	144 765	144 765	144 765
Nedskrivning av kortfristiga placeringar	-1 896	-213	-1 896	-213
Kassa kapitalförvaltning	9 057	5 984	9 057	5 984
Summa	144 279	151 073	144 279	151 073

Not 20: Kassa och bank

Kassa, bank	2 443	2 285	1 588	2 059
Koncernkonto	3 911	21 815	3 911	21 815
Summa	6 354	24 100	5 499	23 875
Koncernkonto:				
<i>Limit ej utnyttjad</i>	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
Behållning koncernkonto varav	3 911	21 815	3 911	21 815
Säters kommun	5 494	24 086	5 494	24 086
Säterbostäder AB	-2 482	-2 259	-2 482	-2 259
Säters Kommuns Fastighets AB	409	-11	409	-11
Summa	3 421	21 815	3 421	21 815

Not 21: Eget kapital

Ingående eget kapital	461 274	422 359	425 567	393 406
- Varav Resultatutjämningsreserv			5 936	5 936
- Varav Social investeringsfond			3 500	3 500
- Varav Säterdalen			500	500
- Varav Integration			5 700	5 000
- Utnyttjande av Integration	-3 800		-3 800	
Justering eget kapital föregående år	-240	-277		
Årets resultat	14 629	39 192	8 349	32 162
Summa eget kapital	471 863	461 274	430 116	425 567

Under året har Säterbostäder AB och Säters Kommuns Fastighets AB övergått till komponentredovisning. Därmed har det egna kapitalet justerats för år 2014.

Eget kapital består av:

Pensionsmedel för framtida pensionsutbetalningar			144 279	151 073
Vatten- och avlopp			273	-239
Övrigt eget kapital			285 564	274 734
Summa eget kapital			430 116	425 567

Anläggningsskapital	384 183	338 726	325 132	288 182
Rörelsekapital	87 680	122 548	104 984	137 385
Summa eget kapital	471 863	461 274	430 116	425 567

Not 22: Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Ingående avsättning	6 508	6 180	6 508	6 180
Årets förändring	-272	328	-272	328
<i>Varav</i>				
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknningar</i>	162	58	162	58
<i>Övrigt</i>	-61	-116	-61	-116
Pensionsutbetalningar	-767	-498	-767	-498
Sänkning av diskonteringsränta	0	0	0	0
Intjänad PA-KL	0	820	0	820
Intjänad Förmånsbestämd ålderspension	0	1	0	1
Intjänad Särskild avtalspension	0	0	0	0
Nya efterlevandepensioner	0	0	0	0
Förändring av löneskatt	-161	63	-161	63
Summa avsatt till pensioner	5 681	6 508	5 681	6 508

Avsättning för förtroendevalda	2 933	2 541	2 933	2 541
Löneskatt	712	616	712	616
Summa visstids- och garantipensioner	3 645	3 157	3 645	3 157

Antal personer

Summa avsättning till pensioner	9 326	9 665	9 326	9 665
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Förpliktelsen minskad genom försäkring
Aktualiseringsgrad

96%

96%

Not 23: Långfristiga skulder				
Lån i banker/kreditinstitut	283 300	246 300	120 000	90 000
Anslutningsavgifter långfristig del	5 892	5 241	5 892	5 241
- Återstående antal år (vägt medel)	20 år	20 år	20 år	
Uppskjuten skatteskuld	1 460	1 688		
Summa	290 652	253 229	125 892	95 241
Not 24: Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	807	346	807	346
Leverantörsskulder	37 069	39 161	35 818	37 039
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	7 674	7 084	7 286	7 084
Övriga kortfristiga skulder	-5 368	927	-1 342	256
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	83 690	74 450	72 365	68 333
Summa Kortfristiga skulder	123 872	121 969	114 934	113 058
Not 25: Borgens- och andra förpliktelser mot kommunens företag				
<i>Kommunen:</i>				
Säterbostäder AB			142 500	135 500
Säters Kommuns Fastighets AB			2 400	2 400
AB Dalatrafik	7 118	7 477	7 118	7 477
Summa	7 118	7 477	152 018	145 377
Not 26: Ställda säkerheter				
Säterbostäder, ställda säkerheter	24 069	24 069		
Not 27: Övriga förpliktelser				
<i>Kommunen:</i>				
Kommunalt borgens- o förlustansvar egnahem	301	505	301	505
Kommunen för Säters Golfklubb	6 500	6 500	6 500	6 500
Kommunen för Säters IF Fotboll	2 077	1 980	2 077	1 980
Kommunen för Säters GOIF	2 979	3 139	2 979	3 139
Kommunen för Nyberget Fiber ekonomisk förening		800	0	800
Kommunen för Säters kommuns fastighets AB			0	11
Kommunen för Säterbostäder			2 482	2 259
	11 857	12 924	14 339	15 194
Not 28: Pensionsutfästelser enligt avtal				
Pensionsutfästelser netto enl KPA	188 176	190 369	188 176	190 369
Löneskatt 24,26 %	45 651	46 184	45 651	46 184
	233 827	236 553	233 827	236 553
<i>Ansvarsförbindelsen, specifikation:</i>				
Ingående avsättning	190 370	197 856	190 370	197 856
Gamla utbetalningar	-9 809	-9 670	-9 809	-9 670
Sänkning av diskonteringsränta				
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	7 574	2 858	7 574	2 858
Aktualisering	65	40	65	40
Bromsen				
Övrigt (post som kan bero på bl a ändrad samordning, dödsfall under året och på att personer aktualiserats.)	-23	-715	-23	-715
Utgående avsättning	188 177	190 369	188 177	190 369
Ingående löneskatt	46 184	48 000	46 184	48 000
Förändring av löneskatt	-533	-1 816	-533	-1 816
	45 651	46 184	45 651	46 184
	233 828	236 553	233 828	236 553
Ansvarsförbindelse för förtroendevalda	2 484	2 903	2 484	2 903
Löneskatt	603	704	603	704
Summa	3 087	3 607	3 087	3 607
Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt	236 914	240 160	236 914	240 160

	År 2017	År 2016
Antal personer, därav		4841
Arbetstagare		1464
Pensionstagare		488
Angångna		2887
Garantipensioner		2
Visstidspensioner		0

I oktober bytte Kommunen från KPA till Skandia för handläggande av Kommunens pensioner.

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Kapitalkostnader

Kommunen

Kapitalkostnaderna belastar förvaltningarnas driftsanslag. De består av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, d v s lika stort belopp varje år under nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs ingen avskrivning.

Intern ränta beräknas på tillgångens bokförda värde vid varje månads ingång. Räntesatsen för år 2017 var 1,0 %. Räntan baseras på den ränta kommunen betalar på sina externa lån.

De investeringar som aktiverats som anläggningstillgångar har i huvudsak haft ett anskaffningsvärde som överstiger ett basbelopp (basbeloppet 44,8 kkr år 2017) och en ekonomisk livslängd som överstiger tre år.

Bolagen

I bolagen är avskrivningstiden för markanläggningar 20 år, 25-33 år för byggnader och 5-20 år för inventarier.

Personalomkostnadspålägg

I samband med bokföring av lön kostnadsförs personalomkostnader (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2017 har procentsatsen för anställda enligt kommunala avtal varit 38,46% och för politiker 37,00 % och uppdragstagare mm 31,42 %. Sveriges kommuner och landstings schablon används.

Personalomkostnadstillägget betalas som en intern ersättning från förvaltningarna till finansförvaltningen som ansvarar för utbetalningarna.

Intäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL's decemberprognos.

Anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över 20 år.

Interna tjänster

Varor och tjänster som överförs från en verksamhet till en annan internfaktureras till självkostnadspris.

Interna administrativa tjänster internfaktureras endast i speciella fall, t ex vid va- och renhållning.

Kommunens interna transaktioner uppgår till ca 76 mkr, varav ca 46 mkr avser hyror och lokalkostnader, 5 mkr material och 25 mkr interna tjänster.

Kommunkoncernens interna poster är ca 13,5 mkr och består av hyror, tjänster och va-renhållning.

Redovisningsprinciper sammanställd redovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats.

Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen.

Bolagskoncernen ägs av kommunen till 100 procent.

Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats.

Pensionskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premierreservsystem

Leasingavgifter

Kommunens leasingavtal klassificeras som operationella. Även bolagens leasingavtal klassas som operationella.

Hysesavtalen klassificeras som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt inte överförs till kommunen.

ORD OCH UTTRYCK

Resultaträkningen

visar årets finansiella resultat och hur det uppkommit. Den visar även förändringen av eget kapital, något som också kan utläsas genom att jämföra balansräkningen för de två senaste åren.

Kassaflödesanalysen

visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats. Kostnadsanalysen är utformad som en betalningsflödesrapport.

Balansräkningen

visar vilka tillgångar och skulder kommunen har på bokslutsdagen. Man kan också säga att den visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har skaffats fram (skulder och eget kapital). Genom att jämföra två balansräkningar kan vi se hur likvida medel, lån och anläggningars värde har förändrats under året.

Tillgångar

är dels omsättningstillgångar till exempel kontanter, pengar på banken, statsbidragsfordringar, förråd, dels anläggningstillgångar till exempel fastigheter, inventarier, aktier, långfristiga fordringar.

Eget kapital

visar skillnaden mellan tillgångar och skulder och består av två delar. Dels rörelsekapitalet som är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dels anläggningsskapitalet som är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Avsättningar

är ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd. En del av pensionsskulden finns bland avsättningar.

Skulder

är dels kortfristiga (skall betalas inom ett år) och dels långfristiga.

Kkr = kilokronor, tusentals kronor

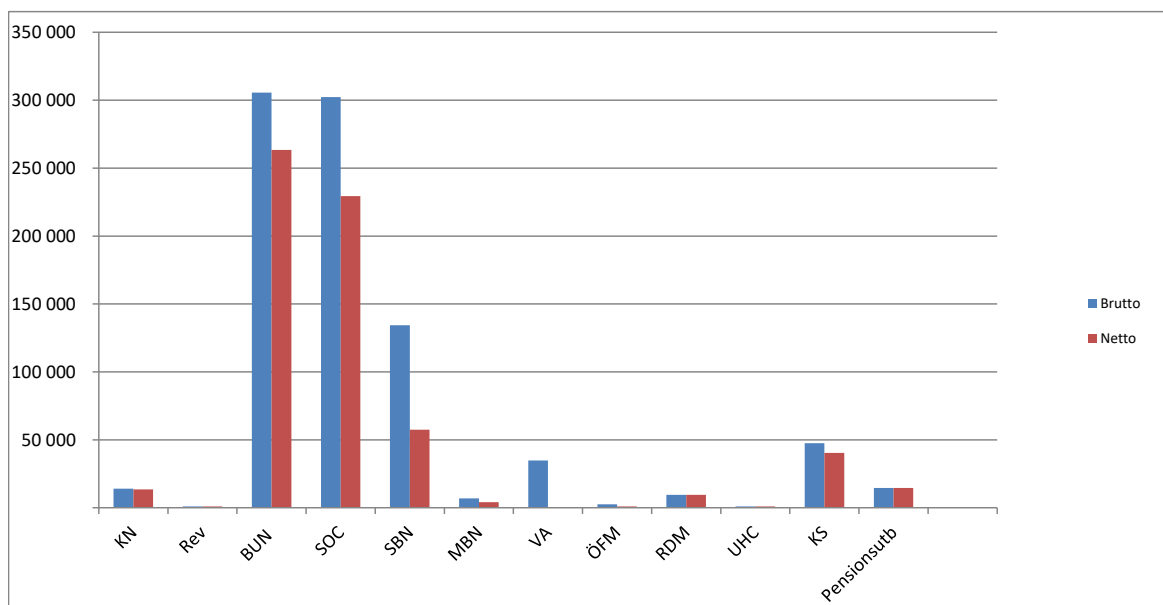
Mkr = megakronor, miljontals kronor

Driftredovisning 2017

+ = överskott

- = underskott

Nämnd/styrelse kkr	Redovisning 201701-201712			Budget 201701-201712			Avvik netto
	Kostnad	Intäkt	Netto	Kostnad	Intäkt	Netto	
Kulturnämnden (KN)	13 961	522	13 439	13 908	200	13 708	269
Revisionen (Rev)	874	0	874	900	0	900	26
Barn-och utbildnings nämnd (BUN)	305 652	42 276	263 376	293 383	34 645	258 738	-4 638
Socialnämnden (SOC)	302 334	73 005	229 329	291 064	60 088	230 976	1 647
Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)	134 364	76 863	57 500	129 953	74 799	55 154	-2 346
Miljö- och byggnämnden (MBN)	6 953	2 886	4 067	7 171	2 947	4 224	157
VA- renhållning (VA)	34 689	34 237	452	32 653	32 653	0	-452
Överförmyndare (ÖFM)	2 450	1 480	969	1 625	670	955	-14
Räddningstjänst (RDM)	9 499	0	9 499	9 367	0	9 367	-132
Upphandlingscenter (UHC)	877	0	877	891	0	891	14
Kommunstyrelsen (KS)	47 555	7 152	40 402	48 153	4 967	43 186	2 784
Pensionsutbetalningar	14 456	0	14 456	13 500	0	13 500	-956
Summa	873 663	238 422	635 242	842 569	210 970	631 599	-3 643
S:a nämnder /styr	873 663	238 422	635 242	842 569	210 970	631 599	-3 643

INVESTERINGSREDOVISNING 2017

Nämnd/styrelse	Budget 2018	2017	2016	2015	2014
Kommunstyrelseförvaltningen	4 100	8 663	487	1 233	112
Kulturnämnden	900	592	219	285	163
Barn- och utbildningsnämnden	2 450	1 664	852	1 810	2 168
Socialnämnden	700	557	403	373	410
SBN VA/Renhållningsenheten	12 400	8 319	2 330	4 181	3 432
Samhällsbyggnadsnämnd	47 930	69 104	34 659	58 589	35 011
IT-enheten	4 500	3 440	3 156	2 719	2 789
Summa	72 980	92 338	42 107	69 188	44 083

Nämnd	Budget 2018	Utfall 2017	Budget 2017	Avvikelse år 2016	Utfall år 2016
Kulturnämnden					
Konstinköp	60	58	60	2	60
Inventarier	100	73	100	27	103
Konstutsm്യckning, Stora Skedvi	440				
Inventarier Stora Skedvi	300				
Inventarier, Folkets Hus		343	335	-8	
Brand- och inbrottslarm, lassungssystem				0	56
Biblioteksdatasystem		118	200	82	
Totalt Kulturnämnden	900	592	695	103	219
Barn-och utbildningsnämnden	2 450	1 664	2 900	1 236	852
Socialnämnden	700	557	600	43	403
Fastighetskontor					
Trapp Rådhuset		71	0	-71	
Trinettkök Lägenheter		110	0	-110	
Energi styr Folkets hus		59	0	-59	
El & IT-anslutningar KG-skolan		91	0	-91	
OVK och Brandskydd	400		2 422	2 422	
Oförutsedda investeringar	6 500		2 500	2 500	
Energisparåtgärder	1 000		500	500	
Tillgänglighetsåtgärder Offentliga lokaler			500	500	
Yttre lärmiljö - Lekplatsutrustning			400	400	
Om- och tillbyggnad Enbackaskola				0	7 505
Förskola Öster Filargatan				0	602
P P Om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola	20 230	61 250	62 959	1 709	14 711
Säkerhet i byggnader	400				
Rivning av Pärlan	1 400				
P Räddningsstation				0	303
Förskola Siggebo omb och markarb moduler				0	2 130
Fjärrvärme Räddningsstation		155	0	-155	
Investeringsfond idrottsanläggning		26	0		
Åtgärder Säterdalen	2 000			0	558
Lokalanpassning Siggebo förskola		108	0	-108	
Ombbyggnad kök Kaplansvägen		74	0	-74	
Ventilation Yxfabriken		1 488	0	-1 488	
Ventilation Folkets Hus		-1 714	0	1 714	4 928
Ventilation KG-skolan		1 296	0	-1 296	
Avlopp Säterdalen Fäboden		206	500	294	
Styr & regler Folkets Hus		70	0	-70	
P Myrans förskola, Ventilation		624	0	-624	
Ugn, Enbacka Skola		143	0	-143	
Skönvikshallen, UV-aggregat		397	0	-397	
Totalt Fastighetskontor	31 930	64 453	69 781	5 354	30 737

Nämnd	Budget 2018	Utfall 2017	Budget 2017	Avvikelse år 2016	Utfall år 2016
Gatukontor					
Tillgänglighetsåtgärder St Skedvi Skola		1 027	1 240	213	
Projekt, Södra Kyrkogatan		0	200	200	
Omb gator o vägar	1 000	1 034	2 330	1 296	704
Maskinutrustning		0	50	50	
Flytt av fotbollsplaner till IP Mora By & ny omklädning	4 000			0	
Gatu- och vägbelysning	1 000	216	200	-16	646
Broar och Konstbyggnader	1 500			0	
Lekredskap		145	250	105	618
Ny logebyggnad mm vid stallet i Säter	3 200			0	
Allväders multisportarena	1 300			0	
Trädvårdsplan		128	130	2	123
Investeringsfond idrottsanläggning	400	323	460	137	
Kawasaki				0	164
Badplatser		91	175	84	75
P Centrum Gustafs	300	17	300	283	
P Anläggningsarbeten Mora by		554		-554	
P Nytt upplag för gatuverksamhet		720	1 000	280	
P Bytespunkt Säter	400	48	100	52	
P Gång- och cykelvägar	1 000	34	0	-34	914
P Säterdalen		227	500	273	
El-bil				0	243
Trafiksäkerhetsanordningar				0	102
K-vagn schakt boggie				0	141
Parkerings KG-skolan	300				
Fordon, maskiner och utrustning	300				
Parker och grönytor	1 000				
Säkerhetsskåp typ 90				0	49
Totalt Gatukontor	15 700	4 564	6 935	2 371	3 778
Städenheten/ mopptvättmaskin	150	87	100	13	55
Miljö ovh byggenheten		0	0		
Kostenheten/vagnar	150	0	50	50	90
VA-Enhet					
Ombyggnad pumpstation	600	284	300	16	
Pingbo, förbättring vattenverk		340	0	-340	
P Vattenreservoar Mora by		3 471	12 000	8 529	
P Anläggningsarbeten Mora by		2 598	0	-2 598	
P Ombyggnad vattenverk		772	1 200	428	
Återvinningscentral ny ramp etapp 1	4 000			0	
Drift och övervakningssystem		794	500	-294	390
Sandspridarskopa		60	0	-60	
Ledningsnät exploatering				0	684
Ledningsreovering	2 500		5 700	5 700	
Pingbo reningsanläggning	1 000			0	473
Styr och regler	800			0	
Siggebo ombyggnation ledningsnät dricksvatten				0	123
Maskin pumpstation				0	416
Siggebo ombyggnation ledningsnät avlopp				0	122
Reinvestering fastigheter			500	500	
Siggebo ombyggnation dagvatten				0	122
Grovrens Säters Avloppsreningsverk	2 000				
Grängshammar Vattenverk	1 000				
Energieffektivisering reningsverk	500		300	300	
Totalt VA-Enheten	12 400	8 319	20 500	12 181	2 330
Kommunstyrelsförvaltningen					
Utveckling av bostadsområden	2 000	2 560	3 850	1 290	159
P Bredband	2 000	5 104	7 000	1 896	
Nytt lönesystem		999	550	-449	248
Inventarier	100	0	100	100	79
Totalt kommunledningskontor	4 100	8 663	11 500	2 837	487

It - enhet					
It-utrustning	900	735	800	65	686
IT-infrastruktur	700				
Reinvesteringar	1 400			0	
Utbyggnad datornätverk		367	600	233	711
It-utveckling i skolan		1 636	1 200	-436	984
Utrustning lärosalar	100	123	90	-33	110
Utbyggnad trådlöst nätverk	100	156	100	-56	
Elevdatorer/Pekplattor	1 300	424	1 000	576	665
Totalt it-enhet	4 500	3 440	3 790	-171	3 156

Totalt

- tecken = överskridande

P = pågående investeringar

NYCKELTAL

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Antal invånare 31 dec	11 164	11 086	11 009	10 886	10 873	10 851
Kommunen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	18,9%	22,7%	19,6%	24,4%	25%	25%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	0,7%	3,1%	0,4%	4,5%	5%	4%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	63%	66%	67%	70%	71%	72%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	28%	29%	25%	24%	21%	24%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	37%	34%	33%	30%	29%	28%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	72%	71%	75%	76%	79%	76%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	22 407	19 661	17 362	15 507	14 349	13 308
Långfristig skuld/ invånare	11 277	8 591	5 851	3 024	2 995	2 992
Eget kapital/invånare, kr	38 527	38 388	35 735	35 948	34 971	34 216
Tillgångar/invånare, kr	60 934	58 049	53 097	51 455	49 320	47 523
	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Kommunkoncernen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	17,9%	21,5%	18,5%	23,3%	24%	23%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	0,8%	3,0%	0,4%	4,3%	5%	4%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	53%	55%	55%	60%	61%	59%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	26%	26%	22%	23%	20%	21%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	47%	45%	45%	40%	39%	41%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	73,8%	74%	78%	77%	80%	79%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	37 961	34 657	35 735	25 748	23 998	24 411
Långfristig skuld/ invånare	26 035	22 842	19 105	13 121	13 066	12 978
Eget kapital/invånare, kr	42 271	41 609	38 365	37 963	36 850	35 597
Tillgångar/invånare, kr	80 232	76 325	70 032	63 710	60 848	60 008
Skattesats:						
Säterbygden 2010 fr o m (Säter föregående år)	35,50	35,50	35,50	35,53	35,53	35,03
Stora Skedvi						
Gustafs/ Silvberg						
varav:						
Landstinget	11,16	11,16	11,16	11,16	11,16	10,89
Kommunen	22,79	22,79	22,79	22,79	22,79	22,56
Säterbygden fr o m 2010 (Säters församling föregående år)*	1,55	1,55	1,55	1,58	1,58	1,58
Stora Skedvi församling						
Gustafs/Silvbergs församling						
* begravningsavgift ingår med 0,28%						

RESULTATRÄKNING VA-ENHETEN 2017 (kk)

	Not	2017	2016	2015	Rev budget 2017
Verksamhetens intäkter	1	23 922	23 251	22 337	22 690
Jämförelsestörande intäkt					
Verksamhetens kostnader	2	-20 991	-20 266	-19 640	-19 841
Avskrivningar	3	-2 846	-2 958	-3 184	-3 169
Nedskrivningar					
Sidoordnad verksamhet	4	925	1 065	1 134	925
Verksamhetens nettokostnader		1 010	1 092	648	605
Finansiella kostnader	5	-498	-502	-158	-601
Resultat för e o poster		512	590	490	4
Årets resultat		512	590	490	4

BALANSRÄKNING (kk)

TILLGÅNGAR	Not	2017	2016	2015
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	55 618	50 200	50 823
maskiner och inventarier	7		5	10
Summa anläggningstillgångar		55 618	50 204	50 833
Omsättningstillgångar:	8			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		676	1	
Kundfordringar		1 080	960	2 059
Summa omsättningstillgångar		1 756	961	2 059
SUMMA TILLGÅNGAR		57 374	51 166	52 892
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital	9			
Ingående eget kapital		-237	-827	-1 317
Resultat		512	590	490
Summa eget kapital		275	-237	-827
Skulder				
Långfristiga skulder				
Lån av kommunen	10	48 666	43 226	48 055
Investeringsfond				
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	11	5 892	5 241	4 412
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		220	415	
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	12	399	346	287
Leverantörsskulder	13	1 922	2 175	964
Summa skulder		57 099	51 402	53 719
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		57 374	51 166	52 892

NOTHÄNVISNINGAR VA-ENHETEN 2017

RESULTATRÄKNING

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Not 1: Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	3	9	3
Taxor och avgifter	23 487	22 925	22 096
Bidrag	51	44	45
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	381	273	193
Summa verksamhetens intäkter	23 922	23 251	22 337
Not 2: Verksamhetens kostnader			
Löner och sociala avgifter	-7 012	-5 841	-5 303
Pensionskostnader	-348	-299	-277
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	-2 574	-2 636	-2 953
Bränsle, energi och vatten	-2 381	-2 473	-2 384
Köp av huvudverksamhet	-4	40	-809
Lokal- och markhyror	-194	-148	-146
Övriga tjänster	-959	-2 231	-2 068
Lämnade bidrag	0	-10	0
Övriga kostnader	-7 519	-6 668	-5 700
Summa verksamhetens kostnader	-20 991	-20 266	-19 640
Not 3: Av- och nedskrivningar			
anläggningar	-2 841	-2 953	-3 179
Avskrivning maskiner och inventarier	-5	-5	-5
Summa av- och nedskrivningar	-2 846	-2 958	-3 184
Not 4: Sidoordnad verksamhet			
Intäkter enskilda avlopp	1 627	1 977	2 031
Driftskostnad	-702	-912	-897
Summa Sidoordnad verksamhet	925	1 065	1 134
Not 5 Finansiella kostnader			
Kommuninterna räntor	-498	-502	-158
Summa finansiella kostnader	-498	-502	-158

BALANSRÄKNING

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Not 6: Mark, byggnader, tekniska anläggningar			
Ingående bokfört värde	50 200	50 823	49 827
Årets avskrivningar	-2 841	-2 953	-3 179
Investeringar	8 259	2 330	4 175
Summa bokfört värde	55 618	50 200	50 823
Not 7: Maskiner och inventarier			
Ingående bokfört värde	5	10	15
Årets avskrivningar	-5	-5	-5
Investeringar	0	0	0
Summa bokfört värde	0	5	10

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Not 8: Kortfristiga fordringar

Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	676	1	
Kundfordringar	1 080	960	2 059
Summa kortfristiga fordringar	1 756	961	2 059

Not 9: Eget kapital

Första gången Sätters kommun särskild balansräkningsenhet för VA-verksamheten 2006-01-01 redovisades det egna kapitalet till 0 kr.

Tidigare års resultat 2006-2012	-1 359	-1 359	-1 359
Resultat 2013	261	261	261
Resultat 2014	-219	-219	-219
Resultat 2015	490	490	490
Resultat 2016	590	590	
Årets resultat	512		
	275	-237	-828

Från och med årsredovisning 2010 tillämpas RKR:s rekommendation nr 18. I årsredovisningen för 2017 redovisas ett överskott på 512 tkr som läggs till Eget kapital. Det ackumulerade egna kapitalet visar ett överskott på 275 tkr. År 2012 infördes en ny taxa med förändrad konstruktion.

Not 10: Långfristiga skulder

Lån av kommunen	43 253	43 854	
Amortering	-2 846	-2 958	
Nya lån	8 259	2 330	
Summa lån av kommunen	48 666	43 226	

Not 11: Anläggningsavgifter

Anläggningsavgifter Resultatbokförs med 5% över 20år	Anläggnings avgifter	Överf. till kto 2421 kortfristig skuld	Saldo kto	
			2391	Saldo kto 2391
2006	893	45	581	-1518
2007	355	18	249	-622
2008	280	14	210	-504
2009	180	9	144	-333
2010	697	35	592	-1324
2011	237	12	81	-330
2012	501	25	294	-820
2013	276	14	77	-367
2014	543	27	290	-860
2015	1785	89	1607	-3481
2016	1174	59	1116	-2349
2017	1050	53	652	-1755
	7 972	399	5892	-14 263

Not 12: Kortfristiga skulder

	2017	2016	2015
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	346	287	198
Intäktsbokfört under året	-346	-287	-198
Överf. från lånfristigt skuld	399	346	287
Summa:	399	346	287

Not 13: Leverantörsskulder

	2017	2016	2015
Leverantörsskulder	1 922	2 175	964

Till kommunfullmäktige i Sätters kommun

Revisionsberättelse för år 2017

Vi har granskat kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet och genom de utsedda lekmannarevisorerna den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Sätters kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen, inte till alla delar, är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt. De finansiella målen är förenliga med vad fullmäktige fastställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2017.

Dagny Hansson

Torbjörn Gunnarsson

Birgitta Andersson

Lars Gabrielsson

Marie Richaud

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (1)

Förteckning över de sakkunnigas rapporter som successivt förmedlats till fullmäktige (2)

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen (3)